

WÓJT GMINY PORĄBKA**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY PORĄBKA**

załącznik nr 1 do uchwały Nr .....

Rady Gminy Porąbka

z dnia .....

Porąbka, 2017 r.

Opracowanie wykonano na zlecenie
Gminy Porąbka

przez

SoftGIS s.c.

51-616 Wrocław, ul. Mulicka 6/14

tel. (071) 345-92-51;

NIP 898-20-01-760, REGON 932815350

Zespół autorski:

mgr inż. Radosław Jończak Z-417 – główny projektant

inż. Witold Osak

mgr inż. Łukasz Pluskota

SPIS TREŚCI

WSTĘP – INFORMACJE OGÓLNE	8
1. PODSTAWA SPORZĄDZENIA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY PORĄBKA	8
2. CEL I ZADANIA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	9
ROZDZIAŁ I – UWARUNKOWANIA ROZWOJU PRZESTRZENNEGO.....	10
3. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POŁOŻENIA GMINY	11
4. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z OBOWIAZUJĄCYCH AKTÓW PRAWNYCH.....	13
4.1. Wnioski wynikające z polityki przestrzennej kraju	13
4.2. Wnioski wynikające z polityki przestrzennej województwa śląskiego	13
4.3. Wnioski wynikające z polityki przestrzennej gminy.....	26
5. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA I ZAGOSPODAROWANIA TERENU	28
5.1. Dotychczasowe przeznaczenie terenu	28
5.2. Dotychczasowe zagospodarowanie terenu.....	30
5.2.1. Tereny zabudowy mieszkaniowej.....	30
5.2.2. Tereny zabudowy usługowej.....	32
5.2.3. Tereny zabudowy produkcyjnej	34
5.2.4. Tereny zieleni urządzonej i cmentarzy	37
6. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGÓW JEGO OCHRONY	39
7. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA	40
7.1. Rzeźba terenu	40
7.2. Budowa geologiczna	40
7.3. Gleby.....	41
7.4. Warunki klimatyczne	42
7.5. Fauna	43
7.6. Flora.....	44
7.7. Stan powietrza atmosferycznego	46
7.8. Surowce mineralne.....	48
7.9. Stan rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej	48
7.9.1. Stan rolniczej przestrzeni produkcyjnej.....	48
7.9.2. Stan leśnej przestrzeni produkcyjnej	51
7.10. Wielkość i jakość zasobów wodnych	52
7.11. Wymogi ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego	57
7.11.1. Ochrona środowiska	57
7.11.2. Ochrona przyrody	58
7.11.3. Elementy krajobrazu kulturowego.....	62
8. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ	63
8.1. Rys Historyczny.....	63
8.2. Struktura osadnicza.....	64
8.3. Obiekty objęte ochroną konserwatorską	64
8.4. Obiekty będące w gminnej (wojewódzkiej) ewidencji zabytków.....	67
8.5. Stanowiska archeologiczne	72
8.6. Rekomendacje i wnioski zawarte w audycie krajobrazowym, granice krajobrazów priorytetowych	73
9. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WARUNKÓW I JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA.....	73
9.1 Demografia	73
9.2 Struktura gospodarcza, bezrobocie.....	76
10. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA.....	93
11. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POTRZEB I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY	98
11.1. Wnioski z analiz ekonomicznych, środowiskowych i społecznych.....	101
11.2. Prognozy demograficzne	102

11.3. Ocena możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy.....	106
11.4. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę.....	107
12. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU PRAWNEGO GRUNTÓW	113
13. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH	114
13.1. Obiekty i tereny chronione na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody	114
13.2. Obiekty i tereny chronione na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo górnicze i geologiczne.....	115
13.3. Obiekty i tereny chronione na podstawie ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. O ochronie gruntów rolnych i leśnych	115
13.4. Obiekty i tereny chronione na podstawie ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach.....	115
13.5. Obiekty i tereny chronione na podstawie ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. O ochronie zabytków i opiece nad zabytkami	115
13.6. Obiekty i tereny chronione na podstawie ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne	116
14. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH	118
15. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA UDOKUMENTOWANYCH ŹŁÓŻ KOPALIN, ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH ORAZ UDOKUMENTOWANYCH KOMPLEKSÓW PODZIEMNEGO SKŁADOWANIA DWUTLENKU WĘGLA	121
16. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH.....	121
17. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, W TYM STOPIEŃ UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ, ENERGETYCZNEJ ORAZ GOSPODARKI ODPADAMI.....	121
17.1 Stan systemu komunikacyjnego	121
17.1.1. Komunikacja drogowa	121
17.1.2. Komunikacja kolejowa	123
17.1.3. Komunikacja lotnicza.....	123
17.2. Stan infrastruktury technicznej.....	124
17.2.1. Gospodarka wodno-ściekowa.....	124
17.2.2. Zaopatrzenie w energię elektryczną.....	124
17.2.3. Zaopatrzenie w gaz.....	125
17.2.4. Zaopatrzenie w energię cieplną	125
17.2.5. Telekomunikacja	126
17.2.6. Gospodarka odpadami	126
17.3. Urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii.....	127
18. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZADAŃ SŁUŻĄCYCH REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH	127
19. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYMAGAŃ DOTYCZĄCYCH OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ.....	128
ROZDZIAŁ II - KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY PORĄBKĄ.....	131
20. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW, W TYM WYNIKAJĄCE Z AUDYTU KRAJOBRAZOWEGO	132
21. KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW, W TYM TERENY PRZEZNACZONE POD ZABUDOWĘ ORAZ TERENY WYŁĄCZONE SPOD ZABUDOWY	136
21.1. Kierunki dotyczące zagospodarowania terenów	136
21.2. Wskaźniki urbanistyczne dotyczące użytkowania i zagospodarowania terenów wraz z wytycznymi do stosowania w planach miejscowych.....	146
21.3. Tereny do wyłączenia spod zabudowy.....	152
21.4. Pozostałe ustalenia.....	153
21.5. Obszary przestrzeni publicznej.....	153
22. OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO I UZDROWISK	154
22.1. Obszary i obiekty objęte prawnymi formami ochrony przyrody.....	154
22.2. Ujęcia i zasoby wodne.....	157

22.3. Ochrona gleb.....	158
22.4. Ochrona lasów	159
22.5. Ochrona przed hałasem	159
22.6. Ochrona przed promieniowaniem	160
22.7. Ochrona złóż surowców naturalnych	161
23. OBSZARY I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ	161
23.1. Wykaz obiektów i obszarów chronionych oraz zasady ich ochrony	162
23.2. Strefy ochrony konserwatorskiej	163
24. KIERUNKI ROZWOJU KOMUNIKACJI	165
24.1. Komunikacja drogowa	165
24.2. Komunikacja kolejowa	168
24.3. Komunikacja lotnicza	168
24.4. Komunikacja rowerowa i szlaki turystyczne	168
25. KIERUNKI ROZWOJU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	169
25.1. Ogólne zasady realizacji sieci infrastruktury technicznej	169
25.2. Gospodarka wodno-ściekowa.....	169
25.3. Zaopatrzenie w energię elektryczną	170
25.4. Zaopatrzenie w gaz.....	171
25.5. Zaopatrzenie w energię ciepłą	171
25.6. Gospodarka odpadami	171
26. OBSZARY NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM ORAZ LOKALNYM	173
27. OBSZARY, DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEPROWADZENIA SCALEŃ I PODZIAŁU NIERUCHOMOŚCI, A TAKŻE OBSZARY PRZESTRZENI PUBLICZNEJ	174
28. OBSZARY, DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE ZMIANY PRZEZNACZENIA GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH NA CELE NIEROLNICZE I NIELEŚNE	174
29. KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ	174
30. OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ ORAZ OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH	176
31. OBIEKTY LUB OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY	177
32. OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH ORAZ OBOWIĄZUJĄCE NA NICH OGRANICZENIA PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ	178
33. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEN, REHABILITACJI, REKULTYWACJI LUB REMEDIACJI	178
34. OBSZARY ZDEGRADOWANE	179
35. GRANICE TERENÓW ZAMKNIĘTYCH I ICH STREF OCHRONNYCH	179
36. OBSZARY FUNKCJONALNE O ZNACZENIU LOKALNYM	179
37. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ URZĄDZENIA WYTWARZAJĄCE ENERGIĘ Z ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII O MOCY PRZEKRACZAJĄCEJ 100 kW, A TAKŻE ICH STREF OCHRONNYCH ZWIĄZANYCH Z OGRANICZENIAMI W ZABUDOWIE ORAZ ZAGOSPODAROWANIU I UŻYTKOWANIU TERENU	179
SYNTEZA USTALEŃ STUDIUM	181

ryc. 1: Położenie administracyjne Gminy Porąbka.....	11
ryc. 2: Położenie fizyczno-geograficzne Gminy Porąbka.	12
ryc. 3: Rozmieszczenie terenów zabudowy mieszkaniowej i letniskowej na obszarze Gminy.	31
ryc. 4: Rozmieszczenie terenów zabudowy usługowej na obszarze Gminy.	33
ryc. 5: Rozmieszczenie terenów zabudowy przemysłowej na obszarze Gminy Porąbka.....	36
ryc. 6: Rozmieszczenie terenów zieleni na obszarze Gminy Porąbka.	38
ryc. 7: Rozmieszczenie terenów rolniczych na obszarze Gminy Porąbka.....	50
ryc. 8: Lesistość Gminy Porąbka na tle powiatu, województwa, kraju.	51
ryc. 9: Cieki i zbiorniki wodne w Gminie Porąbka.	54
ryc. 10: Formy ochrony przyrody na obszarze Gminy Porąbka.	59
ryc. 11: Rozmieszczenie zabytków i stref ochrony konserwatorskiej na obszarze Gminy Porąbka.	65
ryc. 12 : Struktura wieku i płci mieszkańców Gminy Porąbka.....	74
ryc. 13: Współczynnik feminizacji w Gminie na tle powiatu i kraju.....	74
ryc. 14: Wskaźnik obciążenia demograficznego w Gminie Porąbka.....	75
ryc. 15: Wskaźnik przyrostu naturalnego w Gminie Porąbka.	75
ryc. 16: Struktura wykształcenia w Gminie Porąbka.....	76
ryc. 17: Podmioty gospodarcze w rejestrze REGON.....	77
ryc. 18: Ilość podmiotów gospodarczych w rejestrze REGION wg sekcji PKD.....	78
ryc. 19: Liczba bezrobotnych i pracujących w latach 2011-2014 w gminie.....	79
ryc. 20: Stopa bezrobocia rejestrowanego w Gminie na tle powiatu i kraju.....	79
ryc. 21: Struktura zatrudnionych według płci w Gminie Porąbka w latach 2011-2014.	80
ryc. 22: Liczba mieszkań w Gminie Porąbka.	81
ryc. 23: Liczba osób przypadających na 1 izbę (pokój) w Gminie Porąbka.	81
ryc. 24: Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w Gminie.....	82
ryc. 25: Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w Gminie Porąbka na tle powiatu i kraju.....	82
ryc. 26: Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań w Gminie Porąbka.	83
ryc. 27: Udział korzystających z instalacji infrastruktury technicznej w Gminie Porąbka. ..	84
ryc. 28: Liczba ludności przypadająca na 1 ogólnodostępną aptekę w Gminie Porąbka.	86
ryc. 29: Liczba ludności przypadająca na 1 ogólnodostępną aptekę w Gminie Porąbka na tle powiatu i kraju.....	86
ryc. 30: Liczba uczniów przypadająca na 1 oddział w Gm. Porąbka w latach 2011-2014....	89
ryc. 31: Liczba uczniów przypadająca na 1 oddział w Gminie Porąbka na tle powiatu i kraju w latach 2011-2014.	89
ryc. 32: Liczba woluminów na 1000 mieszkańców w Gminie Porąbka.	91
ryc. 33: Liczba woluminów na 1000 mieszkańców w Gminie na tle kraju i powiatu.	91
ryc. 34: Liczba ludności na 1 placówkę biblioteczną w Gminie Porąbka.....	92
ryc. 35: Liczba ludności na 1 placówkę biblioteczną w Gminie na tle kraju i powiatu.....	92
ryc. 36: Tereny osuwisk i zagrożone osuwaniem się mas ziemnych na obszarze Gminy Porąbka	119
ryc. 37: Zagrożenie powodzią na obszarze Gminy Porąbka.	130

SPIS TABEL

Tabela 1: Charakterystyka bonitacyjna gleb na obszarze Gminy Porąbka.	41
Tabela 2: Tereny rolnicze Gminy Porąbka w podziale według rodzaju użytkowania gruntów. Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.....	49
Tabela 3: Wykaz obiektów nieruchomości wpisanych do rejestru zabytków.....	67
Tabela 4: Wykaz stanowisk archeologicznych w Gminie Porąbka. Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez WKZ.....	72
Tabela 5: Wykaz placówek przedszkolnych w Gminie Porąbka.	87
Tabela 6: Wykaz placówek oświatowych w Gminie Porąbka.....	88
Tabela 7: Wyjazdy OSP do zdarzeń.....	97
Tabela 8: Liczba kobiet w podziale na grupy produkcyjności (lata 2011-2015). Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.....	102
Tabela 9: Liczba mężczyzn w podziale na grupy produkcyjności (lata 2011-2015). Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.....	102
Tabela 10: Prognoza liczby ludności gminy Porąbka	103
Tabela 11: Ruch migracyjny w gminie Porąbka.....	104
Tabela 12: Wielkości wskaźników przyrostu naturalnego i salda migracji w latach 2004-2014. Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.....	105
Tabela 13: Charakterystyczne wartości wskaźników	105
Tabela 14: Prognoza liczby ludności Gminy Porąbka - metoda wskaźnikowa. Źródło: opracowanie własne	105
Tabela 15: Zagospodarowanie terenów w Gminie Porąbka w 2016 r. Źródło: Opracowanie własne.....	107
Tabela 16: Przeznaczenie terenów Gminy Porąbka w planach miejscowych. Źródło: Opracowanie własne.....	108
Tabela 17: Prognozowane zapotrzebowanie na tereny inwestycyjne (mieszkaniowe) dla działek wielkości 1000m ² . Źródło: opracowanie własne.....	110
Tabela 18: Grunty komunalne według prawnych form użytkowania. Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.....	113
Tabela 19: Grunty w gminnym zasobie nieruchomości. Źródło: Dane UG Porąbka.....	114
Tabela 20: Złóża w gminie Porąbka	115
Tabela 21: Ujęcia wód podziemnych w gminie Porąbka	117
Tabela 22: Wykaz nadajników telekomunikacyjnych na obszarze Gminy Porąbka. Źródło: Opracowanie własne.....	126
Tabela 23: Kierunki i wskaźniki zagospodarowania terenu	146
Tabela 24: Wytyczne w zakresie liczby miejsc postojowych.....	167
Tabela 25: Wykaz planowanych inwestycji o znaczeniu ponadlokalnym i lokalnym. Źródło: Opracowanie własne.....	173

WSTĘP – INFORMACJE OGÓLNE

1. PODSTAWA SPORZĄDZENIA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY PORĄBKA

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Porąbka, zwane dalej „studium” jest dokumentem planistycznym określającym politykę przestrzenną gminy, w tym zasady zagospodarowania przestrzennego, zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tj. Dz. U. z 2017 r. poz. 1073) zwaną dalej Ustawą.

Podstawą do sporządzenia niniejszego dokumentu była uchwała Nr XV/132/2016 Rady Gminy Porąbka z dnia 22 marca 2016 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Porąbka.

Opracowanie nowego dokumentu jest podyktowane przede wszystkim znaczącą dezaktualizacją dotychczas obowiązującego *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Porąbka* przyjętego uchwałą Rady Gminy Porąbka Nr XXXIX/265/06 z dnia 28 czerwca 2006 roku, zmienionego uchwałą Nr VII/47/2011 Rady Gminy Porąbka z dnia 30 maja 2011 roku w sprawie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Porąbka w zakresie zabudowy mieszkaniowej we fragmencie sołectwa Porąbka oraz w zakresie produkcji i usług we fragmencie sołectwa Kobiernice, a następnie Uchwałą Nr XXXVIII/365/2014 Rady Gminy Porąbka z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie: zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Porąbka przyjętego uchwałą Rady Gminy Porąbka Nr XXXIX/265/06 z dnia 28 czerwca 2006 roku, zmienionego uchwałą Nr VII/47/2011 Rady Gminy Porąbka z dnia 30 maja 2011 roku, we fragmentach sołectw Porąbka i Kobiernice.

Drugą przyczyną jest potrzeba zoptymalizowania wykorzystania gruntów w celu zapewnienia dalszego rozwoju gminy. Dokument Studium wpłynie korzystnie na ekonomiczny i społeczny rozwój gminy.

Zawartość niniejszego dokumentu jest zgodna z art. 10 Ustawy oraz z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie

zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. 2004 Nr 118 poz. 1233 ze zm.).

2. CEL I ZADANIA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Zgodnie z art. 9 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tj. Dz. U. z 2017 r. poz. 1073) studium nie stanowi aktu prawa miejscowego, jest jednak podstawowym dokumentem planistycznym kształtującym politykę przestrzenną oraz wyznaczającym kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy. Studium sporządza się dla obszaru w granicach administracyjnych gminy, a jego ustalenia są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu planów miejscowych.

W myśl ww. ustawy przy sporządzaniu studium uwzględnia się uwarunkowania wynikające z dokumentów planistycznych opracowanych na szczeblu krajowym (koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju), wojewódzkim (strategii rozwoju i planu zagospodarowania województwa) oraz strategii rozwoju gminy, o ile gmina dysponuje takim opracowaniem.

Studium określa kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania przestrzennego oraz lokalne zasady użytkowania terenu. Pozwala na prowadzenie gospodarki przestrzennej w sposób przemyślany, świadomy i przede wszystkim jednolity oraz rozważne planowanie inwestycji o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym.

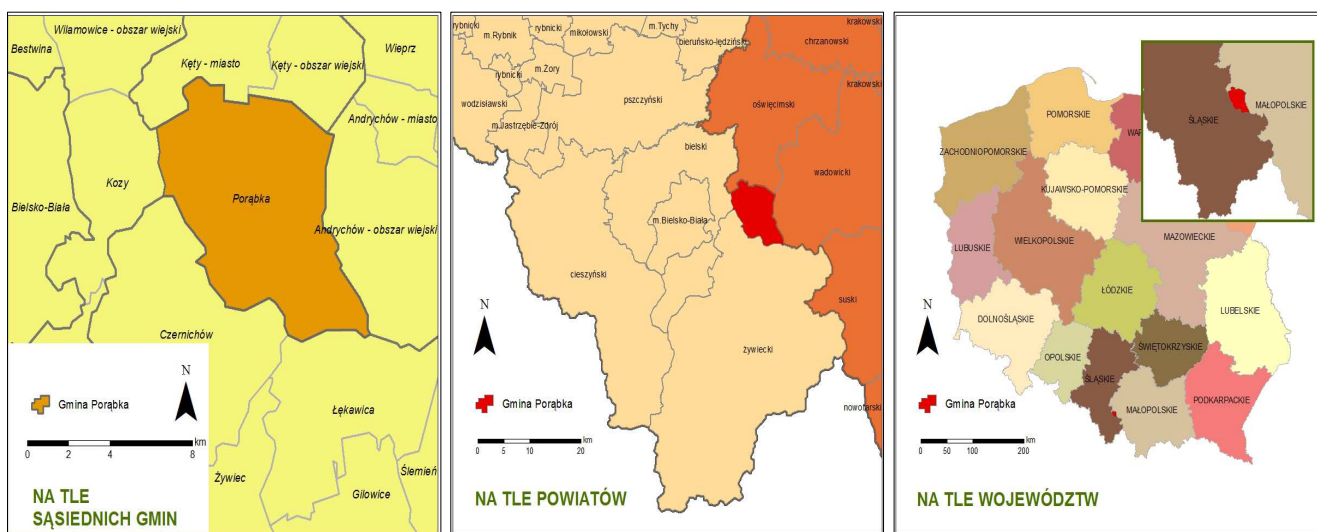
Zasadniczym celem studium jest umożliwienie prowadzenia spójnej polityki przestrzennej, powiązanej z rozwojem gospodarczym i społecznym, z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju. Niniejszy dokument wskazuje potencjał rozwoju przestrzennego, możliwości zagospodarowania nowych terenów oraz stopień przekształceń istniejącego zagospodarowania, a także konieczność ochrony obszarów i obiektów wartościowych. W związku z powyższym studium może stanowić swoistą ofertę promocyjną dla potencjalnych inwestorów.

Głównym celem, dla którego sporządzono Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Porąbka jest dostosowanie polityki przestrzennej gminy do obowiązujących przepisów prawa i kierunków określonych w nadrzędnych dokumentach planistycznych oraz uwzględnienie aktualnych potrzeb mieszkańców i planów inwestycyjnych gminy.

ROZDZIAŁ I – UWARUNKOWANIA ROZWOJU PRZESTRZENNEGO

3. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POŁOŻENIA GMINY

Gmina Porąbka położona jest nad rzeką Sołą, u podnóża Beskidu Małego, w południowo-wschodniej części województwa Śląskiego (ryc. 1). Leży w powiecie bielskim, przy granicy z województwem Małopolskim (od północy i wschodu otaczają ją gminy Kęty i Andrychów). Ponadto sąsiaduje jeszcze z gminami Łękawica, Czernichów oraz Kozy. Gmina stanowi skrajną wschodnią część powiatu bielskiego, a spośród gmin tego powiatu graniczy jedynie z gminą Kozy.

ryc. 1: Położenie Gminy Porąbka na tle gmin sąsiednich, powiatów i województw.

Źródło: Opracowanie własne

Przebiegająca przez obszar gminy DK52 zapewnia połączenia z Bielsko-Białą (oddaloną o ok. 18 km) oraz oddalonym o ok. 75 km Krakowem. Od stolicy woj. Śląskiego gminę dzieli ok. 65 km.

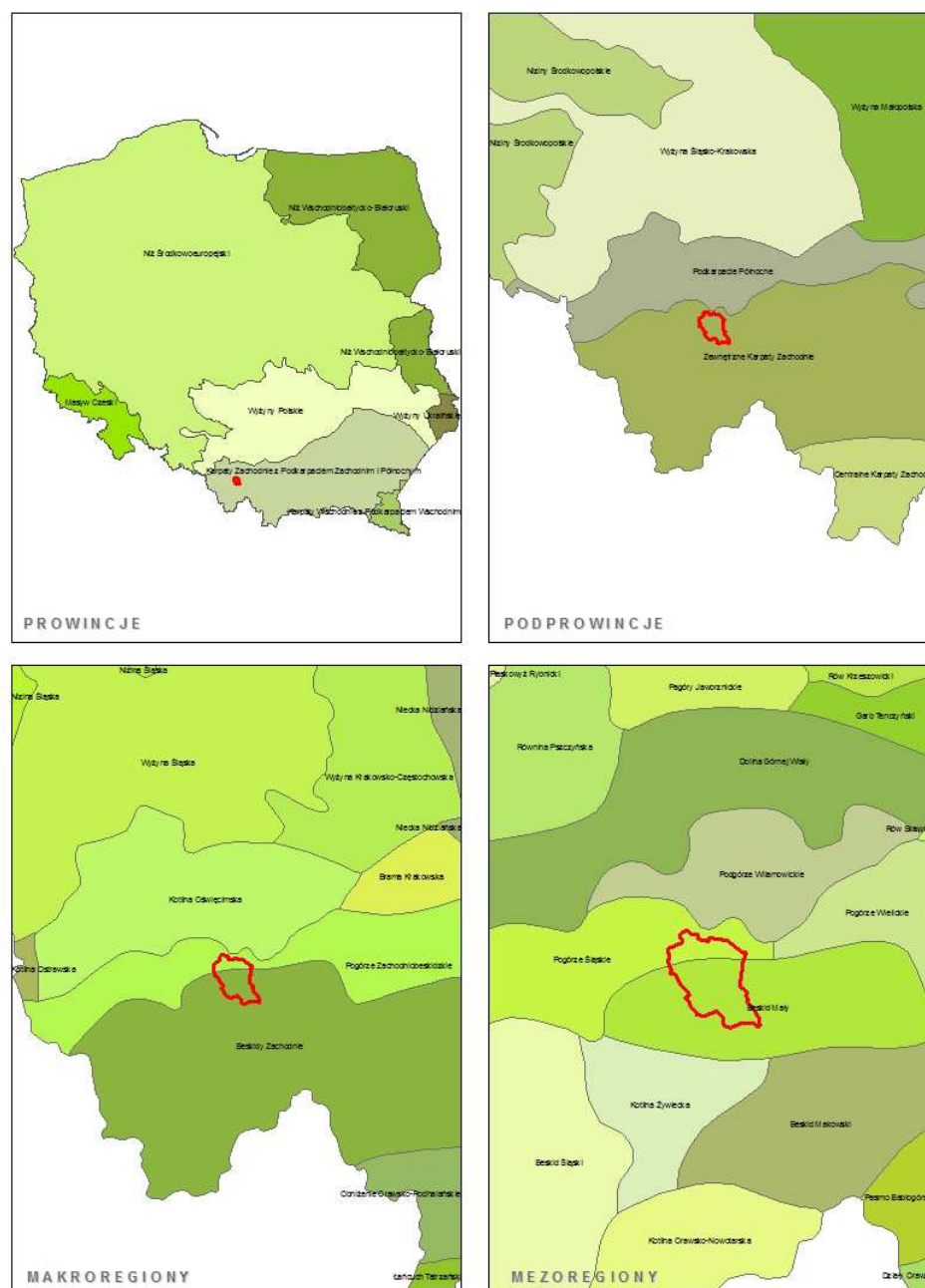
Do granicy państwa ze Słowacją można dojechać drogą ekspresową S1 w kierunku Zwardonia (ok. 66 km) lub drogami wojewódzkimi w kierunku Korbielowa (ok. 46 km).

Do granicy państwa z Czechami można dojechać drogą ekspresową S52 w kierunku Cieszyńska (ok. 56 km).

Gmina Porąbka zajmuje powierzchnię 6459 ha i jest drugą pod względem powierzchni gminą powiatu bielskiego. W 2015 roku gminę zamieszkiwało 15409 osób. Siedzibą władz gminy jest wieś Porąbka. Gmina podzielona jest na 4 sołectwa:

- **Bujaków,**
- **Czaniec,**
- **Kobiernice,**
- **Porąbkę,** podzieloną na 2 obręby geodezyjne - Porąbka-1 i Porąbka-2.

Według regionalizacji fizyczno - geograficznej Kondrackiego (1998) gmina Porąbka położona jest w prowincji Karpat Zachodnich z Podkarpaciem Zachodnim i Północnym, w podprowincji Zewnętrznych Karpat Zachodnich. Uszczegóławiając położenie fizyczno-geograficzne, gmina Porąbka leży na pograniczu dwóch mezoregionów - Beskidu Małego w makroregionie Beskidów Zachodnich i Pogórza Śląskiego w makroregionie Pogórza Zachodniobeskidzkiego (ryc. 2).

ryc. 2: Położenie fizyczno-geograficzne Gminy Porąbka.

Źródło: Opracowanie własne

4. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z OBOWIĄZUJĄCYCH AKTÓW PRAWNYCH

4.1. Wnioski wynikające z polityki przestrzennej kraju

Rada Ministrów podjęła uchwałę w sprawie przyjęcia Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030). Jest to najważniejszy dokument dotyczący ładu przestrzennego Polski. Jego celem strategicznym jest efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i jej zróżnicowanych potencjałów rozwojowych do osiągnięcia: konkurencyjności, zwiększenia zatrudnienia i większej sprawności państwa oraz spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej w długim okresie.

W ramach Koncepcji przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 obszar gminy Porąbka został wskazany jako obszar górski wymagający prowadzenie działań przeciwerozwojowych, działań na rzecz podwyższenia bezpieczeństwa powodziowego, rozwoju infrastruktury turystycznej, ochrony walorów uzdrowiskowych, sanitacji obszarów wiejskich, zachowania tożsamości kulturowo-krajobrazowej, utrzymania równowagi ekologicznej i poprawy warunków dla rolnictwa.

4.2. Wnioski wynikające z polityki przestrzennej województwa śląskiego

W dniu 29 sierpnia 2016 r. Sejmik Województwa Śląskiego uchwalił przygotowany przez Marszałka Województwa Śląskiego *Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+*, Uchwałą Nr V/26/2/2016 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 29 sierpnia 2016 r. W związku z powyższym, ww. Plan, *dalej zwany Planem 2020+*, nabrał mocy dnia 13 września 2016, wraz z opublikowaniem w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego (Dz. Urz. Woj. Śl. z dnia 13.09.2016r., poz.4619).

Władze województwa w Planie 2020+ wskazują, jako nadrzędne, następujące zasady gospodarowania przestrzenią:

- przestrzenią należy gospodarować oszczędnie;
- kompozycje przestrzenne i systemy techniczne mają być trwałe;
- nie wolno dopuszczać do wyłączania jakichkolwiek terenów z użytkowania; użytkowanie tymczasowe jest lepsze niż pozostawienie terenu samemu sobie;

- otwarte tereny zielone i wody są pełnoprawnymi formami użytkowania terenu i stanowią zielono-niebieską infrastrukturę regionu, a nie rezerwę inwestycyjną pod infrastrukturę techniczną;
- wybierając teren pod inwestycję w infrastrukturę techniczną trzeba preferować tereny już uprzednio zagospodarowane (poprzemysłowe, pozurbanizowane), a nie tereny zielone;
- wszystkie systemy (transportowy i przesyłowy, przyrodniczy, mieszkaniowy i aktywności gospodarczej) mają być ciągle przestrzennie i w sposób uporządkowany się przenikać;
- strefa mieszkaniowa i strefa aktywności gospodarczej mają mieć zwartą strukturę, a wielkość strefy musi być rezultatem kompromisu między opłacalnością ekonomiczną i wymogami kształtowania przyjaznej przestrzeni;
- struktury właściwe dla docelowego użytkowania terenu (miasta, strefy aktywności gospodarczej) trzeba wprowadzać od początku, w miarę rozwoju zabudowy;
- granice jednostek przestrzennych mają być czytelne tak, aby równocześnie spełnione mogły być wymogi indywidualnej tożsamości i ponadlokalnej spójności;
- decyzje o zmianie użytkowania terenu trzeba podejmować ostrożnie, tak aby nie utracić wartości przestrzeni.

W związku nadrzędnym w stosunku do niniejszego studium charakterem omawianego dokumentu, a przede wszystkim z uwagi na powinność gospodarowania przestrzenią w sposób racjonalny i możliwie jak najbardziej zrównoważony, zasad tych powinno się przestrzegać także na poziomie lokalnym, w Gminie Porąbka.

W myśl kierunków rozwoju wskazanych w Planie 2020+, tereny wiejskie w Gminie Porąbka zostały sklasyfikowane jako **wiejskie obszary funkcjonalne**. W planie wskazuje się dla takich obszarów - jako wyzwanie rozwojowe - powstrzymanie żywiołowego podziału terenów otwartych oraz rozprzestrzeniania się zabudowy podmiejskiej, w tym jednorodzinnej, celem zachowania różnorodności i spuścizny kulturowej terenów wiejskich.

Do podstawowych działań mogących ograniczyć te zjawiska należy wyznaczanie terenów inwestycyjnych wzdłuż istniejących dróg, w pobliżu istniejącej już zabudowy, na obszarach już uzbrojonych.

Dla obszarów wiejskich, w tym obszaru Gminy Porąbka, w Planie 2020+, przyjęto następujące zasady zagospodarowania:

- ochrona historycznych układów ruralistycznych;
- utrzymania tradycyjnej skali i form zabudowy;
- ochrona terenów otwartych przed rozpraszaniem zabudowy podmiejskiej;
- kształtowanie oraz poprawa dostępności przestrzeni i obiektów publicznych z uwzględnieniem ograniczeń i potrzeb osób z różnymi dysfunkcjami, utrudniającymi poruszanie się w przestrzeni lub jej percepcję, osób starszych oraz osób sprawujących opiekę nad małymi dziećmi;
- wprowadzanie rozwiązań przestrzennych poprawiających bezpieczeństwo publiczne;
- ochrona obszarów o wysokim potencjale glebowym przed ich nierolniczym użytkowaniem;
- utrzymywanie i przywracanie mozaikowości krajobrazu rolniczego;
- zachowanie walorów przyrodniczych dolin rzecznych, w tym o charakterze zielonych użytków (m. in. łąki i pastwiska) oraz utrzymanie pełnionej funkcji korytarza ekologicznego;
- wprowadzanie stref ekotonowych cieków wodnych;
- stosowanie różnorodnych form retencji technicznej i nietechnicznej, w tym ochrona przed spływem zanieczyszczeń do wód;
- prowadzenie efektywnych prac melioracyjnych na obszarach wiejskich uwzględniających wymagania ochrony środowiska;
- wykluczenie możliwości uprawy roślin energetycznych obcych gatunków inwazyjnych lub potencjalnie inwazyjnych, stanowiących zagrożenie dla różnorodności biologicznej, a w szczególności: słonecznika bulwiastego, rdestowca sachalińskiego i ostrokończystego, miskanta olbrzymiego i cukrowego, barszczu Sosnowskiego i Mantegazziego, ślazu pensylwańskiego, nawłoci kanadyjskiej i późnej, robinii akacjowej;
- rewitalizowanie, rekultywowanie, rewaloryzowanie obszarów zdegradowanych w celu poprawy jakości i integracji przestrzeni, z wykorzystaniem lokalnych zasobów i potencjałów;
- ograniczenie możliwości rekultywacji zalewisk pogórnich poprzez ich zasypywanie odpadami;
- rekultywacja wyrobisk po eksploatacji surowców skalnych w kierunku wodnym, rekreacyjnym lub przyrodniczym;

- wykluczenie możliwości lokalizowania nowych obiektów gospodarowania odpadami wydobywczymi i zwałowisk odpadów wydobywczych na terenach rolnych lub leśnych;
- kultywowanie lokalnych tradycji, w tym tworzenie markowych produktów turystycznych;
- rozwój turystyki i agroturystyki z uwzględnieniem minimalizacji konfliktów środowiskowych;
- wdrażanie innowacyjnych rozwiązań w rolnictwie, leśnictwie, ekologii w oparciu o wyniki doświadczeń instytucji naukowych i badawczo-rozwojowych;
- rozwijanie inwestycji gospodarczych wykorzystujących lokalny potencjał rolniczy w powiązaniu ze szlakami komunikacyjnymi;
- ograniczanie niskiej emisji i minimalizowanie zapotrzebowania na energię oraz zmniejszanie emisji zanieczyszczeń;
- lokowanie biogazowni rolniczych w miejscach, w których istnieje stały dostęp do lokalnych substratów;
- przeciwdziałanie powstawaniu i zmniejszanie uciążliwości hałasu;
- wykluczenie możliwości lokalizacji pojedynczych turbin wiatrowych w odległości mniejszej niż 5 km od obiektu radarowego, natomiast farm wiatrowych w odległości mniejszej niż 20 km od obiektu radarowego;
- uwzględnianie przy lokalizacji farm i turbin wiatrowych odpowiedniej (wynikającej z lokalnych warunków terenowych) odległości od zabudowy mieszkaniowej;
- uwzględnienie wymagań ochrony uzdrowiskowej gminy Goczałkowice-Zdrój;
- wyłączanie z zabudowy oraz przeznaczanie pod użytkowanie leśne lub rolne terenów na obszarach objętych powierzchniowymi ruchami masowymi gruntu i zagrożonych takimi ruchami.

Gminę Porąbka wymienia się w Planie 2020+ także wśród **obszarów funkcjonalnych szczególnego zjawiska w skali makroregionalnej**. Jest częścią obszaru funkcjonalnego - **obszaru górskiego**, w związku z położeniem południowej części gminy w obrębie Beskidu Małego i północnej części w obrębie Pogórza Śląskiego.

W dokumencie zapisano, że obszar ten cechuje różnorodność ukształtowania terenu i krajobrazów kulturowo-przyrodniczych, oferując znakomite możliwości rozwoju turystyki, co powoduje jego całoroczną atrakcyjność. Zwraca się uwagę na występowanie konfliktów funkcjonalnych i przestrzennych ze względu na uwarunkowania przyrodnicze, kulturowe i wynikające z dotychczasowego

użytkowania terenu oraz na istnienie niekorzystnych warunków fizyczno-geograficznych, polegających na występowaniu licznych osuwisk i obszarów zagrożonych ruchami masowymi.

Rozwój Gminy Porąbka jako obszaru górskiego powinien być ukierunkowany na wykorzystanie możliwości wzmocnienia funkcji turystycznych i wypoczynkowych, zapewniających aktywizację gospodarczą jej obszaru oraz na zapewnienie dostępu do usług publicznych przy uwzględnieniu skutecznej ochrony zasobów środowiska i zachowaniu tożsamości kulturowo- krajobrazowej.

Dla obszarów górskich, w tym obszaru Gminy Porąbka, w Planie 2020+ zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego przyjęto następujące zasady zagospodarowania:

- kształtowanie zabudowy o wysokiej jakości rozwiązań urbanistyczno - architektonicznych z wykorzystaniem tradycyjnych form i materiałów budowlanych;
- zwiększania roli transportu publicznego na terenach atrakcyjnych turystycznie;
- rozwój turystyki i agroturystyki wykorzystującej lokalne uwarunkowania przyrodnicze i kulturowe, z uwzględnieniem minimalizowania konfliktów przestrzennych i środowiskowych;
- utrzymanie ekstensywnej gospodarki rolnej (kośnej i pasterskiej) na użytkach zielonych;
- wyłączenie z zabudowy oraz przeznaczanie pod użytkowanie leśne lub rolne terenów na obszarach objętych powierzchniowymi ruchami masowymi gruntu;
- wykluczenie możliwości przeznaczania pod zabudowę i infrastrukturę turystyczno-sportową terenów leśnych o istotnych walorach glebo- i wodochronnych.

Kolejnym spośród **obszarów funkcjonalnych szczególnego zjawiska w skali makroregionalnej**, do którego zalicza się gminę Porąbka, jest **obszar narażony na niebezpieczeństwo powodzi**. Zagrożenie powodziowe ma związek ze skumulowanym działaniem zjawisk atmosferycznych, zmian użytkowania terenów powodujących zmniejszenie retencyjności zlewni, a związanych z zabudowywaniem dolin rzecznych, regulowaniem cieków przyspieszającym tempo spływu wód, postępującym procesem urbanizacji oraz szybkim przyrostem powierzchni nieprzepuszczalnych (drogi, parkingi, budynki, powierzchnie magazynowe itp.).

Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi obejmują:

– **obszary szczególnego zagrożenia powodzią:**

1. dla rzeki Soły:

- a) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q10%), wyznaczone na mapach zagrożenia powodziowego;
- b) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q1%), wyznaczone na mapach zagrożenia powodziowego;
- c) obszary, między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano trasę wału przeciwpowodziowego.

2. dla potoku Węgierka:

- a) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q1%), wyznaczone w sporządzonym przez Dyrektora RZGW w Krakowie opracowaniu pn. "Studium określające granice obszarów bezpośredniego zagrożenia powodzią dla terenów nieobwałowanych w zlewni Soły", stanowiącym I etap studium ochrony przeciwpowodziowej.

– **obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat (Q0,2%), wyznaczone:**

- 1. dla rzeki Soły w oparciu o mapy zagrożenia powodziowego.
- 2. dla potoku Węgierka w oparciu o studium ochrony przeciwpowodziowej.

– **obszary obejmujące tereny narażone na zalanie w przypadku zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwpowodziowego rzeki Soły, wyznaczone w oparciu o mapy zagrożenia powodziowego.**

Główne działania w gminie powinno się koncentrować na zwiększaniu bezpieczeństwa powodziowego poprzez optymalne zagospodarowanie terenów, których rozwój powinno się podporządkować zachowaniu równowagi pomiędzy potrzebami ochrony środowiska przyrodniczego, przeciwdziałaniem zagrożeniu powodziowemu a wykorzystaniem gospodarczym. Priorytetem działań przeciwpowodziowych dla terenów obecnie zurbanizowanych lub przeznaczonych do zabudowy w obowiązujących dokumentach planistycznych Gminy Porąbka

powinna być ochrona zabudowy, natomiast dla obszarów niezabudowanych i nie przeznaczonych do zabudowy powinien być zakaz zabudowy. Dla obszarów szczególnego zagrożenia powodzią w Porąbce winno się uwzględniać obowiązujące zakazy, nakazy, dopuszczenia i ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych dotyczących ochrony przed powodzią.

Dla obszaru narażonego na niebezpieczeństwo powodzi, w Planie 2020+ przyjęto następujące zasady zagospodarowania:

- stosowanie zakazów i ograniczeń wynikających z przepisów odrębnych oraz z planów zarządzania ryzykiem powodziowym;
- stosowanie zakazów i ograniczeń wynikających ze studiów ochrony przeciwpowodziowej w zlewniach rzek: Boży Stok, Krztynia, Ordonka, Pilica, Soła, Stradomka, Wiercica, Żebrówka;
- na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią przeznaczanie terenów niezainwestowanych i nieprzeznaczonych do zainwestowania w gminnych dokumentach planistycznych na zielone użytki rolne (pastwiska, łąki) lub obszary zielonej infrastruktury;
- na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią ochrona zabudowy na terenach obecnie zurbanizowanych lub przeznaczonych do zabudowy w obowiązujących gminnych dokumentach planistycznych;
- realizacja inwestycji z zakresu ochrony przeciwpowodziowej ujętych w Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły i Odry;
- tworzenie polderów zalewowych lub ich renaturalizację;
- kształtowanie pokrycia terenu w sposób ograniczający odpływ powierzchniowy i sprzyjający retencji wód;
- dostosowanie sposobu zagospodarowania terenu do jego naturalnych cech, predyspozycji i walorów oraz odporności środowiska na antropopresję;
- upowszechnianie na terenach zalewowych form użytkowania terenu dopuszczających okresowe zalewanie;
- wykluczenie możliwości przemieszczania zagrożenia powodziowego na tereny położone w niższym biegu rzeki;
- utrzymanie we właściwym stanie międzywala dla możliwości przepuszczania wód wezbraniowych;
- zachowanie i odtwarzanie siedlisk hydrogeniczych (starorzeczy, torfowisk, łągów, itp.);

- stosowanie prośrodowiskowych rozwiązań służących minimalizowaniu ryzyka powodziowego na obszarach o szczególnie cennych walorach przyrodniczych i krajobrazowych;
- wykluczenie możliwości rekultywacji zalewisk pogórnich w dolinach cieków wodnych, na terasach zalewowych poprzez ich zasypywanie odpadami.

Część lub cały obszar gminy Porąbka, zajmują także inne obszary funkcjonalne - **obszary kształtowania potencjału rozwojowego**. Jednym z nich jest **obszar cenny przyrodniczo**.

Okolo 34% powierzchni województwa objęte jest różnymi formami ochrony przyrody. Spośród 8 zlokalizowanych w nim parków krajobrazowych, na obszarze gminy Porąbka znajduje się jeden - Park Krajobrazowy Beskidu Małego. Spośród 65 rezerwatów przyrody, zlokalizowany jest jeden - "Zasolnica". Spośród 40 specjalnych obszarów ochrony siedlisk, także jeden - Specjalny Obszar Ochrony PLH240023 "Beskid Mały". Ponadto znajdują się tu jeszcze 2 pomniki przyrody (pojedyncze drzewa). W skład tego obszaru funkcjonalnego wchodzi wszystkie gminy województwa śląskiego.

Podstawowym zadaniem rozwojowym dla tego obszaru powinna być ochrona jego walorów przyrodniczych. Cenne elementy środowiska przyrodniczego stanowią jednocześnie główne walory turystyczne gminy jak i województwa. Stwarzają możliwości rozwoju gminy w kierunku turystyczno-rekreacyjnym, a w związku z tym także aktywizacji gospodarczej. Należy przy tym pamiętać, że rozwój funkcji turystyczno-rekreacyjnej na tym obszarze powinien zostać podporządkowany zachowaniu różnorodności biologicznej.

Dla obszaru cennego przyrodniczo przyjęto w Planie 2020+ następujące zasady zagospodarowania przestrzennego:

- utrzymanie aktualnego użytkowania na terenach o wysokich walorach przyrodniczych, których zasoby są uzależnione od prowadzonej ekstensywnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej i mają istotne znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej;
- wzmacnianie funkcji przyrodniczej korytarzy ekologicznych poprzez ograniczanie ich zainwestowania, usuwanie istniejących barier oraz kształtowanie struktur przestrzennych sprzyjających migracji gatunków;
- zachowanie ciągłości przestrzennej i funkcjonalnej przyrodniczych obszarów prawnie chronionych i korytarzy ekologicznych w tym w obszarze dolin rzecznych;

- preferowanie ekoturystyki (turystyka przyrodnicza) na obszarach chronionych i obszarach cennych przyrodniczo szczególnie podatnych na degradację;
- optymalizowanie stopnia zagospodarowania turystycznego i powiązania go z naturalną chłonnością środowiska, w tym wyznaczanie stref wyłączonych z użytkowania turystycznego;
- planowanie inwestycji z uwzględnieniem ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków oraz ciągłości i drożności korytarzy ekologicznych, a w przypadku niemożliwych do uniknięcia kolizji stosowanie działań minimalizujących;
- wdrażanie zapisów określonych w dokumentach wynikających z przepisów szczególnych, w tym z planów ochrony i planów zadań ochronnych;
- wykluczenie możliwości lokalizacji elektrowni wiatrowych oraz elektrowni fotowoltaicznych w obszarach specjalnej ochrony ptaków, użytków ekologicznych, zespołach przyrodniczo-krajobrazowych i obszarach chronionego krajobrazu, w obrębie ostańców skalnych i strefach ich ekspozycji oraz szczytowych partiach wzniesień na obszarach parków krajobrazowych;
- wykluczenie możliwości lokalizacji farm wiatrowych w obrębie ostoi, korytarzy i przystanków pośrednich dla ptaków, w obrębie ostoi i korytarzy dla nietoperzy, a także stosowanie rozwiązań minimalizujących śmiertelność ptaków związaną z napowietrznymi liniami energetycznymi i farmami wiatrowymi;
- preferowanie lokalizowania elektrowni wodnych wyłącznie na istniejących urządzeniach wodnych i nowo budowanych zbiornikach wodnych przy uwzględnieniu uwarunkowań środowiskowych oraz zastosowaniu rozwiązań zapewniających możliwość migracji organizmów wodnych.

Kolejnym z **obszarów kształtowania potencjału rozwojowego**, do których zaliczana jest gmina Porąbka, jest **obszar ochrony krajobrazów kulturowych**. Spośród obiektów i obszarów zlokalizowanych w gminie Porąbka, w jego skład zalicza się takie elementy dziedzictwa regionu jak: rezerwat przyrody ("Zasolnica"), parki krajobrazowe (PK Beskidu Małego) i obiekty wpisane do rejestru zabytków województwa śląskiego (9 obiektów w Czańcu, Kobiernicach i Porąbce). Znajduje się tu ponadto 21 z około 230 stanowisk archeologicznych, a jedno - "Kobiernice st. 3" - wpisane jest do rejestru zabytków.

Zgodnie z zapisami planu, rozwój obszaru powinno się ukierunkować na ochronę zasobów dziedzictwa kulturowego mających szczególne znaczenie dla zachowania tożsamości regionu, kształtowania turystycznej i gospodarczej atrakcyjności województwa oraz tworzenia nowych miejsc pracy.

Dla obszaru ochrony krajobrazów kulturowych przyjęto w Planie 2020+ następujące zasady zagospodarowania przestrzennego:

- ochrona i zachowanie historycznych układów urbanistycznych i ruralistycznych;
- ochrona krajobrazów historycznych i różnorodności kulturowej dla zachowania tożsamości regionalnej;
- zachowanie i eksponowanie zasobów dziedzictwa kulturowego, w szczególności najbardziej wartościowych zespołów i obiektów służących identyfikacji i promocji przestrzeni kulturowej;
- ochrona dóbr kultury współczesnej przed degradacją poprzez zapisy w gminnych dokumentach planistycznych
- rekultywacja wyrobisk i niecek osiadania w kierunku wodnym, rekreacyjnym bądź przyrodniczym;
- wdrażanie zapisów określonych w dokumentach wynikających z przepisów szczególnych, w tym z planów ochrony;
- wykluczenie możliwości lokalizacji elektrowni wiatrowych oraz elektrowni fotowoltaicznych w strefach ekspozycji zabytków kultury i obiektów archeologicznych i strefach ich ekspozycji, na obszarach parków krajobrazowych.

Kolejnym z **obszarów kształtowania potencjału rozwojowego**, do których zaliczana jest gmina Porąbka, jest **obszar ochrony i kształtowania zasobów wodnych**, obejmujący całe województwo śląskie. Wielkość dostępnych do zagospodarowania zasobów wód podziemnych w przeliczeniu na powierzchnię województwa jest na tle kraju wysoka. Jednakże ogólna wielkość tych zasobów jest niższa od krajowej średniej. W planie zauważa się również, że zasoby wód powierzchniowych są w województwie stosunkowo niewielkie w porównaniu do obserwowanego dużego zapotrzebowania na wodę oraz słabej przydatności części z nich powodowanej zanieczyszczeniem.

Spośród wydzielonych dla ochrony najcenniejszych zasobów wód podziemnych Głównych i Lokalnych Zbiorników Wód Podziemnych, na obszarze gminy Porąbka znajdują się dwa: LZWP nr 446 Dolina rzeki Soła, dawny GZWP oraz LZWP nr 447 Zbiornik warstw Godula (Beskid Mały), dawny GZWP. Spośród stref ochronnych ujęć wody, ustanowionych dla ochrony zasobów wodnych i w celu zapewnienia odpowiedniej jakości wody ujmowanej do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia oraz zaopatrzenia zakładów wymagających wody

wysokiej jakości, na obszarze gminy Porąbka ustanowiono następujące: „Soła II” i „Soła III” oraz ujęcie z rzeki Soły („Czaniec”).

W planie podkreśla się, że dla poprawy ilościowego i jakościowego stanu wód w województwie niezbędna jest współpraca w tym zakresie z województwami sąsiednimi. Podobnie, taka współpraca powinna stale mieć miejsce pomiędzy gminą Porąbka a sąsiednimi. Racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi jest konieczne także ze względu na występujące okresowo na obszarze województwa zjawisko suszy. Na stopień zagrożenia suszą w województwie śląskim wpływają uwarunkowania naturalne (wielkość opadów atmosferycznych, warunki fizycznogeograficzne oraz hydrologiczne) oraz działalność związana z wykorzystaniem zasobów wodnych.

Aby zapobiegać czasowym niedoborom wody, konieczna jest budowa regionalnych systemów wodociągowych, opartych na wielu źródłach, umożliwiających racjonalne i sprawne zarządzanie zasobami w sytuacjach kryzysowych.

Dla obszaru ochrony i kształtowania zasobów wodnych przyjęto w Planie 2020+ następujące zasady zagospodarowania:

- dostosowanie sposobu zagospodarowania i użytkowania terenu do potrzeb ochrony zasobów wód (w tym wód pitnych), poprzez wykluczanie funkcji i form zagospodarowania terenu stwarzających zagrożenie dla wód lub powodujących pogarszanie warunków zasilania podziemnych poziomów wodonośnych, w szczególności w strefach ochronnych ujęć wód, projektowanych obszarach ochronnych oraz w strefach zasilania Głównych Zbiorników Wód Podziemnych i Lokalnych Zbiorników Wód Podziemnych;
- ochrona zasobów wód poprzez uregulowanie gospodarki ściekowej i gospodarki odpadami oraz likwidowanie istniejących źródeł zanieczyszczeń wynikających z intensywnego użytkowania rolniczego, działalności przemysłowej (w tym zrzutów słonych wód dołowych z kopalń);
- koncentracja terenów inwestycyjnych (w tym zabudowy mieszkaniowej) w obszarach aglomeracji obsługiwanych systemami zbiorowego odprowadzania ścieków do oczyszczalni zapewniających właściwy stopień oczyszczania;
- usprawnianie systemów melioracyjnych poprzez przebudowę systemów odwadniających na nawadniająco-odwadniające oraz dla retencjonowania wód;

- zachowanie mozaiki powierzchni nieprzepuszczalnych z terenami biologicznie czynnymi (parki, ogrody, trawniki) na terenach zurbanizowanych;
- realizowanie działań technicznych, z zakresu małej retencji, w tym budowa zbiorników retencyjnych, poza obszarami źródlisk i mokradeł;
- utrzymanie i zwiększanie retencyjności w zlewniach poprzez: ochronę obszarów mokradłowych oraz dolin cieków rzecznych, renaturalizację rzek i potoków;
- zagospodarowanie niezanieczyszczonych wód opadowych i roztopowych z powierzchni szczelnych w pierwszym rzędzie w obrębie posesji, a następnie w obrębie zlewni obejmującej obszar zurbanizowany;
- ograniczanie lokalizacji działalności wodochłonnej na obszarach deficytów wody służącej do zaopatrzenia ludzi w wodę do spożycia;
- lokowanie elektrowni wodnych wyłącznie na istniejących urządzeniach wodnych i nowo budowanych zbiornikach wodnych przy uwzględnieniu uwarunkowań środowiskowych oraz zastosowaniu rozwiązań zapewniających możliwość migracji organizmów wodnych.

Kolejnym z **obszarów kształtowania potencjału rozwojowego**, do których zaliczana jest gmina Porąbka, jest obszar funkcjonalny pod nazwą **obszar udokumentowanych złóż kopalin**. Ze względu na brak wykazu strategicznych złóż kopalin, granice obszaru funkcjonalnego określono w oparciu o obszary występowania udokumentowanych złóż kopalin.

Zgodnie z założeniami planu 2020+, rozwój obszaru powinno się ukierunkować na ochronę terenów złóż umożliwiającą ich przyszłą eksploatację z uwzględnieniem minimalizacji kosztów związanych z ochroną środowiska.

Dla obszaru udokumentowanych złóż kopalin przyjmuje się następujące zasady zagospodarowania:

- zachowanie przeznaczenia i sposobu zagospodarowania terenów złóż umożliwiające ich przyszłą eksploatację z uwzględnieniem minimalizacji kosztów związanych z ochroną środowiska i człowieka;
- wydobywanie kopaliny z konkretnych złóż musi być warunkowane ochroną szczególnie cennych zasobów środowiska, zwłaszcza wód podziemnych, obszarów ochrony przyrody, a także społecznymi potrzebami ochrony obszarów i obiektów na powierzchni terenu: zwartej zabudowy jednostek osadniczych, obiektów o

szczególnej wartości historycznej, kulturowej lub gospodarczej, obiektów infrastruktury kluczowych dla funkcjonowania społeczeństwa;

- ochrona kopalin leczniczych przed skutkami eksploatacji innych kopalin;
- wykluczenie możliwości eksploatacji żwirów z koryta i terasy zalewowej rzeki Soły;
- redukcja konfliktów przestrzennych oraz minimalizacja skutków oddziaływań górnictwa, a także zagrożeń związanych z płytką eksploatacją górnictw, w szczególności na zabudowę mieszkaniową, na terenach i obszarach górniczych;
- prowadzenie prac poszukiwawczych tj. badań geofizycznych, wierceń oraz budowy infrastruktury technicznej związanej z eksploatacją ropy naftowej i gazu ziemnego przy minimalizacji oddziaływania na środowisko;
- rekultywacja terenów przemysłowych z uwzględnieniem ochrony kształtujących się siedlisk cennych przyrodniczo.

Obszar gminy Porąbka został w Planie 2020+ zaliczony także do tych tworzących **obszar funkcjonalny wymagający rozwoju nowych funkcji przy użyciu instrumentów właściwych polityce regionalnej**, za jaki uznano w województwie śląskim **obszar przygraniczny**, położony wzdłuż granicy polsko-czeskiej i polsko-słowackiej.

Rozwój obszaru powinno się ukierunkować na stymulowanie wzrostu gospodarczego i rozwoju przedsiębiorczości. Prowadzić do tego powinna podejmowana współpraca międzynarodowa, wymiana doświadczeń i dobrych praktyk w zakresie infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, ochrony dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, turystyki, wspólnego przeciwdziałania klęskom żywiołowym i w innych dziedzinach.

Dla obszaru przygranicznego przyjmuje się następujące zasady zagospodarowania:

- rozwijanie ważnych instytucji związanych z programowaniem i zarządzaniem oraz współpracą bilateralną i europejską;
- rozwijanie komplementarnych usług publicznych podstawowych i specjalistycznych, oferowanych po obu stronach granicy państwowej;
- integrowanie planów zagospodarowania turystycznego obszarów chronionych w strefie granicznej polsko-czeskiej i polsko-słowackiej;
- integrowanie planów zagospodarowania przestrzennego pod kątem ograniczania ryzyka i skutków powodzi i zagrożenia suszą w zlewniach rzek granicznych;

- koordynowanie planów i programów ochrony na obszarach chronionych i cennych przyrodniczo położonych po obu stronach granicy;
- integrowanie systemów i sieci transportu publicznego;
- integrowanie planów budowy sieci przesyłowych;
- respektowanie zasad i ograniczeń stref ochrony uzdrowiskowej gminy Goczałkowice-Zdrój i miasta Ustronia.

W zakresie inwestycji drogowych z perspektywy gminy istotny jest także zapis o wspieraniu rozwoju infrastruktury komunikacyjnej o znaczeniu ponadregionalnym i regionalnym.

Cele zawarte w *Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego ŚLĄSK 2020+*, które może realizować gmina Porąbka, zakładają m.in. upowszechnianie oraz promocję aktywnego i zdrowego stylu życia, budowę i modernizację infrastruktury komunalnej, zwiększanie atrakcyjności turystycznej, rozwój współpracy międzyregionalnej, transnarodowej i transgranicznej oraz wiele innych.

4.3. Wnioski wynikające z polityki przestrzennej gminy

Dnia 28 czerwca 2006 roku, uchwałą Nr XXXIX/265/06 Rada Gminy Porąbka uchwaliła studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Porąbka.

Dnia 30 maja 2011 r. Rada Gminy Porąbka podjęła uchwałę Nr VII/47/2011 w sprawie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Porąbka w zakresie zabudowy mieszkaniowej we fragmencie sołectwa Porąbka oraz w zakresie produkcji i usług we fragmencie sołectwa Kobiernice.

Dnia 15 maja 2014 r. Rada Gminy Porąbka podjęła uchwałę Nr XXXVIII/365/2014 w sprawie: zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Porąbka przyjętego uchwałą Rady Gminy Porąbka Nr XXXIX/265/06 z dnia 28 czerwca 2006 roku, zmienionego uchwałą Nr VII/47/2011 Rady Gminy Porąbka z dnia 30 maja 2011 roku, we fragmentach sołectw Porąbka i Kobiernice.

Poza wyżej wymienionym, obowiązują miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Obszar gminy w całości jest pokryty planami miejscowymi, na które składają się:

- obejmujący obszar całej gminy miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Porąbka, przyjęty Uchwałą z dnia 11 marca 2009 roku Rady Gminy Porąbka w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Porąbka

oraz plany obejmujące fragmenty obszaru gminy, a przyjęte w kolejnych latach następującymi uchwałami:

- Uchwałą nr VII/46/2011 Rady z dnia 30 maja 2011 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania obejmującego tereny położone w rejonie ulicy Mała Puszcza w sołectwie Porąbka,
- Uchwałą nr IX/76/2011 z dnia 28 września 2011 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w zakresie produkcji i usług w sołectwie Kobiernice przy ulicy Bielskiej,
- Uchwałą nr IX/77/2011 z dnia 28 września 2011 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującego tereny położone w rejonie ulic: Podlesie w sołectwie Bujaków, Łupkowej, Żywieckiej i Mokrej w sołectwie Kobiernice oraz Beskidzkiej, Kasztanowej, Bosmańskiej i Krakowskiej w sołectwie Porąbka,
- Uchwałą nr XXV/238/2013 z dnia 27 lutego 2013 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla fragmentów sołectw Porąbka, Czaniec, Bujaków. (obejmuje kilkanaście terenów na obszarach trzech sołectw),
- Uchwałą nr XLI/379/2014 z dnia 28 sierpnia 2014 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla fragmentów sołectw Porąbka, Czaniec, Bujaków, Kobiernice (obejmuje kilkanaście terenów na obszarach czterech sołectw).

Ponadto gmina Porąbka dysponuje Strategią Rozwoju Gminy Porąbka 2008-2020 przyjętą uchwałą Rady Gminy Porąbka Nr XX/127/08 z dnia 26 czerwca 2008 r. Dokument ten definiuje misję gminy, która brzmi:

Gmina Porąbka nowocześnie zarządzana, dbająca o rozwój mieszkańców, gościnna dla turystów, potrafiąca chronić środowisko naturalne

Strategia zakłada, że Gmina Porąbka w 2020 roku będzie nowocześnie zarządzaną Gminą, opartą na zasadzie dwóch filarów: gospodarczego oraz społecznego. Filar gospodarczy to przede wszystkim harmonijny rozwój gminy, która

w sposób bardzo szeroki pozyskuje pieniądze z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej oraz innych dostępnych funduszy. Dzięki temu gmina posiada odnowioną infrastrukturę: drogi, kanalizację, infrastrukturę turystyczną, infrastrukturę edukacyjną i społeczną. Dzięki temu gmina Porąbka ma wyjątkowe położenie do uprawiania turystyki, ale też dzięki swej otwartości stwarza warunki dla rozwoju przedsiębiorczości. Aspekt społeczny gminy przejawia się w wykształceniu oraz pracowitości mieszkańców gminy, dzięki czemu gmina jest bezpieczna oraz przyjazna dla środowiska naturalnego, a ludzie mieszkający tutaj są otwarci wobec siebie i przyjaźnie nastawieni. Dzięki przemianom gospodarczym oraz społecznym o gminie Porąbka będzie można powiedzieć: „tutaj dobrze jest mieszkać i żyć”. Uchwałą Rady Gminy Porąbka Nr XXXIV/325/2013 z dnia 30 grudnia 2013 roku przyjęto także Program Ochrony Środowiska dla Gminy Porąbka na lata 2013-2016 z perspektywą do roku 2020, który reguluje kwestie środowiskowe oraz prowadzi do zintegrowania działań na rzecz ochrony środowiska w sposób zapewniający ochronę walorów naturalnych oraz uwzględniający uwarunkowania ekonomiczne.

5. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA I ZAGOSPODAROWANIA TERENU

5.1. Dotychczasowe przeznaczenie terenu

Gmina Porąbka jest gminą coraz silniej ukierunkowującą się na rozwój turystyki. Takie też funkcje zostały ustalone w poprzednio obowiązującym studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Cechuje się zanikłą już funkcją rolniczą i znacznym udziałem terenów leśnych.

Najbardziej rozległe tereny zabudowy usługowej związanej z usługami sportu, rekreacji oraz turystyki i wypoczynku wyznaczono przede wszystkim w miejscach najbardziej atrakcyjnych, o największych walorach przyrodniczych – w okolicach góry Żar, wzdłuż prawego (zachodniego) brzegu jeziora Czaniec i rzeki Soły oraz w południowej części wsi Porąbka w rejonie przysiółka Kozubnik i Małej Puszczy. Tereny zabudowy letniskowej, także związanej z obsługą ruchu turystycznego wyznaczono również w rejonie Kozubnika i Małej Puszczy, a także w południowo-wschodnim krańcu gminy, przy Wielkiej Puszczy. Kolejne tereny o takim przeznaczeniu wyznaczono w rejonie Bukowca, przy granicy lasu.

Rozwój zabudowy mieszkaniowej zaplanowano we wsiach: Bujaków, Kobiernice, Czaniec oraz w północnej i południowej części Porąbki. Szczególnie w Bujakowie, Kobiernicach i Czańcu tereny zabudowy charakteryzuje podłużny układ, co wynika z jej rozwoju wzdłuż głównych ulic – Szkolnej i Podlesie w Bujakowie, Żywieckiej (DW948), Ks. Korzonkiewicza (DW948), Parkowej, Centralnej, Tradycyjnej i Kęckiej w Kobiernicach, Krakowskiej, Żywieckiej, Karpackiej, Bukowskiej, Wielkiej Puszczy, Małej Puszczy w Porąbce, Kardynała Karola Wojtyły, Miejskiej, Kościelnej, Zagłęboche, Zielonej i Bukowskiej w Czańcu oraz ulic od nich odbiegających. Rozwój zabudowy mieszkaniowej zaplanowano także na kilku terenach jej dotychczasowego skupienia (w przysiółkach), położonych w oddaleniu od największych wsi.

Przeznaczenie rolnicze posiadają głównie tereny nie zalesione, których nie objęła sukcesja zabudowy. Są to przede wszystkim grunty w otoczeniu zabudowy w Porąbce, przy północnej granicy gminy w Bujakowie oraz te o największym areale – w północno-wschodniej części gminy (w Czańcu, Zagłębochu).

Największe tereny pod działalność produkcyjną i produkcyjno-usługową przeznaczono w zachodniej części Kobiernic przy DK52.

W myśl zapisów Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+, dotyczących kierunków rozwoju, Gmina Porąbka stanowi wiejski obszar funkcjonalny, a także obszar górski i narażony na niebezpieczeństwo powodzi. Podstawowymi celami gospodarki przestrzennej na takich obszarach są:

- powstrzymanie żywiołowego podziału terenów otwartych oraz rozprzestrzeniania się zabudowy podmiejskiej, jednorodzinnej;
- zachowanie różnorodności i spuścizny kulturowej terenów wiejskich;
- zapewnienie dostępu do usług publicznych przy uwzględnieniu skutecznej ochrony zasobów środowiska i zachowaniu tożsamości kulturowo-krajobrazowej;
- podnoszenie stopnia bezpieczeństwa przeciwpowodziowego poprzez optymalne zagospodarowanie terenów;
- zachowanie równowagi pomiędzy potrzebą ochrony środowiska przyrodniczego, przeciwdziałaniem zagrożeniu powodziowemu a wykorzystaniem gospodarczym;
- ochrona zabudowy na terenach obecnie zurbanizowanych lub przeznaczonych do zabudowy w obowiązujących dokumentach planistycznych;

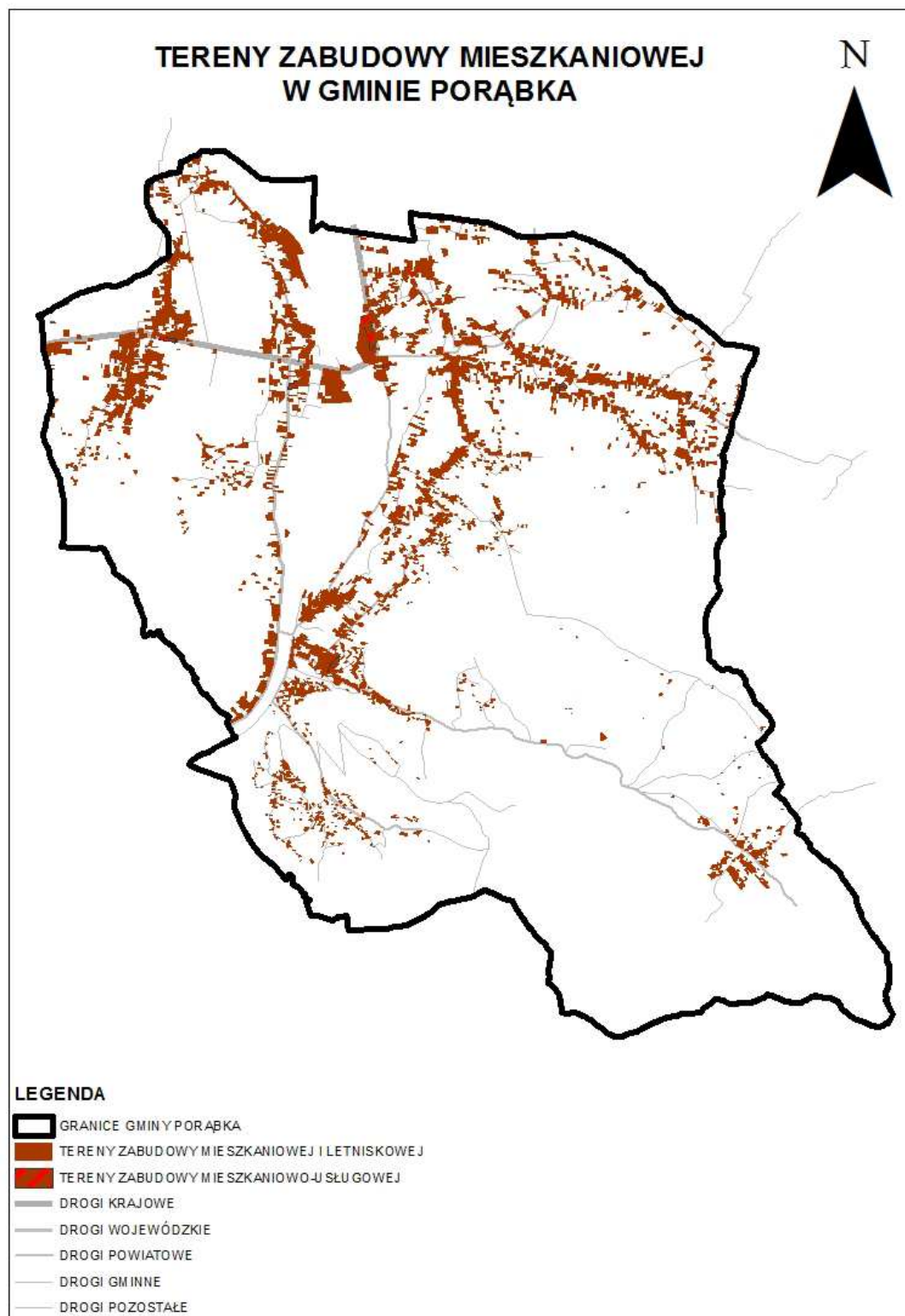
- ochrona krajobrazu otwartego i innych obszarów nieprzeznaczonych pod zabudowę poprzez utrzymywanie zakazu zabudowy.

5.2. Dotychczasowe zagospodarowanie terenu

W niniejszym rozdziale opisano uwarunkowania wynikające z dotychczasowego zagospodarowania terenu. Kolejno omówiono poszczególne elementy zagospodarowania, a w tym tereny zabudowy mieszkaniowej, usługowej, produkcyjnej oraz tereny zieleni.

5.2.1. Tereny zabudowy mieszkaniowej

W gminie Porąbka sieć osadnicza rozmieszczona jest w większości w północnej części, w zauważalnym powiązaniu z przebiegiem głównych ciągów komunikacyjnych, jakimi są drogi powiatowe w Bujakowie, Kobiernicach, Czańcu i Porąbce oraz odbiegające od nich drogi lokalne. Znaczący wpływ na lokalizację zabudowy mieszkaniowej ma też obecność zbiornika Czaniec i rzeki Soła. Rozmieszczenie omawianych terenów przedstawia mapa pogładowa (ryc. 3).

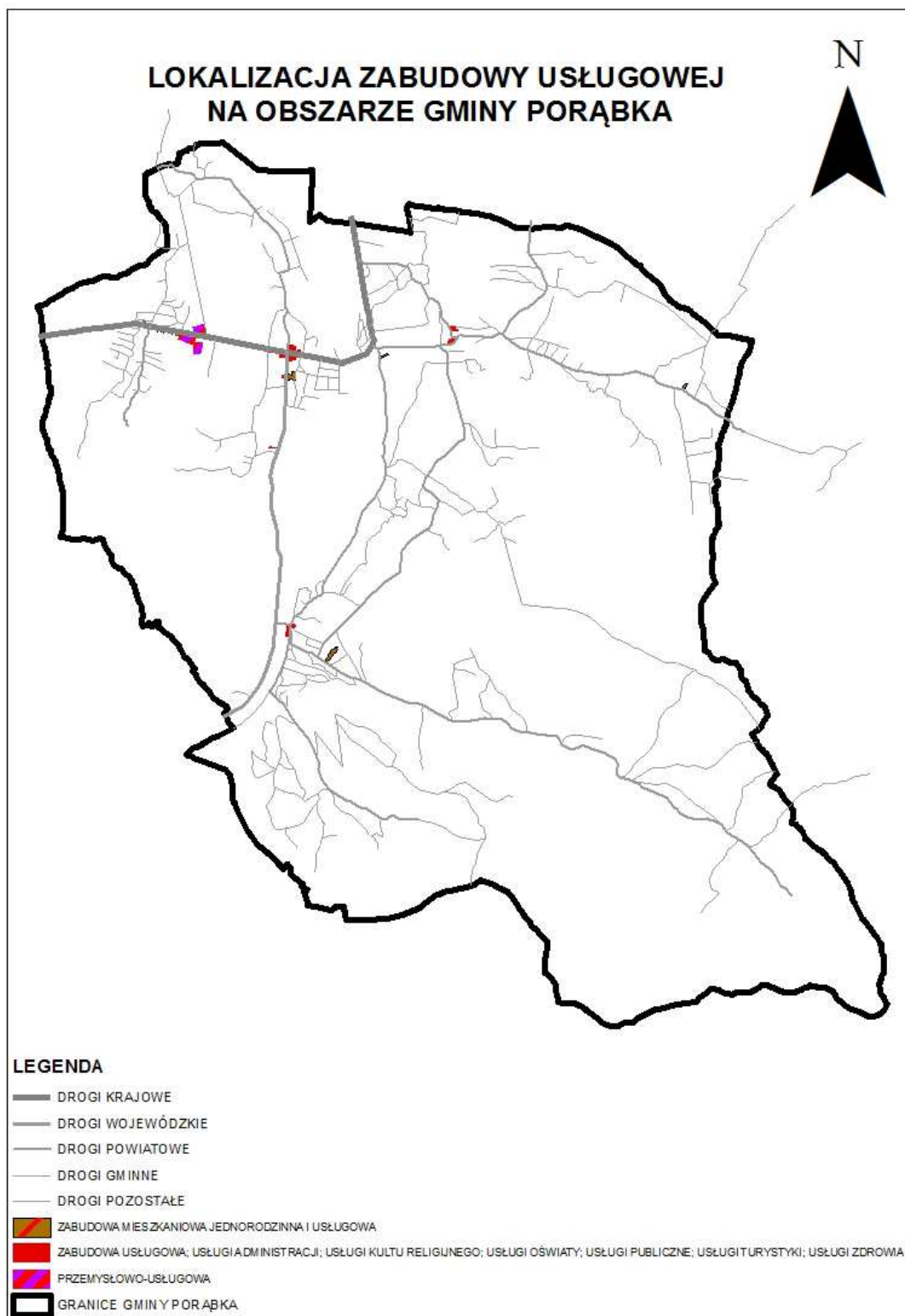
ryc. 3: Rozmieszczenie terenów zabudowy mieszkaniowej i letniskowej na obszarze Gminy.
Źródło: Opracowanie własne

Tereny zabudowy charakteryzuje podłużny układ, co wynika z jej rozwoju wzdłuż głównych ulic. Poza wyżej opisanymi terenami, stanowiącymi swoiste „rdzenie” struktury zabudowy, ta rozwinęła się w licznych przysiółkach na zboczach Beskidu Małego. Ponadto na obszarze całej gminy powszechna jest praktyka zainwestowania pojedynczych działek lub ich małych grup z dala od istniejącej zabudowy, w otoczeniu lasów, często poza zasięgiem infrastruktury drogowej i technicznej (zjawisko szczególnie widoczne w południowej części gminy).

5.2.2. Tereny zabudowy usługowej

Zabudowa usługowa rozwinęła się dotąd głównie w centrach głównych ośrodków gminy. W Porąbce przy ul. Krakowskiej w sąsiedztwie Urzędu Gminy Porąbka i Gminnego Ośrodka Kultury. W Czańcu przy ul. Kard. Karola Wojtyły i jej skrzyżowania z ul. Kościelną. W Kobiernicach w rejonie skrzyżowania DK52 z DW948 (ul. Żywiecką) oraz wzdłuż DW948. Poza tym w częściach każdej ze wsi rozwinęła się zabudowa mieszana – mieszkaniowo-usługowa. Rozmieszczenie omawianych terenów przedstawia mapa pogładowa (ryc. 4).

ryc. 4: Rozmieszczenie terenów zabudowy usługowej na obszarze Gminy.

Źródło: Opracowanie własne

Usługi administracji na terenie gminy świadczy Urząd Gminy Porąbka. Usługi z zakresu usług publicznych świadczą ponadto Urząd Pocztowy w Porąbce (przy ul. Rynek 6), Agencja Poczta w Czańcu (przy ul. Kardynała Karola Wojtyły 30) i Agencja Poczta w Kobiernicach (przy ul. Żywieckiej 8). W zakresie bezpieczeństwa publicznego - Komisariat Policji w Kobiernicach i OSP w Bujakowie, Czańcu, Kobiernicach i Porąbce.

Usługi kultury świadczone są przez 4 domy kultury (Bujakowie, Czańcu, Kobiernicach i Porąbce) wraz ze świetlicami środowiskowymi. Poza nimi funkcjonuje także Gminna Biblioteka Publiczna w Porąbce z filiami w Bujakowie, Czańcu i Kobiernicach. Na terenie gminy działają 4 parafie – również w każdej ze wsi.

Usługi oświaty świadczy 5 placówek przedszkolnych (publiczne w Czańcu i Kobiernicach oraz niepubliczne w Porąbce i Bujakowie), 4 szkoły podstawowe (w Bujakowie, Kobiernicach, Czańcu i Porąbce) i 4 gimnazja (w Bujakowie, Czańcu, Kobiernicach, i Porąbce).

Usługi z zakresu ochrony zdrowia świadczą 4 placówki, także mieszczące się w każdej ze wsi.

Tereny usług sportu i rekreacji stanowią przede wszystkim boiska i kompleksy sportowe lokalnych drużyn piłkarskich - LKS „Czaniec”, LKS „Groń” Bujaków, KS "Soła" Kobiernice, LKS „Zapora” Porąbka), Kompleks Boisk Sportowych „ORLIK 2012” w Porąbce, boiska przyszkolne oraz tereny przy obiektach turystycznych, w tym boisko przy Domu Wczasów Dziecięcych w Porąbce.

Do ważniejszych przedstawicieli pozostałych usług należy Bank Spółdzielczy w Porąbce, wraz z oddziałem w Czańcu.

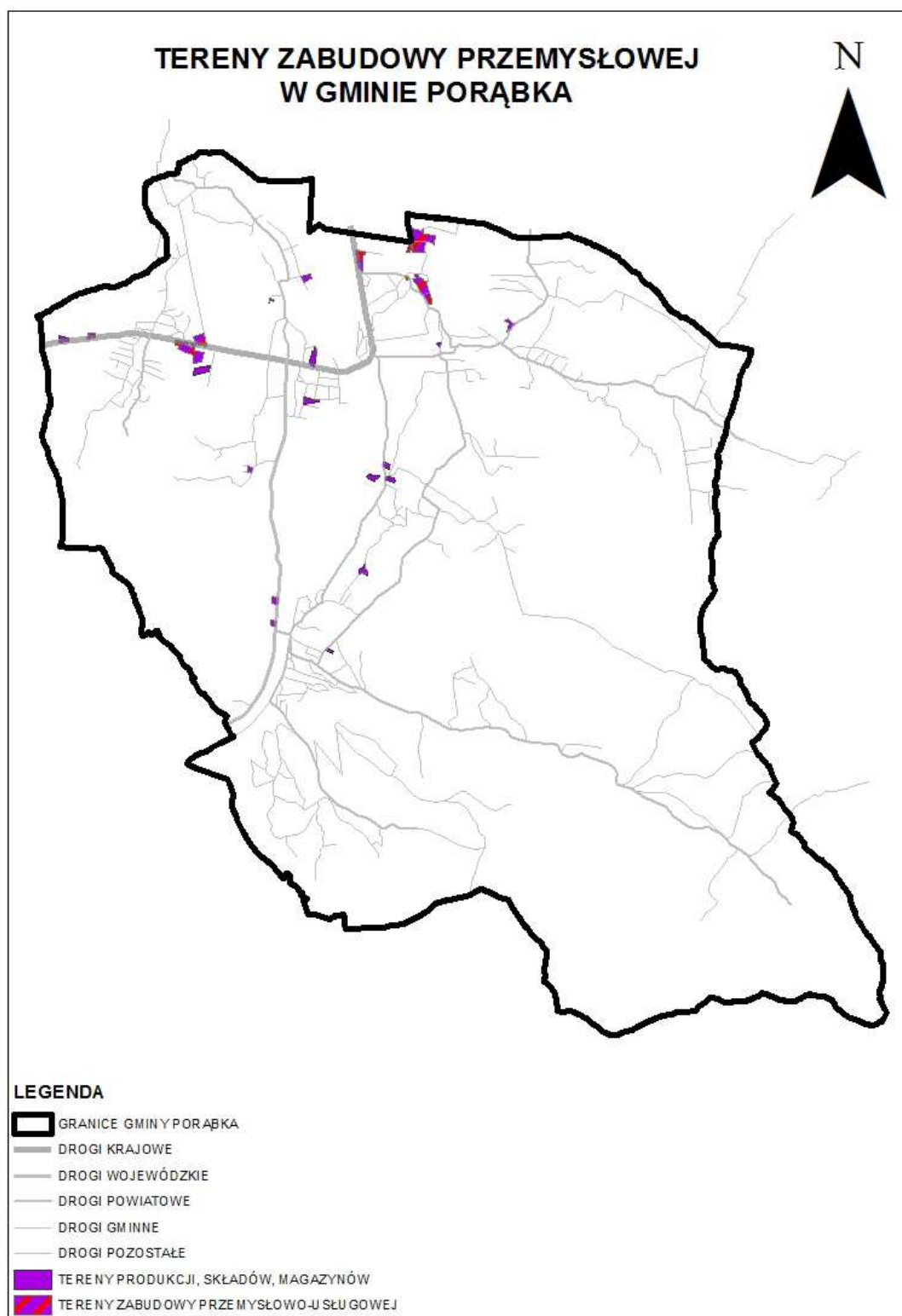
5.2.3. Tereny zabudowy produkcyjnej

Tereny zabudowy produkcyjnej oraz produkcyjno-usługowej stanowią niewielki odsetek powierzchni gminy. Zlokalizowane są w większości w północno-zachodniej części gminy wzdłuż DK52 w Kobiernicach i Bujakowie oraz w części północnej w Czańcu.

Są to przede wszystkim: stacje uzdatniania wody „Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów” S.A. i „AQUA” S.A., produkcji opakowań „ATK-Opakowania”, produkcji czekolady „Cosmo”, produkcji makaronów „Międzybrodzkie Makarony” (w Kobiernicach), zakłady produkcji makaronów „Czanieckie Makarony”, produkcji lodów „Ice Mastry”, produkcji armatury grzewczej i sanitarnej „Instal-Art”, produkcji i regeneracji elementów poliuretanowych „ZABI”, produkcji pościeli "Moker" (w Czańcu), zakład przetwórstwa mięsnego "EMDRO" (w Porąbce) a także

piekarnie oraz niewielkie magazyny i składy budowlane. Ponadto działają tu stacje paliw (w tym jedna z pełnym zapleczem serwisowym) w Bujakowie i Czańcu przy DK52 i DW948.

Rozmieszczenie omawianych terenów przedstawia mapa pogładowa (ryc. 5).

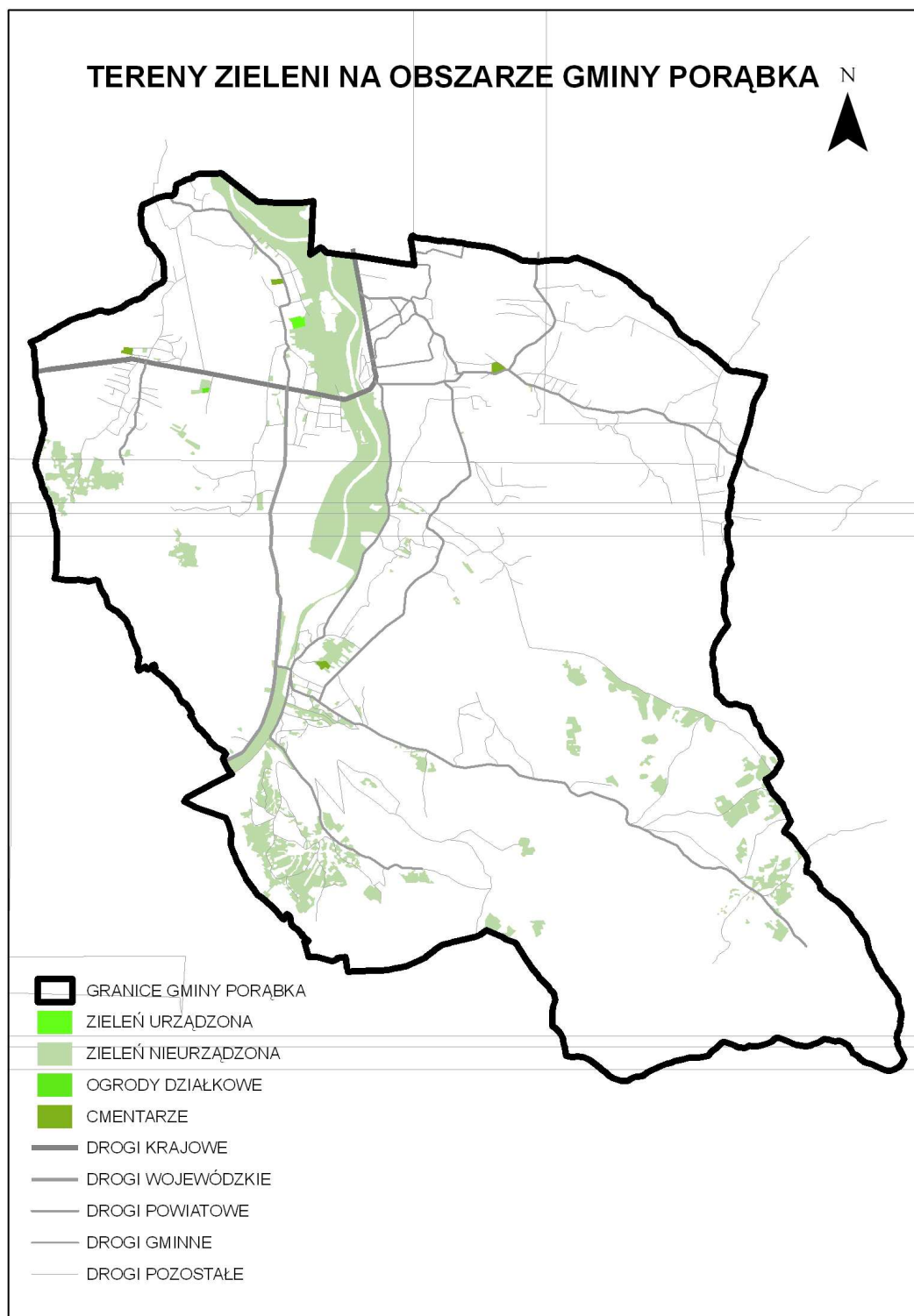
ryc. 5: Rozmieszczenie terenów zabudowy przemysłowej na obszarze Gminy Porąbka.

Źródło: Opracowanie własne

5.2.4. Tereny zieleni urządzonej i cmentarzy

W Gminie Porąbka zlokalizowane są 4 cmentarze komunalne – w Czańcu przy ul. Kard. K. Wojtyły, w Bujakowie przy ul. Cmentarnej, w Porąbce przy ul. Cmentarnej (za kościołem parafii NMP) oraz w Kobiernicach przy ul. Centralnej.

Na obszarze gminy zorganizowane są 2 tereny zieleni urządzonej. Jeden z nich - park dworski - mieści się przy ul. Parkowej w Kobiernicach. Drugi to będący obecnie w rękach prywatnych park w zespole zabudowań dawnej papierni, przy ul. Królewskiej w Czańcu, gdzie obecnie znajduje się także mała elektrownia wodna. Rozmieszczenie omawianych terenów oraz terenów zieleni nieurządzonej przedstawia mapa pogładowa (ryc. 6).

ryc. 6: Rozmieszczenie terenów zieleni na obszarze Gminy Porąbka.

Źródło: Opracowanie własne

5.2.5. Tereny usług turystycznych

Do najważniejszych terenów usług turystycznych w Gminie Porąbka należą: teren dawnego Hutniczego Przedsiębiorstwa Remontowego "Kozubnik" (obecnie w tym miejscu realizowana jest inwestycja polegająca na rewitalizacji 8 budynków i budowie obiektów apartamentowych, której ukończenie planowane jest na rok 2018), teren Ogólnopolskiego Centrum Nowoczesnej Rehabilitacji i Opieki przy ul. Krakowskiej oraz teren Domu Wczasów Dziecięcych przy Wielkiej Puszczy w Porąbce. Na terenie gminy działają też gospodarstwa agroturystyczne.

6. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGÓW JEGO OCHRONY

Jednym z głównych wyzwań rozwojowych gminy jest minimalizacja negatywnych skutków antropopresji na środowisko (w tym na obszary chronione), zachowanie walorów krajobrazowych i przyrodniczych w obliczu rosnącego ruchu inwestycyjnego spowodowanego zainteresowaniem kolejnych przedsiębiorców prowadzeniem działalności na terenie gminy.

Istotnym problemem jest niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną, co ma związek dużą kapitałochłonnością inwestycji w tym zakresie. We wsiach powszechna jest bowiem zabudowa zlokalizowana nie tylko w oddalonych od centrów wsi przysiółkach, ale także w dużym rozproszeniu, na terenach trudnodostępnych komunikacyjnie. Inwestycje w zakresie infrastruktury technicznej, w szczególności kanalizacyjnej, stanowią jednak obecnie jeden z priorytetów gminy i sytuacja ta ulega systematycznej poprawie.

Tworzenie i utrzymanie ładu przestrzennego, jako jedno z zadań własnych samorządu gminnego, jest zarówno celem działań gospodarki przestrzennej, jak środkiem do uzyskania środowiska nie tylko atrakcyjnego dla inwestorów, ale także do zamieszkania, pracy i wypoczynku. Środowiska w jak najwyższym stopniu oddziałującego pozytywnie funkcjonalnie i estetycznie na użytkowników, dającego mieszkańcom satysfakcję identyfikacji z miejscowością, okolicą zamieszkania, a także z gminą. W sposób najbardziej oczywisty na ład przestrzenny wpływa kształtowanie przestrzeni publicznych i zabudowy.

Jedynym skutecznym narzędziem tworzenia ładu przestrzennego jest prawo miejscowe wyrażone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Na terenie gminy Porąbka nie prowadzi się inwestycji w oparciu o decyzje o warunkach zabudowy – gmina posiada całkowite pokrycie planami miejscowymi.

Ich kolejne zmiany – gruntownie przemyślane, uzasadnione ekonomicznie, wynikające z realnych potrzeb i czynione w poszanowaniu zasad zrównoważonego rozwoju – mogą sprzyjać tworzeniu ładu przestrzennego i racjonalizacji gospodarowania przestrzenią.

7. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA

7.1. Rzeźba terenu

Gmina Porąbka leży w Zewnętrznych Karpatach Zachodnich, w makroregionie Beskidów, na pograniczu 2 mezoregionów: Pogórza Śląskiego (część północna) i Beskidu Małego (część południowa). Beskid Mały Położony jest między dolinami Białej i Skawy i przecięty przez dolinę Soły, w której dominują krajobrazy zalewowych den dolin. Gmina zajmuje obszar między stokami góorskimi a obniżeniami terenu w dolinie Soły.

Wskutek takiego położenia, ukształtowanie terenu gminy jest zróżnicowane. Stoki górskie Beskidu Małego są dość strome, a szczyty i grzbiety zaokrąglone na skutek procesów erozyjnych.

Najwyższe szczyty górskie położone w granicach gminy to m. in.: Kocierz (879 m n.p.m.) Kiczera (831 m n.p.m.), Żar (761 m.n.p.m.), Żłota Górka (757 m n.p.m.), Porębski Groń (735 m n.p.m.), Trzonka (729 m n.p.m.), Bukowski Groń (782 m n.p.m.), Palenica (592 m n.p.m.), Gawranica (670 m n.p.m.), Zasolnica (556 m n.p.m.).

Dolinę Soły charakteryzuje trójkątny kształt – zwęża się ona na przedgórzu Beskidu Małego, znacznie rozszerzając w kierunku północnym. Rozciąga się (od południa): w północno-zachodniej części wsi Porąbka, przez wieś Kobiernice i zachodnią część wsi Czaniec.

7.2. Budowa geologiczna

Obszar Beskidu Małego tworzą twarde, odporne piaskowce godulskie poprzegradzane warstwami łupków. Spotyka się tu liczne wychodnie piaskowców istebniańskich w postaci form skałkowych. Nachylenie zboczy w górach jest

zróżnicowane w zależności od budulca. Szczytowe partie zboczy górskich są bardziej strome od położonych niżej. Zbocza górskie są pocięte korytami potoków o często stromych brzegach.

Pogórze Śląskie to część Pogórza Zachodniobeskidzkiego, zbudowana z mało odpornych kredowych serii fliszowych z wkładkami wapieni i żył skał wulkanicznych. Jego zachodnią granicę stanowi dolina Olzy na granicy z Czechami. Najwyższym wzniesieniem Pogórza jest Jasienica.

7.3. Gleby

Gleby w obszarze gminy Porąbka cechuje znaczne zróżnicowanie przestrzenne wynikające z niejednorodności krajobrazu, a więc także podłoża i innych czynników glebotwórczych:

- na północy gminy przeważają wietrzeniowe gleby gliniaste (Kobiernice i południowa część wsi Czaniec) oraz gleby pyłowe (północna część wsi Czaniec);
- w zachodniej części – wietrzeniowe gleby gliniaste, pyły gliniaste ilaste;
- w centralnej części gminy (wieś Porąbka) przeważają gleby szkieletowe gliniaste oraz gliny pylaste;
- doliny rzeki Soły i mniejszych potoków pokrywają mady rzeczne.

Pod względem bonitacji, przeważają gleby średnie i słabe (klasy IV-VI) pokrywając ok. 53% gruntów ornych. Występują one często na stokach o dość dużych spadkach przez co narażone są na procesy erozyjne. Około 45% gruntów ornych pokrywają gleby klasy III. Najlepszej jakości gleby (klas I i II) łącznie stanowią jedynie niespełna 2% gleb gruntów ornych.

Tabela 1: Charakterystyka bonitacyjna gleb na obszarze Gminy Porąbka.

L.p.	Klasa bonitacyjna	Powierzchnia (ha)	Udział w powierzchni gruntów ornych (%)
1.	IV-VI	1151	53,04
2.	III	980	45,16
3.	II	36	1,66
4.	I	3	0,14
RAZEM		2170	

7.4. Warunki klimatyczne

Gmina Porąbka znajduje się w strefie klimatów podgórskich i dolinnych, należących do dzielnicy karpackiej. Klimat gminy jest nieco zróżnicowany: umiarkowanie łagodny w dolinach i surowszy górski w partiach szczytowych.

Obszar Parku Krajobrazowego Beskidu Małego charakteryzuje się odrębnością klimatyczną w stosunku do pozostałej części gminy. Sięga tu klimat górski, a jednocześnie oddziałuje klimat pogórza. Mieszanie się mas powietrza charakterystycznych dla klimatów kontynentalnego i oceanicznego wywołuje częste, nagłe zmiany pogody.

Przeważają wiatry północno-zachodnie, zachodnie i południowo-zachodnie o prędkości od 2,5 do 5,5 m/s, przynoszące masy chłodnego i wilgotnego powietrza, które po oziębieniu na stokach dają obfite opady deszczu. Częstym zjawiskiem są także gwałtowne, południowe wiatry o charakterze fenowym. Ich prędkość dochodzi do 30 m/s. Prędkość wiatru wykazuje wyraźną sezonowość, podobnie jak jego pochodzenie – największa przewaga wiatrów zachodnich nad wschodnimi ma miejsce w miesiącach zimowych i letnich.

Średnia temperatura stycznia na obszarze gminy wynosi -3°C , a średnia lipca 16° . W ostatnich pięciu latach w styczniu była odchylona o $0,5\text{--}2,5^{\circ}\text{C}$, wynosząc od ok. -3°C do ok. 0°C . W tych samych latach w lipcu była odchylona o $0\text{--}3,5^{\circ}\text{C}$, wynosząc od ok. 16°C do ok. $19,5^{\circ}\text{C}$. Temperatura powyżej 25°C występuje przez około 25 dni w roku.

Średnia długość okresu bezprzymrozkowego (wegetacyjnego) wynosi tutaj 160 dni. Średnia roczna liczba dni z pokrywą śnieżną wynosi ok. 80 dni w dolinie i ok. 100 dni na grzbietach górskich. Maksymalna grubość pokrywy śnieżnej w dolinach to przy tym 60-80 cm, zaś na grzbietach - powyżej 100 cm. Okres trwania zimy (ze średnią dobową temperaturą poniżej 0°C) to ok. 80-90 dni.

Różnice między obszarem dolinnym, a położonym wyżej są widoczne także w sumach opadów. Średnia roczna suma wynosi około 900 mm w dolinie i ponad 1060 mm na szczytach.

Silne lokalne zróżnicowanie m.in. rzeźby terenu, stosunków wodnych i szaty roślinnej wpływa także na kształtowanie się kilku typów klimatów miejscowych. Należą do nich:

Topoklimat form wypukłych - panuje na terenach nie zalesionych, głównie na zboczach dolin o nachyleniu powyżej 5°, o ekspozycji południowej i dużym i umiarkowanym nasłonecznieniu oraz o ekspozycji północnej, o małym nasłonecznieniu. Charakterystyczna jest silna wymiana ciepła pomiędzy powierzchnią terenu a atmosferą.

Topoklimat form płaskich wyniesionych ponad dna dolin - panuje na wierzchołkach i obszarach o nachyleniu poniżej 5°. Są to tereny o wilgotnych glebach i dużej przewodności cieplnej, bez zwartej szaty roślinnej. Najczęściej użytkowane rolniczo. Na terenach tych mogą tworzyć się w czasie pogodnych nocy przyziemne inwersje temperatury łagodzone dopływem ciepła z głębszych warstw gleby.

Topoklimat form wklęsłych - panuje w rozległych podmokłych dnach dolin, w wąwozach i na niżej położonych łąkach. Terenach wilgotniejszych, z tendencją do adwekcji powodującej gromadzenie się wychłodzonego powietrza, co często powoduje lokalne przymrozki.

Topoklimat powierzchni zadrzewionych - panuje na obszarach leśnych i zadrzewionych. Cechuje go mniejsza dobową amplituda temperatur niż na terenach otwartych.

7.5. Fauna

Obszar Gminy Porąbka jest znacznie zróżnicowany siedliskowo, przejawia się także w występowaniu licznych gatunków fauny o odmiennej przynależności systematycznej oraz różnych wymaganiach siedliskowych.

Na terenach leśnych, rolnych, wśród zadrzewień nadrzecznych i na obrzeżach ekstensywnej zabudowy mieszkaniowej bytuje zwierzyna leśna i leśno-łąkowa. Wśród niej: sarna, lis rudy, zając szarak, nornik zwyczajny, jeź, wiewiórka. Na mniejszych w stosunku do wyżej wymienionych gatunków obszarach spotkać można jelenia szlachetnego, dzika, borsuka, kunę leśną, orzesznicę, mroczka pozłocistego, mroczka późnego.

Wśród gatunków awifauny (ptactwa) na obszarze gminy bytują: czajka, skowronek polny, rudzik, mysikrólik, makolągwa, myszołów, świstunka leśna, kos, trznadel, sikora, dzięcioł duży i dzięcioł czarny. Rzadziej spotykane są: kuropatwa, bażant, wilga, jastrząb, krogulec, puszczyk, pliszka żółta, kobuz, cyraneczka, krzyżówka.

Przedstawicielami gadów i płazów są jaszczurka zwinka, padalec zwyczajny, zaskroniec zwyczajny, żmija zygzakowata, salamandra plamista (Salamandra salamandra), traszka zwyczajna, żaba trawna, żaba wodna, ropucha szara.

Wśród bezkręgowców spotkać można: chrząszcze, konika polnego, rusałkę admirała, rusałkę osetnika, oczenicę i ślimaka zaroślowego.

Obszar gminy Porąbka, podobnie jak większość w regionie, został na przestrzeni lat w znacznym stopniu przekształcony antropogenicznie. Przejawem tego było m. in. wycinanie lasów, w miejsce których wprowadzano uprawy rolne oraz osadnictwo. Mimo to jednak różnorodność gatunkowa jest dość dobrze zachowana. Większe zwarte skupiska roślinności, a także specyficzne siedliska (np. w okolicach cieków wodnych) są podstawą dla utrzymania bioróżnorodności. Stanowią one zarówno walor przyrodniczy, jak i krajobrazowy.

7.6. Flora

Na obszarze gminy Porąbka spotkać można następujące zespoły roślinne:

Dolnoregłowy las bukowo-świerkowy z domieszką jodły – występuje na stokach górskich Beskidu Małego. Dawniej przeważały tutaj jodła i buk. Od XIX w. na miejsce lasów mieszanych wprowadzano szybkorosnące monokultury świerkowe. Obecnie drzewostan tworzą głównie buk, świerk, jodła i sosna. Najciekawsze partie drzewostanów objęto ochroną rezerwatową.

Jaworzyna górska z miesięcznicą trwałą – występuje na obszarze Parku Krajobrazowego Beskidu Małego. Dominują tu jawor oraz jesion wyniosły z domieszką buka zwyczajnego oraz sporadycznie świerka pospolitego i wiazu górskiego. W warstwie krzewów dominuje bez czarny. W warstwie runa – miesięcznica trwała. W warstwie mszystej – płaszczeniec ząbkowany i żurawiec fałdowany.

Grąd subkontynentalny – występuje na niżej położonych terenach rezerwatu „Zasolnica”. Przeważają tu przede wszystkim grab, dąb szypułkowy, lipa drobnolistna z domieszką klonu zwyczajnego. Warstwę krzewów tworzą podrost drzew, głóg jednoszyjkowy, leszczyna, trzmielina zwyczajna, kalina koralowa, dereń

świdwa. W runie dominują: bluszcz pospolity i turzyca orzęsiona. W warstwie mszystej dominuje merzyk groblowy.

Żyzna buczyna karpacka – główny zespół roślinny rezerwatu „Zasolnica” z bukiem zwyczajnym z domieszką jodły i sporadycznie świerka. W warstwie krzewiastej wyłącznie podrost drzew. Warstwę runa tworzą głównie żywiec gruczołowaty, marzanka wonna i szczawik zajęczy.

Kwaśna buczyna niżowa – występuje miejscowo w rezerwacie „Zasolnica”. Dominuje tutaj buk zwyczajny z domieszką świerka. W runie dominują trzcinnik leśny i borówka czarna. W warstwie mszystej występują płonnik strojny, knotnik zwisły i płaszczeniec.

Nadrzeczna olszyna górską – występuje miejscami na brzegach rzeki Soły oraz potoków Domaczka, Wielka Puszcza, Młynówka, Bujakówka i Węgierka, jak również w miejscach wysięku wód. W drzewostanie dominują olsza szara i olsza czarna. W warstwie runa przeważają knieć błotna, kukulka Fusha, gwiazdnica gajowa i rzeżucha łąkowa.

Zadrzewienia śródpolne - tworzą mozaikę z wyspami roślinności leśnej. Stanowią swoisty ekoton (strefę przejściową) pomiędzy ekosystemem lasu i ekosystemami nieleśnymi. Tworzą je głównie tarnina i głąg.

Nadrzeczne zarośla wierzbowe – miejscami porastają brzegi rzek i wilgotne rowy przydrożne.

Łąki świeże i pastwiska – występują w okolicach zabudowy zagrodowej. Wyróżniają się znacznym bogactwem gatunkowym.

Łąki wilgotne – porastają obie strony rzeki Soły i okolice pozostałych cieków.

Ziolorośla nadrzeczne – porastają obrzeża cieków wodnych, tworząc tzw. łopuszyny, stanowiące naturalną biologiczną obudowę cieków. Pełnią rolę korytarzy ekologicznych, zapewniających możliwość migracji wielu gatunkom roślin i zwierząt.

Zbiorowiska zaroślowe – występują na zboczach dolin większych cieków, na obrzeżach pól – tworzą mozaikę z wyspami roślinności leśnej i zadrzewieniami śródpolnymi.

Zbiorowiska miejsc wydeptywanych i ruderalnych - występują w pobliżu zabudowań oraz wzdłuż dróg i często uczęszczanych szlaków.

7.7. Stan powietrza atmosferycznego

W celu badań jakości powietrza, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach podzielił województwo śląskie na 5 stref – Aglomerację górnośląską, Aglomerację rybnicko-jastrzębską, miasto Bielsko-Biała, miasto Częstochowa oraz strefę śląską, która obejmuje m. in. Gminę Porąbka.

Każdą z badanych stref sklasyfikowano (na podstawie zawartości w powietrzu substancji tj.: benzen, dwutlenek azotu, dwutlenek siarki, tlenek węgla, ozon, pył zawieszony PM₁₀, pył zawieszony PM_{2,5}, arsen, benzo-alfa-piren, ołów, kadm oraz nikiel) do jednej z poniższych klas:

- klasa A - jeżeli stężenia zanieczyszczenia na jej terenie nie przekraczały odpowiednio poziomów dopuszczalnych, poziomów docelowych, poziomów celów długoterminowych;
- klasa C - jeżeli stężenia zanieczyszczenia na jej terenie przekraczały poziomy dopuszczalne lub docelowe;
- klasa C1 – jeżeli stężenia pyłu zawieszonego PM_{2,5} na jej terenie przekraczały poziom dopuszczalny 20 µg/m³ do osiągnięcia do dnia 1 stycznia 2020 roku (faza II);
- klasa D1 - jeżeli stężenia ozonu w powietrzu na jej terenie nie przekraczały poziomu celu długoterminowego;
- klasa D2 - jeżeli stężenia ozonu na jej terenie przekraczały poziom celu długoterminowego.

Według kryterium ochrony zdrowia w latach 2013-2015 strefa śląska została sklasyfikowana:

• na podstawie zawartości arsenu	- do klasy A,
• na podstawie zawartości benzo-alfa-pirenu	- do klasy C,
• na podstawie zawartości benzenu	- do klasy A,
• na podstawie zawartości tlenku węgla	- do klasy A,
• na podstawie zawartości kadmu	- do klasy A,
• na podstawie zawartości tlenku azotu	- do klasy A,
• na podstawie zawartości niklu	- do klasy A,

- na podstawie zawartości pyłu PM10 - do klasy C,
- na podstawie zawartości pyłu zawieszonego PM2,5 - do klas C, C1,
- na podstawie zawartości ołowiu - do klasy A,
- na podstawie zawartości dwutlenku siarki - do klasy A.

Według kryterium ochrony roślin w latach 2013-2015 strefa została sklasyfikowana:

- na podstawie zawartości tlenków azotu - do klasy A,
- na podstawie zawartości dwutlenku siarki - do klasy A,
- na podstawie zawartości ozonu:
  - do klas A, D2 w roku 2013
  - do klas C,D2 w latach 2014 i 2015

Głównymi przyczynami wystąpienia przekroczeń pyłu zawieszonego PM10, PM 2,5 i benzo(a)pirenu w okresie zimowym są emisje z indywidualnego ogrzewania budynków, natomiast w okresie letnim – jest nią bliskość drogi o dużym natężeniu ruchu, emisja wtórna zanieczyszczeń pyłowych z powierzchni odkrytych (podnoszenie się pyłów z miejsc tj. drogi, chodniki, boiska) oraz niekorzystne warunki meteorologiczne, występujące podczas powolnego rozprzestrzeniania się emitowanych lokalnie zanieczyszczeń, w związku z małą prędkością wiatru (poniżej 1,5 m/s).

Głównymi przyczynami wystąpienia przekroczeń dwutlenku azotu są emisje ze źródeł liniowych (komunikacyjnych). W przypadku ozonu przyczynami są oddziaływania naturalnych źródeł emisji lub zjawisk naturalnych nie związanych z działalnością człowieka.

7.7.1. Klimat akustyczny

Brak jest aktualnych informacji dotyczących poziomu hałasu drogowego w Gminie Porąbka. Ostatnie badania prowadzone przez WIOŚ w Katowicach miały miejsce w latach 1999-2004 (źródło: Stan środowiska w województwie śląskim w 2014 roku, WIOŚ w Katowicach).

Głównymi emitorami hałasu są 2 obiekty liniowe – drogi DK52 oraz DW948. Do pozostałych należą z nielicznych warsztatów, i zakładów produkcyjno-usługowych. Ich oddziaływanie cechuje jednak wyłącznie miejscowy zasięg.

7.7.2. Pola elektromagnetyczne

W ostatnich latach na terenie Gminy Porąbka nie były prowadzone pomiary pól elektromagnetycznych (PEM), stąd brak jest danych w tym zakresie.

7.8. Surowce mineralne

Na obszarze Gminy Porąbka brak jest eksploatowanych udokumentowanych złóż surowców. Nie ma ustanowionych żadnych terenów i obszarów górniczych.

Znajduje się tu jedno udokumentowane złożo kruszywa naturalnego (żwiru) „Kobiernice”, mające powierzchnię 95,988 ha. Kopalina możliwa jest do zastosowania w drogownictwie i budownictwie. Główne ewentualne zagrożenia wynikające z jej wydobywania mogą się wiązać z deformacjami powierzchni terenu oraz emisją hałasu. Złożo nadzorowane jest przez Okręgowy Urząd Górniczy w Krakowie.

7.9. Stan rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

W niniejszym rozdziale przedstawiono uwarunkowania wynikające ze stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej.

7.9.1. Stan rolniczej przestrzeni produkcyjnej

Gmina dysponuje glebami o niewielkiej przydatności do produkcji rolniczej. Największy udział w strukturze gruntów ornych stanowią grunty górskie: kompleksu 10 – pszenno-górskiego i 11 – zbożowo górskiego. Znaczną powierzchnię zajmuje też kompleks 12 – owsiano-ziemniaczano-górski, występujący na stokach górskich, narażony na okresowe zmywy erozyjne. Wszystkie wymienione kompleksy obejmują one gleby średnio ciężkie i ciężkie – trudne do uprawy - mało ekonomiczne z rolniczego punktu widzenia i preferowane głównie pod zalesienia.

Najbardziej przydatne dla rolnictwa gleby skupia kompleks 2 – pszenno-dobry znajdujący się w dnach dolin. Strukturę użytkowania gruntów przedstawiono w tabeli (tabela 2).

Tabela 2: Tereny rolnicze Gminy Porąbka w podziale według rodzaju użytkowania gruntów.

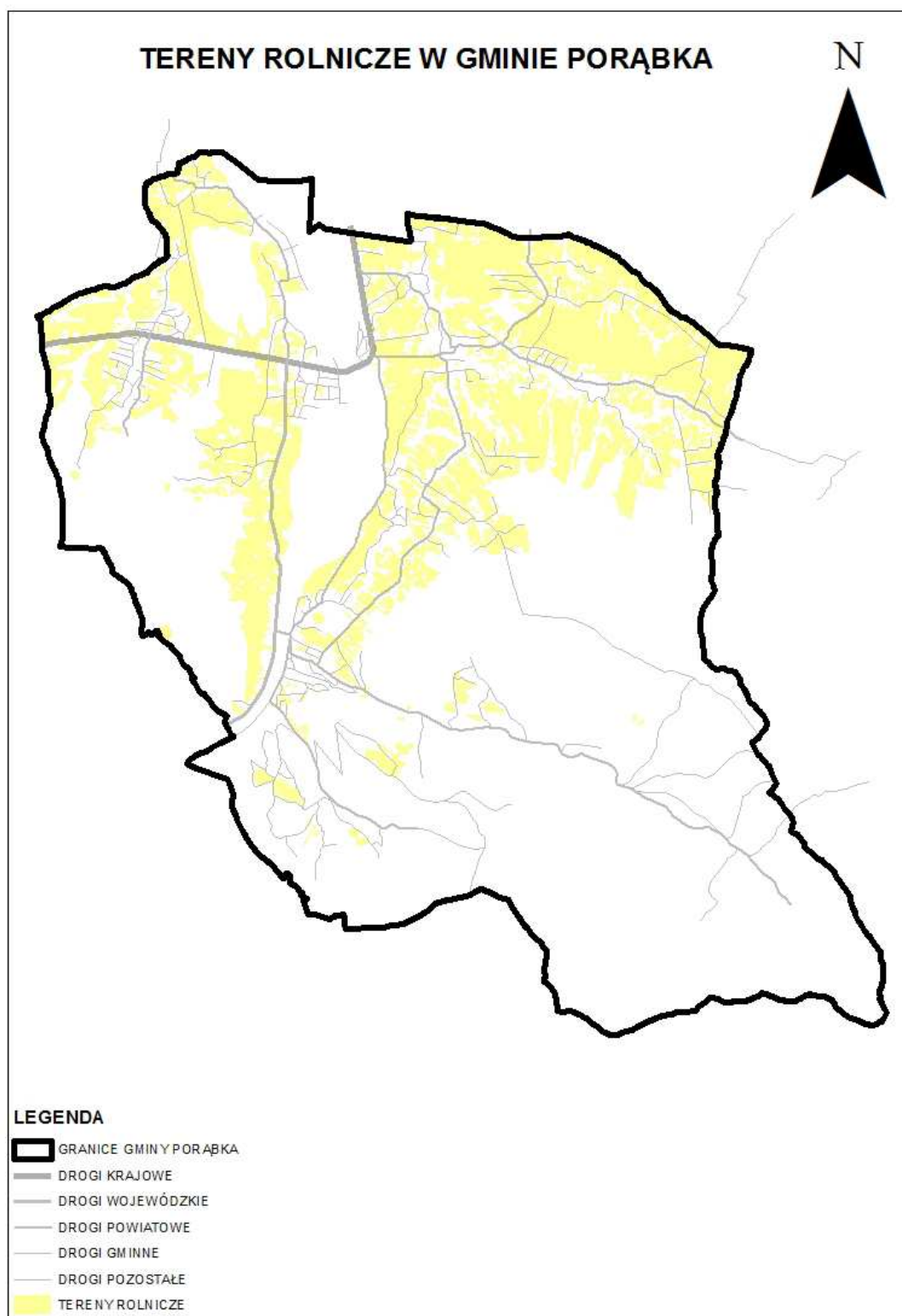
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Rodzaj użytkowania	Powierzchnia w ha	% udział
Grunty orne	1331	61,3
Sady	140	6,5
Łąki trwałe	593	27,3
Pastwiska trwałe	106	4,9
Razem	2170	100

W strukturze własnościowej przeważają gospodarstwa rolne gospodarstwa indywidualne. Struktura agrarna w gminie Porąbka jest zdecydowanie niekorzystna, ze względu na duże rozdrobnienie gospodarstw. Gospodarstwa poniżej 1 ha stanowią ponad 2/3 liczby gospodarstw, zaś największych (pow. 10ha) jest mniej niż 1% . Dominującym kierunkiem jest produkcja roślinna, w której przeważają uprawa zbóż oraz ziemniaków.

Rolnicza przestrzeń produkcyjna Gminy Porąbka cechuje się dużą mozaikowością i przestrzenną zmiennością gleb oraz dużym zagrożeniem erozją gleb. Występujące rozdrobnienie gospodarstw z jednoczesnym przestrzennym rozproszaniem gruntów tworzy wadliwą szachownicę pól, małą powierzchnię i niekorzystny rozłóg pól uprawnych.

Rozmieszczenie terenów rolniczych przedstawia mapa pogładowa (ryc. 7).

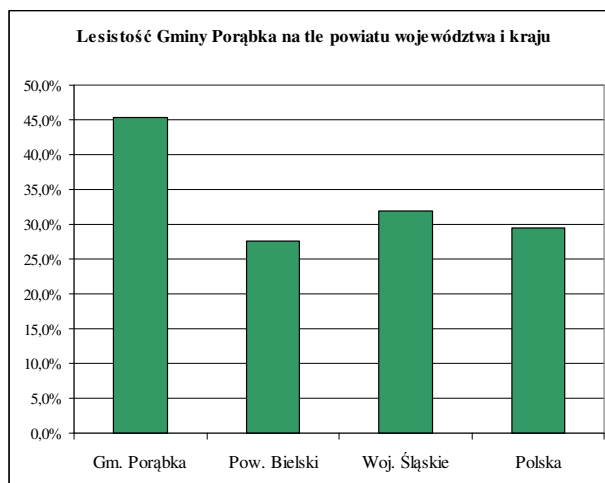

ryc. 7: Rozmieszczenie terenów rolniczych na obszarze Gminy Porąbka.

Źródło: Opracowanie własne

7.9.2. Stan leśnej przestrzeni produkcyjnej

Lasy w gminie Porąbka pokrywają 2917,12 ha, zajmując ok. 45,3% jej powierzchni. Gmina należy do najbardziej zalesionych w powiecie bielskim – obok Szczyrku, Jaworza i Wilkowic. Udział lasów przewyższa znacznie średnią powiatu wynoszącą 27,6%, a także województwa śląskiego wynoszącą 31,9% (ryc. 8).

ryc. 8: Lesistość Gminy Porąbka na tle powiatu, województwa, kraju.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Statystycznego Vademecum Samorządowca 2015,
Urząd Statystyczny w Katowicach

Lasy porastają przede wszystkim całą południową i południowo-wschodnią część gminy (obszar na południowy wschód od linii Porąbka-Czaniec). Zajmują także znaczne tereny w jej zachodniej części (cały obszar na południe od Bujakowa oraz część okolicy na północ od niego).

Spośród 2917,12 ha lasów na obszarze gminy Porąbka, 2382,12 ha (ok. 82%) to lasy publiczne, a 535 ha (ok. 18%) – prywatne. Spośród publicznych 98% stanowi własność Skarbu Państwa, zaś tylko ok. 2% – własność gminy. Lasy gminne zajmują obszar 52,52 ha. W latach 2011-2014 nie wprowadzono żadnych zalesień. Spośród 2975,59 ha gruntów leśnych na obszarze gminy Porąbka, 2440,59 ha (ok. 82%) to lasy publiczne, a 535 ha (ok. 18%) – prywatne. Spośród publicznych 98% stanowi własność Skarbu Państwa, a tylko ok. 2% – własność gminy. Gminne grunty leśne zajmują obszar 52,52 ha.

Na zachodzie gminy typem siedliskowym lasu jest głównie las górski świeży. Dominującym drzewostanem jest drzewostan buku pospolitego (wiek drzew waha

się od kilkunastu do nawet 140 lat w zależności od obszaru). Na obszarze występują również drzewostany modrzewia europejskiego, jodły pospolitej, świerku pospolitego, klonu jaworu, jesionu wyniosłego.

W rezerwacie „Zasolnica” również dominującym drzewostanem jest drzewostan buku pospolitego, którego wiek sięga nawet do 155 lat. Pozostałe drzewostany występują miejscowo.

Na południu gminy typem siedliskowym lasu jest również las górski świeży. Przeważa młody drzewostan z dominacją buku pospolitego, modrzewia europejskiego, jodły pospolitej, klonu jaworu. Na wschodzie gminy również głównym typem siedliskowym lasu jest las górski świeży. Trudno wyodrębnić dominujący drzewostan. Jest on wyraźnie młodszy niż drzewostan w zachodniej części gminy. Gatunkami, które występują najczęściej: buk pospolity, świerk pospolity, jodła pospolita, sosna pospolita.

W okolicach wsi i przysiółków występują małe połacie leśne typu siedliskowego las wyżynny świeży i las świeży z dominującymi drzewostanami modrzewia europejskiego, sosny zwyczajnej czy topoli białej.

7.10. Wielkość i jakość zasobów wodnych

Zasoby powierzchniowe

Podstawowym elementem sieci hydrograficznej gminy – mającym największy wpływ na stosunki hydrograficzne – jest rzeka Soła, w której zlewni obszar gminy całkowicie się zawiera. Jej dolina leży ok. 300 m, a charakteryzuje ją rzeźba młodych gór fałdowanych. Powierzchnie zlewni kształtują głównie procesy wietrzenia fizycznego i chemicznego, osuwanie i erozja rzeczna

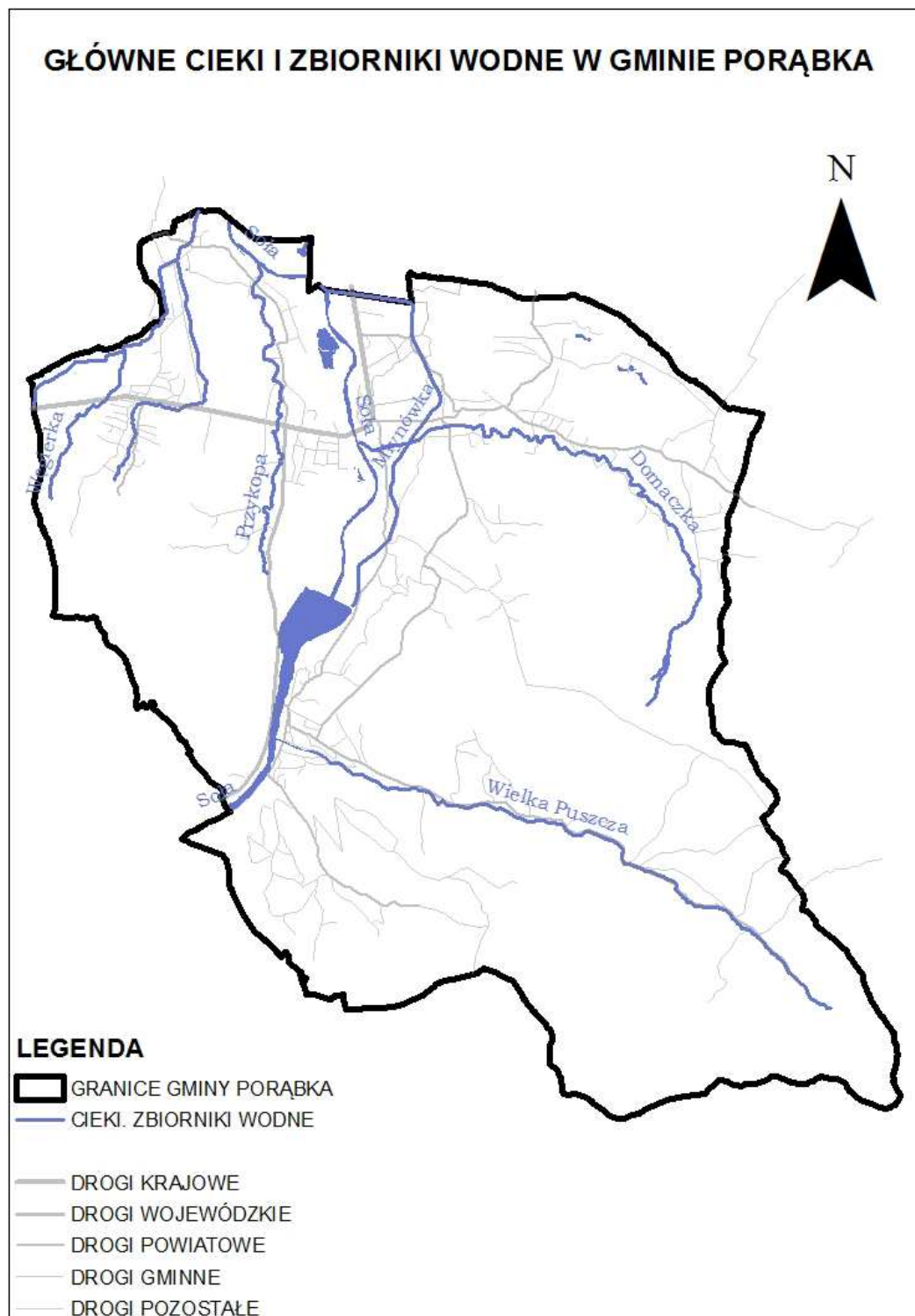
Z powodu spadków terenu znaczna część obszaru gminy narażona jest na szybkie, powierzchniowe spływy wód opadowych. Retencja uzależniona jest również od pokrycia terenu – wyższe partie grzbietów górskich w południowej części gminy porastają gęste lasy. W pozostałej części przeważają łąki, użytki rolne i obszary zabudowane czterech wsi.

Soła jest rzeką o bardzo dużym potencjale powodziowym, stąd została w znacznie uregulowana. Na rzece działa system zapór nazywany „Kaskadą Soły”. Tworzą go 3 zbiorniki wodne na rzece (jeziora: Żywieckie, Międzybrodzkie

i Czanieckie) oraz zbiornik na górze Żar służący podziemnej elektrowni szczytowo-pompowej o mocy 500 MW i średnio-rodznej produkcji ok. 640 GWh.

Spośród elementów tego systemu w granicach gminy leży jezioro Czanieckie. Zbiornik ten poza rolą zabezpieczenia przeciwpowodziowego ma duże znaczenie gospodarcze – zaopatruje w wodę pitną Bielsko-Białą oraz część miast i zakładów przemysłowych GOP.

Największym ciekim poza Sołą jest jej główny dopływ na obszarze gminy – Wielka Puszcza. Pozostałe to niewielkie potoki: Młynówka, Struga i Węgierka w sołectwach Bujaków i Kobiernice oraz Domaczka w sołectwie Czaniec. Lokalizację najważniejszych cieków i zbiorników wodnych na obszarze Gminy Porąbka ukazuje poglądowa mapa (ryc. 9).

Ryc. 9: Cieki i zbiorniki wodne w Gminie Porąbka.

Źródło: Opracowanie własne

Na terenie gminy zlokalizowano ujęcia wód powierzchniowych:

- **ujęcia wody Soła II i Soła III w Kobiernicach** (w użytkowaniu AQUA S.A.) ze strefą ochronną obejmującą teren ochrony bezpośredniej oraz teren ochrony pośredniej ustanowioną rozporządzeniem nr 4/2008 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie z dnia 18 sierpnia 2008 r., zmienionym rozporządzeniem nr 1/2009 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie z dnia 20 kwietnia 2009 r. w sprawie zmiany rozporządzenia ustanawiającego strefę ochronną ujęć wody Soła II i Soła III zlokalizowanych w miejscowości Kobiernice, gmina Porąbka, powiat Bielsko-Biała
- **ujęcie wody powierzchniowej z rzeki Soły w Porąbce** ze strefą ochronną obejmującą teren ochrony bezpośredniej oraz teren ochrony pośredniej, ustanowioną Rozporządzeniem Nr 1/2014 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie z dnia 15 stycznia 2014 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej dla ujęcia wody powierzchniowej z rzeki Soły dla Stacji Uzdatniania Wody „Czaniec” w Kobiernicach na potrzeby Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. w Katowicach.

Zasoby podziemne

Pod względem hydrologicznym, Gmina Porąbka należy do regionu karpackiego, podregionu zewnątrzkarpackiego. Na jej obszarze znajdują się części dwóch Lokalnych Zbiorników Wód Podziemnych (LZWP):

- północna część LZWP nr 446 “Dolina rzeki Soła”, którego powierzchnia wynosi 44,4 km². Jest to zbiornik porowy, którego średnia głębokość wynosi 8m;
- LZWP nr 447 “Zbiornik Warstw Godula (Beskid Mały)”, którego powierzchnia wynosi 250,4 km². Jest to zbiornik porowo- szczelinowy, którego średnia głębokość wynosi 50 m;

Na terenie gminy zlokalizowano ujęcie wód podziemnych:

- **ujęcie wód podziemnych z utworów kredowych ze źródła „Marcinki” w Bujakowie** (zlewnia górnej Wisły) w użytkowaniu AQUA S.A., ze strefą ochronną obejmującą teren ochrony bezpośredniej, ustanowioną Decyzją nr ZR.6341.1.85.2011.BZ Starosty Bielskiego.

Wody gruntowe w osi doliny Soły występują w osadach rzecznych na kilkumetrowej głębokości. Pochodzą one z infiltracji wód opadowych w powiązaniu z wodami płynącymi w korycie rzecznym.

Zgodnie z wymienionym wyżej Rozporządzeniem Nr 4/2008 Dyrektora RZGW w Krakowie z dnia 18 sierpnia 2008 r., na terenach ochrony bezpośredniej zabronione jest:

- użytkowanie gruntów dla celów nie związanych z eksploatacją ujęcia wody.

Na terenach ochrony pośredniej zabronione jest:

- wprowadzanie nieoczyszczonych ścieków do gruntu i do wód powierzchniowych;
- rolnicze wykorzystywanie ścieków;
- grzebanie zwierząt;
- urządzenie campingów i obozowisk bez uzgodnienia z właściwym urzędem gminy;
- budowa i urządzenie okresowych składowisk odpadów oraz wylewisk ścieków;
- lokalizowanie magazynów produktów ropopochodnych i innych substancji chemicznych;
- lokalizowanie ferm hodowlanych;
- budowa obiektów, które mogłyby zanieczyścić wody powierzchniowe i podziemne;
- mycie pojazdów mechanicznych;
- stosowanie nawozów mineralnych oraz środków ochrony roślin niezgodnie z ustawą;
o ochronie roślin uprawnych;
- odprowadzanie nieoczyszczonych ścieków bezpośrednio do Soły i innych cieków;
- eksploatacji kamienia budowlanego.

Na terenach ochrony bezpośredniej należy:

- zagospodarować tereny zielenią;
- odprowadzać wody opadowe w sposób uniemożliwiający przedostawanie się ich do urządzeń służących do poboru wody;
- odprowadzać poza granicę terenu ochrony bezpośredniej ścieki z urządzeń sanitarnych przeznaczonych do użytku osób zatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody;

Na terenach ochrony pośredniej nakazuje się:

- realizację kanalizacji zakończonej urządzeniami oczyszczającymi;
- w budynkach nieskanalizowanych gromadzenie ścieków bytowo-gospodarczych w szczelnych zbiornikach bezodpływowych i ich wywóz do oczyszczalni;
- prowadzenie właściwej gospodarki odpadami i ściekami.

7.1.1. Wymogi ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego

7.1.1.1. Ochrona środowiska

Podstawowymi dokumentami regulującymi działania z zakresu ochrony środowiska na terenie gminy są:

- spośród przepisów krajowych – ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2017 r. poz. 519 ze zm.),
- na szczeblu lokalnym – Gminny Program Ochrony Środowiska na lata 2013-2016 z perspektywą do roku 2020 przyjęty uchwałą nr XXXIV/325/2013 Rady Gminy Porąbka z dnia 30 grudnia 2013 r. w sprawie przyjęcia Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Porąbka na lata 2013-2016 z perspektywą do roku 2020.

W Gminnym Programie Ochrony Środowiska zapisano 4 główne cele:

- wysoką jakość wód powierzchniowych oraz ochronę wód podziemnych i racjonalizacja ich wykorzystania,
- racjonalną gospodarkę odpadami zgodną z wymogami ochrony środowiska,
- poprawę jakości powietrza atmosferycznego,
- ochronę przyrody.

Dla osiągnięcia wymienionych celów określono priorytety, w ramach których wskazano zadania krótko- i długoterminowe. Sformułowano także cele na poziomie długoterminowym. Stanowią one, że do 2020 roku:

- „skanalizowane zostanie 90% aglomeracji, natomiast mieszkańcy spoza aglomeracji posiadać będą indywidualne systemy oczyszczania ścieków (przedomowe oczyszczalnie ścieków lub zbiorniki bezodpływowe z kontrolowanym wywozem ścieków na oczyszczalnię);
- „zwodociągowanych zostanie 95% mieszkańców gminy, pozostałe 5% korzystać będzie z indywidualnych ujęć (studni) oraz wodociągów zagrodowych”;
- „ograniczy się o połowę liczbę szkód powodziowych i wynikłych na skutek suszy w stosunku do lat ubiegłych”;
- "100% mieszkańców będzie oddawać odpady komunalne, które będą gromadzone w sposób selektywny”;

- „wszystkie budynki będące własnością gminy będą spełniały warunki wynikające z obowiązujących przepisów dotyczących efektywności energetycznej oraz zakłada się zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych pochodzących z niskiej emisji o 30%”;
- „30% budynków stanowiących własność gminy będzie korzystało (przynajmniej częściowo np. na potrzeby uzyskania ciepłej wody użytkowej) z odnawialnych źródeł energii”;
- „stan dróg w gminie będzie zadowalający, co poprawi odczuwalne oddziaływanie hałasu jak i stan powietrza atmosferycznego”;
- „na terenie gminy powstaną nowe obszary chronione, a wszystkie istniejące utrzymane będą w dobrym stanie”;
- „poziom lesistości gminy nie ulegnie obniżeniu”.

Cele gminy dotyczą zatem przede wszystkim skanalizowania i zwodociągowania jej obszaru, ograniczenia skutków występowania klęsk żywiołowych, racjonalnego gospodarowania odpadami, poprawy efektywności energetycznej, zmniejszenia emisji zanieczyszczeń, zwiększenia udziału energii odnawialnej w energii zużywanej przez obiekty gminne, poprawy stanu dróg i powietrza atmosferycznego, rozwoju obszarów chronionych oraz utrzymania lesistości.

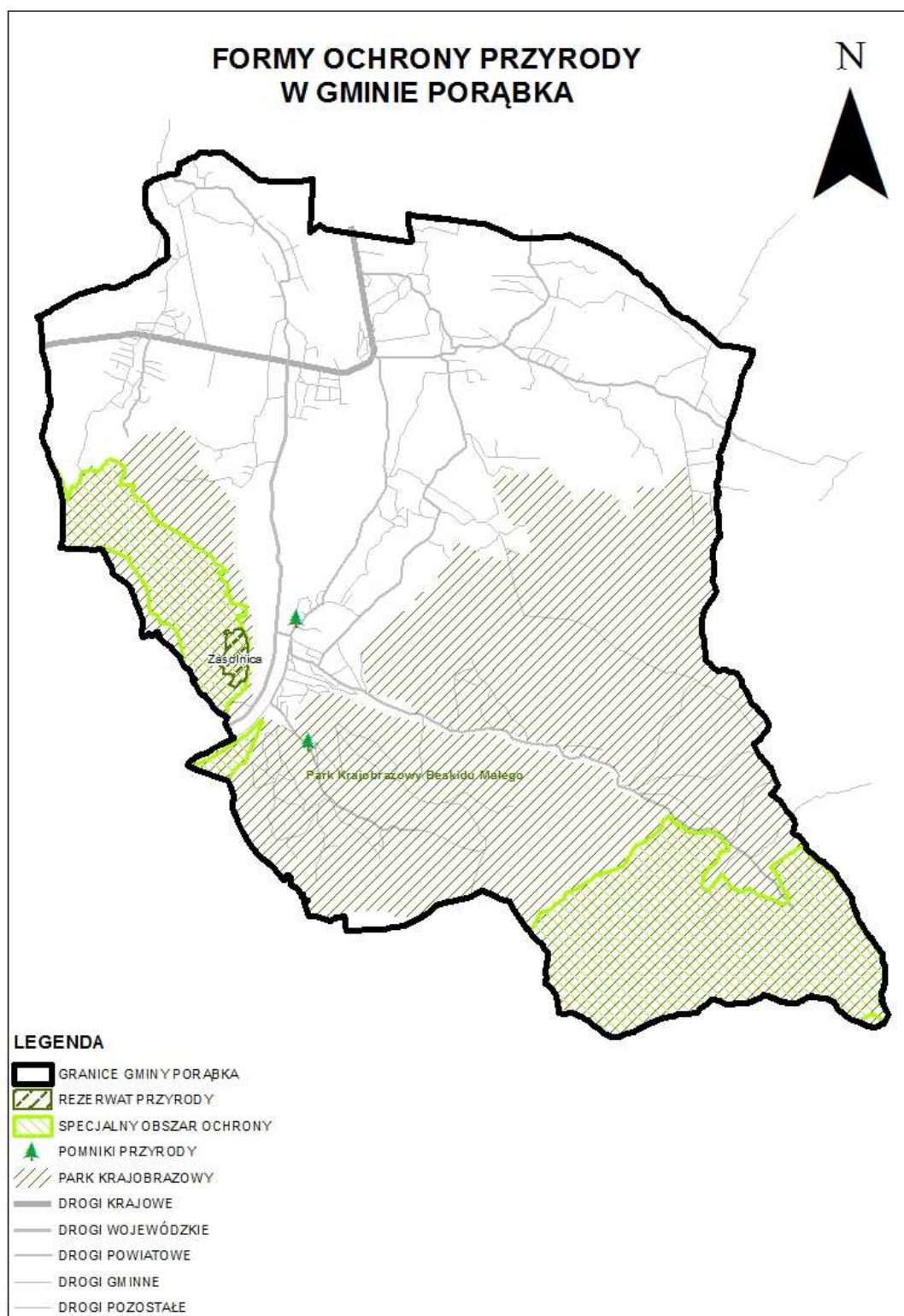
Najważniejszym elementem infrastruktury służącej ochronie środowiska gminy Porąbka jest opisana w poprzednich rozdziałach “Kaskada Soły” ze zbiornikami służącymi bezpieczeństwu powodziowemu oraz energetycznemu.

7.11.2. Ochrona przyrody

Spośród form ochrony przyrody, w rozumieniu ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2016, poz. 2134 ze zm.) na obszarze Gminy Porąbka znajdują się:

- Park Krajobrazowy Beskidu Małego,
- Rezerwat przyrody „Zasolnica” (na terenie Parku),
- Specjalny Obszar Ochrony PLH240023 “Beskid Mały”,
- 2 pomniki przyrody (pojedyncze drzewa)

Lokalizację obszarów i obiektów objętych formami ochrony przyrody przedstawia mapa poglądowa (ryc. 10).

ryc. 10: Formy ochrony przyrody na obszarze Gminy Porąbka.

Źródło: Opracowanie własne

Park Krajobrazowy Beskidu Małego

Park obejmuje 254,76 km², z czego na terenie gminy – ok. 34,15 km². Jego otulina zajmuje 227, 58 km² poza granicami gminy. Utworzony został 16 czerwca 1998 r., Rozporządzeniem Nr 9/98 Wojewody Bielskiego (Dz. Urz. Województwa Bielskiego Nr 9, poz. 110).

Obszar położony w paśmie Magurki Wilkowickiej i grupie Łamanej Skały (929 m n.p.m.). Na omawianym terenie znajduje się kilkadziesiąt skałek, jaskiń i schronisk podskalnych. Do najcenniejszych należą Jaskinie Czarne Działy (w tym jaskinia Czarne Działy III o dł. 115 m) i Jaskinia Komonieckiego, która jest największą erozyjno-wietrzeniową w polskich Karpatach Fliszowych. Powierzchniowo dominują tu zbiorowiska leśne, łąkowe są rzadsze, a sporadycznie występują zbiorowiska torfowiskowe, ziołoroślowe i naskalne.

Na terenie parku obowiązują:

- ochrona dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego,
- ochrona środowiska i krajobrazu przed zakłóceniami stosunków wodnych, degradacją gleb i szaty roślinnej, zanieczyszczeniami powietrza i zakłóceniami harmonii w krajobrazie,
- czynna ochrona środowiska poprzez likwidację lub ograniczenie na terenie Parku działalności gospodarczej szkodliwej dla środowiska, prawidłową politykę przestrzenną, utrzymanie, odnawianie i wzbogacanie zasobów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych.

Rezerwat „Zasolnica”

Rezerwat obejmuje 1655 ha i w całości położony jest na terenie Parku Krajobrazowego Beskidu Małego. Uznany został w dniu 10.03.1973 r., Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 23 stycznia 1973 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody. Utrzymany Obwieszczeniem Wojewody Śląskiego z dnia 2 stycznia 2002 r. w sprawie ogłoszenia wykazu rezerwatów przyrody. Nie wyznaczono dla rezerwatu otuliny. Obowiązuje natomiast zadanie ochronne – zachowanie fragmentu rosnącego na stromym stoku Zasolnicy starodrzewu buczyny karpackiej, ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych.

Specjalny Obszar Ochrony PLH240023 "Beskid Mały"

Obszar liczy 71,86 km² (z czego na terenie gminy – ok. 9,62 km²) – i w ok. 95,6% pokrywa się z obszarem Parku Krajobrazowego Beskidu Małego. Zatwierdzony w marcu 2009 roku.

Stanowi największy i najlepiej wykształcony kompleks kwaśnych buczyn górskich *Luzulo luzuloidis*-Fagetum w Karpatach. Występowanie na krańcach zasięgu geograficznego zespołów świerczyny górnoreglowej *Plagiothecio-Piceetum* (w piętrze regla dolnego - unikatowy fenomen synchorologiczny w Karpatach), jaworzyny miesięcznicowej *Lunario-Aceretum*, świerczyny na torfie *Bazzanio-Piceetum*.

Stwierdzono tu łącznie obecność 15 siedlisk przyrodniczych z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Ponadto, jest to miejsce występowania 2 gatunków mchów z załącznika II tej Dyrektywy. Stanowisko jednego z nich - bardzo rzadkiego mchu *Buxbaumia viridis* – wymaga potwierdzenia.

Dla obszaru nie ustanowiono planu zadań ochrony ani planu ochrony. Nadzór nad nim sprawuje Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Katowicach.

Pomniki przyrody

- dagleźja zielona przy ul. Mała Puszcza 21 (nazwy nie nadano) - pomnik ustanowiony w dniu 25.02.2009 r. uchwałą nr XXV/170/08 Rady Gminy Porąbka z dnia 29 grudnia 2008 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody, opublikowaną w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego nr 22 poz. 583 w dniu 10.02.2009 r.,
- dąb o obwodzie 356 cm, za budynkiem Urzędu Gminy przy ul. Krakowskiej, obok kaplicy św. Urbana ("Dąb Wolności") - pomnik ustanowiony w dniu 24.08.2012 r. uchwałą nr XVII/161/2012 Rady Gminy Porąbka z dnia 11 czerwca 2012 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody, opublikowaną w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego z 2012 r., poz. 3360 w dniu 09.08.2012 r.

Nadzór nad pomnikami sprawuje Wójt Gminy Porąbka.

Zasady, według których powinno się realizować ochronę przyrody na obszarze gminy, zapisano także w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+ przyjętym uchwałą nr V/26/2/2016 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 29 sierpnia 2016 r.

W planie tym, gmina Porąbka zakwalifikowana została jako obszar funkcjonalny – *obszar cenny przyrodniczo*, będący jednym z obszarów kształtowania potencjału rozwojowego. Wspomniane zasady, odnoszące się do tego rodzaju obszarów funkcjonalnych, przedstawiono w rozdziale 4.2. Wnioski wynikające z polityki przestrzennej województwa śląskiego.

7.11.3. Elementy krajobrazu kulturowego

Do najcenniejszych elementów krajobrazu kulturowego gminy należą nieliczne wpisane do rejestru zabytków obiekty:

- architektury obronnej – w tym ruiny zamku Wolek oraz dwór obronny w Czańcu,
- zabytki techniki – budynek siłowni wodnej w Czańcu z dwiema turbinami Girarda oraz systemem urządzeń hydrotechnicznych napędu w obrębie zakładu papierniczego z 1908 r.
- pozostałe – w tym dwór z parkiem i oficyną w Kobiernicach, chata drewniana nr 339 w Porąbce, figura Chrystusa Nazareńskiego w Porąbce, figura Matki Boskiej Bolesnej w Porąbce, kaplica pw Św. Urbana w Porąbce, krzyż Męki Pańskiej w Czańcu.

Uwarunkowania wynikające ze stanu m. in. dziedzictwa kulturowe i zabytków opisano szerzej w kolejnym rozdziale.

Ponadto zasady, według których powinno się realizować ochronę elementów krajobrazu kulturowego na obszarze gminy, zapisano także w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+, przyjętym uchwałą nr V/26/2/2016 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 29 sierpnia 2016 r.

W planie tym, gmina Porąbka zakwalifikowana została jako obszar funkcjonalny – *obszar ochrony krajobrazów kulturowych*, będący jednym z obszarów kształtowania potencjału rozwojowego. Wspomniane zasady, odnoszące się do tego

rodzaju obszarów funkcjonalnych, przedstawiono w rozdziale 4.2. Wnioski wynikające z polityki przestrzennej województwa śląskiego.

8. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

8.1. Rys Historyczny

Początki istnienia i pierwsze wzmianki dotyczące Porąbki odnajdziemy w dokumentach pochodzących z XII wieku. Gmina wchodziła wówczas w skład ziemi oświęcimskiej, a powiązania ze Śląskiem datuje się na 1179 rok, czyli od czasu podarowania Mieszkowi Płatonogiemu grodu Oświęcim, powiatu oświęcimskiego i bytomskiego przez Kazimierza Sprawiedliwego. Wraz ze śmiercią ówczesnego właściciela ziemie te przeszły w spadku na rzecz jego syna, Kazimierza, a następnie w ręce Henryka Brodatego. W roku 1316 Ziemia Oświęcimska przypadła księciu Władysławowi, który był pierwszym suwerennym księciem oświęcimskim. W tym czasie owe księstwo zyskało pełną niezależność polityczną od Polski i Czech. Spadkobiercą księcia został Jan I, a po jego śmierci Jan II, który zmarł bezpotomnie. W 1405 roku władanie przejął książę cieszyński Przemysław II, zwany *Noszakiem*.

Po 1445 roku Ziemia Oświęcimska należała do księcia Janusza, który w 1457 roku odsprzedał księstwo królowi Kazimierzowi Jagiellończykowi, a tym samym Ziemia Oświęcimska weszła w skład Korony Polskiej i granica księstwa stała się granicą Rzeczypospolitej.

Okres rozbiorów Polski to czas w którym ziemie te znalazły się w granicach cesarstwa Austro-Węgierskiego. Natomiast Austria w 1820 roku uznawała księstwo oświęcimskie i zatorskie do krajów niemiecko-związkowych. Od 1850 roku ówczesne tereny włączono do Galicji, a tytuł księcia Górnego i Dolnego Śląska oraz Cieszyna zachowany został w wielkim tytule cesarskim aż do czasu upadku cesarstwa po I wojnie światowej.

8.2. Struktura osadnicza

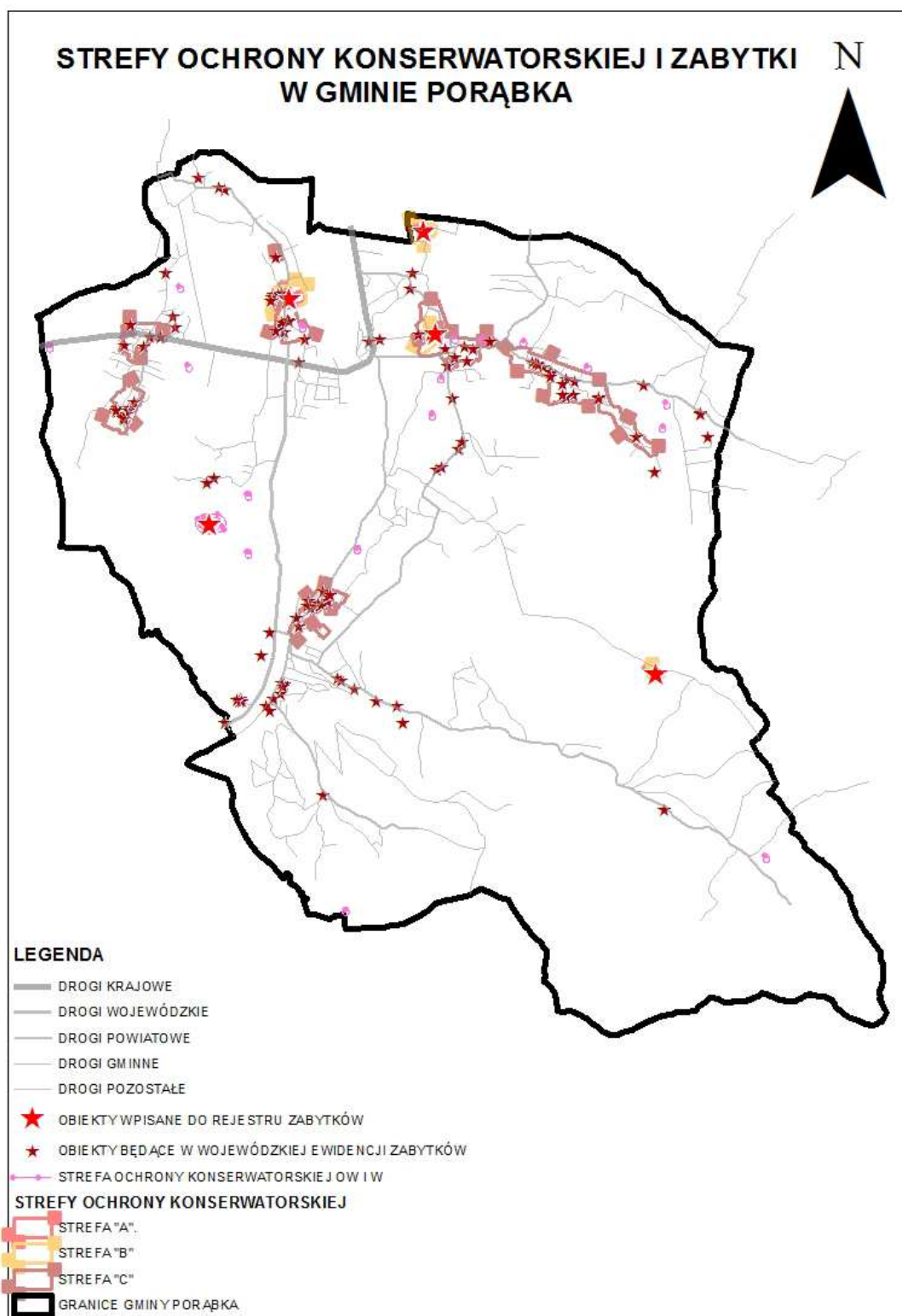
W gminie Porąbka sieć osadnicza rozmieszczona jest w większości w północnej części, wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych, które z kolei lokalizowane są względem siebie dosyć luźno. Południową część gminy zajmuje rozległy kompleks leśny, stanowiący blisko połowę obszaru. Na terenie gminy dominuje zabudowa jednorodzinna, która sprawia, że ośrodki nie posiadają charakteru typowo wiejskiego, jedynie gdzieś tam można spotkać typową dla wsi zabudowę zagrodową. Czynnikiem zniekształcającym cały obraz są występujące punktowo na terenie gminy zakłady produkcyjne, czy liniowo, droga krajowa nr 52. Główne ciągi komunikacyjne przebiegające przez wsie powodują lokalizowanie wzdłuż nich obiektów tworzących z danego ośrodka wygląd małego miasteczka, który zanika stopniowo oddalając się od nich.

Znaczący wpływ na strukturę osadniczą w gminie mają rozległe zbiorniki wodne ulokowane w pobliżu centralnej części oraz przy zachodniej granicy. Natomiast sama rzeka Soła rozdziela wieś gminną Porąbka.

8.3. Obiekty objęte ochroną konserwatorską

Na terenie gminy Porąbka znajduje się wiele cennych zabytków, przy czym wpisanych do rejestru jest dziewięć z nich. Lokalizacje obiektów wpisanych do rejestru i obiektów ujętych w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków, a także zasięgi stref ochrony konserwatorskiej ukazano na poglądowej mapie (ryc. 11).

ryc. 11: Rozmieszczenie zabytków i stref ochrony konserwatorskiej na obszarze Gminy Porąbka.

Źródło: Opracowanie własne

Jednym z ciekawszych zabytków całego regionu jest dworek kobiernicki (rej. A-631/92), pochodzący z pierwszej połowy XIX wieku. Jest to dwór o charakterze klasycystycznym z występującymi płytkimi ryzalitami, portykami, kolumnami jońskimi, a przy murze pilastrami ze zwieńczeniem jońskim. Wewnątrz budynku znajdujemy neogotyckie kominki. Zwieńczenie stanowi otaczający park krajobrazowy, opadający tarasami w dolinę rzeki Soły.

Innym wartym uwagi zabytkiem jest wzgórze Wolek wraz z ruinami zamku. [rej. A-159/76]. Zamek był drewniany o kamiennych fundamentach, natomiast fortyfikację stanowił obwodowy mur obronny wsparty wałami i fosą napełnioną wodą. Do dziś zachowały się jedynie kamienne fundamenty, zaś drewniane elementy spłonęły podczas pożaru.

Do najcenniejszych zabytków architektury ziemi żywieckiej zaliczyć można dwór obronny w Czańcu (rej. A-182/77), wzniesionego przypuszczalnie w XVII wieku. Wczesnobarokowy charakter wraz z otaczającym go prostokątnym murem i okrągłymi bastionami wraz z mieszczącymi się tam strzelnicami dodaje mu wyjątkowego uroku. Piętrowy dwór postawiony na planie prostokąta przypomina swoim wyglądem mały zamek.

Unikatowym rodzajem zabytku są z pewnością, powstałe po 1888r. turbiny Girarda, fabryki tektury w Czańcu (A-492/87) wraz z najbliższym otoczeniem, budynkiem, urządzeniami pomocniczymi, osprzętem oraz ujęciem wodnym. Stanowią bowiem jedyne w kraju i nieliczne w Europie egzemplarze wynalazku Philippa de Girarda, francuskiego wynalazcy, pełniącego od 1826 r. funkcję Naczelnego Inżyniera Górnictwa w Królestwie Polskim.

Tabela 3: Wykaz obiektów nieruchomości wpisanych do rejestru zabytków.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie rejestru WKZ

L.p.	Obiekt	Nr rej. zabytku
1	Chata drewniana nr 339 w Porąbce	A-631/92 z dnia 15.12.1992 r.
2.	Figura Chrystusa Nazareńskiego w Porąbce	B/330/2016
3.	Figura Matki Boskiej Bolesnej w Porąbce	B/256/13
4.	Kaplica pw Św. Urbana w Porąbce	A/437/15
5.	Dwór murowany wraz z najbliższym otoczeniem i zabytkowym parkiem oraz z murowaną oficyną podworską w Kobiernicach	A-184/77
6.	Ruiny zamku Wołek z najbliższym otoczeniem objętym działką nr 928 w Kobiernicach	A-159/76
7.	Dwór obronny w Czańcu wraz z aleją dojazdową (zespół folwarczny, park dworski, strefa ochronna)	A-182/77 z dnia 20.09.1977 r.
8.	Turbiny Girarda wraz z najbliższym otoczeniem, budynkiem, w którym się znajdują, z urządzeniami pomocniczymi i osprzętem i ujęciem wodnym zapewniającym pracę w/w turbin wodnych	A-492/87 z dnia 27.03.1987 r.
9.	Krzyż Męki Pańskiej w Czańcu	B/331/2016

8.4. Obiekty będące w gminnej (wojewódzkiej) ewidencji zabytków

Gmina Porąbka nie prowadzi Gminnej Ewidencji Zabytków (GEZ). Wykaz zabytków figurujących w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków, proponowanych do ujęcia w GEZ zamieszczono na kolejnych stronach.

**Wykaz obiektów figurujących w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków,
proponowanych do ujęcia w Gminnej Ewidencji Zabytków**

SOŁECTWO: BUJAKÓW			
1.	Cmentarz parafialny katolicki	-	Ok. 1939
2.	Kaplica murow.	-	XIXw.
3.	Budynek mieszk. drew.-zręb	Łukowa 9	1890
4.	Budynek mieszk. drew.-zręb	Łukowa 4	1900
5.	Budynek mieszk. drew.-zręb	Bielska 15	Ok. 1900
6.	Budynek mieszk. drew.-zręb	Szkolna 64	Ok. 1930
7.	Budynek mieszk. drew.-zręb	Szkolna 62	1920
8.	Stodoła drew.-zręb.	Szkolna 58	Ok. 1900
9.	Budynek mieszk. drew.-zręb	Szkolna 58	Ok. 1900
10.	Budynek mieszk. drew.-zręb	Szkolna 56	Ok. 1900
11.	Budynek mieszk. murow.	Szkolna 54	1890
12.	Budynek mieszk. drew.-zręb	Szkolna 50	Ok. 1930
13.	Budynek mieszk. murow.	Szkolna 44	Ok. 1920
14.	Budynek mieszk. murow.	Bielska 12	1927
15.	Budynek mieszk. murow.	Ogrodowa 1	Ok. 1930
16.	Budynek mieszk. drew.-zręb	Stara Karczma 24	1900
17.	Budynek mieszk. murow.	Stara Karczma 26	1930
18.	Budynek mieszk. drew.-zręb	Stara Karczma 13	1890

**Wykaz obiektów figurujących w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków,
proponowanych do ujęcia w Gminnej Ewidencji Zabytków**

SOŁECTWO: CZANIEC			
1.	Cmentarz parafialny		Ok. poł. XIXw.
2.	Kaplica pod nowa szkołą murow.		XIXw.
3.	Kapliczka k. nr 351 murow.		Ok. 1900
4.	Kapliczka kam.		1890r.
5.	Krzyż drew.		ok. XIXw.
6.	Kapliczka p.w. J.Chrzciela murowana		1871 r.
7.	Zespół dawnego młyna /papiernia/ - 5 obiektów murow.		XIXw.
8.	Budynek admin. d. młyna /przedszkole/ murow.		XIXw.
9.	Budynek mieszk. murow.	Bukowska 70	Ok. 1921
10.	Budynek mieszk. murow.	Bukowska 68	Ok. 1931
11.	Budynek mieszk. drew.-zręb	Bukowska 66	Ok. 1931
12.	Budynek mieszk. drew.zręb.	Bukowska 37	Ok. 1931
13.	Budynek mieszk. drewn.	Lazurowa 13	Ok. 1900
14.	Budynek mieszk. drewn.	Miejska 33	Ok. 1920
15.	Budynek mieszk. drewn.	Miejska 70	1921
16.	Budynek mieszk. drewn.	Malinowa 2	I ćw.XIXw.
17.	Budynek mieszk. drewn.	Malinowa 9	I ćw. XXw.
18.	Budynek mieszk. murow.	Kard. K. Wojtyły 156	Ok. 1915
19.	Budynek mieszk. murow.	Kard. K. Wojtyły 116	1914
20.	Budynek mieszk. murow.	Kard. K. Wojtyły 96	Ok. 1890
21.	Budynek mieszk. drew.zręb.	Kard. K. Wojtyły 92	Ok. 1910
22.	Budynek mieszk. murow.	Kard. K. Wojtyły 86	1910
23.	Budynek mieszk. drewn.	Kard. K. Wojtyły 100	1900
24.	Budynek mieszk. drew.zręb.	Kard. K. Wojtyły 102	1900
25.	Budynek mieszk. murow.	Kard. K. Wojtyły 110	1927
26.	Budynek mieszk. murow.	Wiosenna 2	1915
27.	Budynek mieszk. murow.	Wiosenna 8	1914
28.	Budynek mieszk. murow.	Wysoka 1	1914
29.	Budynek mieszk. drewn.	Wodna 4	ok.XIXw.
30.	Budynek mieszk. drew.zręb.	Bukowska 7	1922
31.	Budynek mieszk. murow.	Brzegowa 5	Ok. 1900
32.	Budynek mieszk. murow.	Brzegowa 2	Ok. 1817
33.	Budynek mieszk. murow.	Cierniowa 23	Ok. 1900
34.	Budynek mieszk. drewn.	Cierniowa 17	Ok. 1880
35.	Budynek mieszk. drewn.	Kościelna 24	Ok. 1890
36.	Budynek mieszk. drewn.	Kościelna 24	Ok. 1890

Strona wykazu: 2 z 4

**Wykaz obiektów figurujących w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków,
proponowanych do ujęcia w Gminnej Ewidencji Zabytków**

38.	Budynek mieszk. murow.	Kościelny 37	Ok. 1900
39.	Budynek mieszk. drewn.	Kęcka 5	Ok. 1910
40.	Budynek mieszk. murow.	Królewska 19	1923
41.	Budynek mieszk. murow.	Królewska 3	1920
42.	Budynek mieszk. murow.	Kard. K. Wojtyły 88	1880
43.	Budynek mieszk. murow.	Widokowa 3	1 ćw. XXw
44.	Budynek remizy OSP II drewn.		ok. 1930
45.	Dom mieszkalny drewn.	Dworska 3	ok. 1910
46.	Budynek mieszk. drew.zręb.	Kard. K. Wojtyły 202 A	ok. 1890
47.	Budynek mieszk. murow.	Wysoka 1	1914
48.	Kościół św. Bartłomieja w Czańcu, d. rej. A-186/72	Kościelna 9	-

SOŁECTWO: KOBIERNICE			
1.	Cmentarz komunalny		I ćw. XXw.
2.	plebania		Ok. 1860
3.	Kaplica ul. Dworska murow.		Ok. 1880
4.	kropielnica kam.		XVII/XIX w.
5.	Budynek mieszk. murow.	Korzonkiewicza 15	Ok. 1842
6.	Budynek mieszk. Drew.Zręb.	Mieszczczyńsko 15	ok. 1910
7.	Krzyż przy drodze murw.		1892
8.	Budynek mieszk.w zesp. podw.drewn.-zręb	Dworska 1	Ok.1920
9.	Rządcówka murowana	Dworska	Ok.1880
10.	Czworak murowany	Dworska	Ok. 1900
11.	Spichrz murowany	Dworska	Ok.1900
12.	Budynek inwent. murow.	Dworska	Ok. 1900
13.	Piwnica murowana	Dworska	Ok. 1890
14.	Ogrodzenie murow. Kam.	Dworska	ok. 1880
15.	Budynek mieszkalny wł. GS murowany	Bielska	Ok..1920
16.	Budynek mieszk. drewn.	Dolna 6	Ok. 1920
17.	Budynek mieszk. murow.	Tradycyjna 26	Ok. 1920
18.	Budynek mieszk. drewn.	Tradycyjna 37	Ok. 1920
19.	Budynek mieszk. drew.zręb.	Parkowa 24-26	Ok. 1890
20.	Budynek mieszk. drew.zręb.	Korzonkiewicza 18	1880
21.	Budynek mieszk. murow.	Korzonkiewicza 25	1880
22.	Budynek mieszk. drew.zręb.	Parkowa 2	1910
23.	Biblioteka murowana	Wolności	Ok. 1910
24.	Budynek mieszk. drewn.	Wolności 30	Ok.1890
25.	Budynek mieszk. drewn.	Górska 13	Ok. 1910
26.	Budynek mieszk. drewn.	Górska 12	Ok.1900

**Wykaz obiektów figurujących w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków,
proponowanych do ujęcia w Gminnej Ewidencji Zabytków**

SOŁECTWO: PORĄBKA			
1.	Kościół parafialny murow.		Ok. 1920
2.	Kaplica - dzwonnica murow.	Kozubnik	XVIII-XIXw
3.	Kapliczka św.Urbana mur.		I poł. XIX w.
4.	Kapliczka mur.	Bukowska	1937
5.	Kapliczka mur.	Bukowska	ok. 1920
6.	Kapliczka mur.	Wielka Puszcza	ok. 1900
7.	Kapliczka mur.	Zawodzie	koniec XIXw
8.	Kapliczka kam.-krzyż na postumencie	Bukowska	ok.1880
9.	Budynek szkoły mur.		Ok. 1920
10.	Budynek zarządu zapory drewn.- murow.		Ok. 1920
11.	Budynki mieszkalne elektrowni - drewn. zręb		1920
12.	Budynek inwentarski elektrowni drewn.-zręb.		Ok. 1920
13.	Bud. czasów dziecięcych. murow.	Wielka Puszcza 91	Ok. 1930
14.	Budynek administracji lasów murowany	Wielka Puszcza	koniec XIX w.
15.	Budynek mieszk. drewn. zręb.	Bielska 79	Ok. 1870
16.	Budynek mieszk. drewn.	Bukowska 156	Ok. 1930
17.	Budynek mieszk. murow.	Krakowska 36	Ok.1900
18.	Budynek mieszk. murow.	Krakowska 31	Ok.1900
19.	Budynek mieszk. murow.	Krakowska 47	ok..1880
20.	Budynek mieszk. drewn.zręb.	Krakowska	Ok. 1880
21.	Budynek mieszk. murow.	Krakowska 17	Ok. 1910
22.	Budynek mieszk. murow.	Krakowska	Ok. 1880
23.	Budynek mieszk. drewn.	Zdrojowa 1	Ok. 1820
24.	Budynek mieszk. drewn.	Zdrojowa 2	II poł XIXw
25.	Budynek mieszk. drewn.	Zdrojowa 3	II poł XIXw
26.	Budynek mieszk. murow.	Cedrowa 7	Ok. 1880
27.	Budynek mieszk. d. nr 180	Cedrowa 11	
28.	Budynek mieszk. murow.	Cechowa 1	Ok. 1900
29.	Budynek mieszk. drewn.	Cechowa 4	Ok. 1900
30.	Stodoła kam. drewn.	Czysta 1	Ok. 1890
31.	Budynek mieszk. drewn.zręb.	Kozubnicka	ok. 1920
32.	Budynek mieszk. murow.	Żywiecka 1	Ok. 1910
33.	Budynek mieszk. murow.	Zywiecka 3	Ok. 1930
34.	Budynek mieszk. drewn.	Zakole 7	1925
35.	Budynek mieszk. murow.	Zapora 3	Ok. 1915
36.	Budynek mieszk. drewn.murow.	Centralna 2	-
37.	Budynek mieszk. drewn. zręb.	Centralna 3	Ok. 1870
38.	Budynek mieszk. murow.	Wielka Puszcza 32	Ok. 1880
39.	Budynek mieszk. murow.	Wielka Puszcza 47	Ok. 1900
40.	Budynek mieszk. drewn. zręb.	Wielka Puszcza 50	Ok. 1890

8.5. Stanowiska archeologiczne

Stanowiska archeologiczne to w świetle art. 3 ust. 4 ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami „zabytek nieruchomy, będący powierzchnią, podziemną lub podwodną pozostałością egzystencji i działalności człowieka, złożoną z nawarstwień kulturowych i znajdujących się w nich wytworów bądź ich śladów, albo zabytek ruchomy, będący tym wytworem.”

Na obszarze gminy Porąbka zarejestrowane zostały stanowiska archeologiczne z różnych okresów historycznych., łącznie 21 stanowisk archeologicznych o charakterze punktowym i obszarowym, w tym 1 wpisane do rejestru zabytków. Stanowiska punktowe o charakterze śladów osadniczych mają powierzchnie od 1 a do 0.5 ha.

Tabela 4: Wykaz stanowisk archeologicznych w Gminie Porąbka.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez WKZ

L.p.	nr KEZA	miejsowość	nr stanowiska w miejscowości	AZP nr obszaru	Nr stanowiska na obszarze	Funkcja	Chronologia	Nr rejestru zabytków
1	106-49/20	Kobiernice	1	106-49	20	ślad osadnictwa	ep. kamienia (neolit), średniowiecze	
2	106-49/21	Bujaków	1	106-49	21	ślad osadnictwa	ep. kamienia, ok.. nowożytny	
3	106-50/23	Czaniec	9	106-50	23	dwór obronny	ok.. nowożytny	
4	107-49/1	Kobiernice	3	107-49	1	zamek	średniowiecze	A-159/76
5	107-49/2	Kobiernice	4	107-49	2	znalezisko luźne	ok..halsztacki (HaA1)	
6	107-49/10	Bujaków	2	107-49	10	ślad osadnictwa	średniowiecze	
7	107-49/11	Bujaków	3	107-49	11	ślad osadnictwa	średniowiecze	
8	107-49/12	Kobiernice	5	107-49	12	ślad osadnictwa	średniowiecze	
9	107-49/13	Kobiernice	6	107-49	13	ślad osadnictwa	średniowiecze	
10	107-49/14	Porąbka	1	107-49	14	osada	średniowiecze	
11	107-49/15	Porąbka	2	107-49	15	ślad osadnictwa	średniowiecze	
12	107-50/1	Czaniec	1	107-50	1	ślad osadnictwa	pradzieje	
13	107-50/2	Czaniec	2	107-50	2	ślad osadnictwa	ep. kamienia, średniowiecze	
14	107-50/3	Czaniec	3	107-50	3	ślad osadnictwa	pradzieje, średniowiecze	
15	107-50/4	Czaniec	4	107-50	4	ślad osadnictwa	ep. kamienia	
16	107-50/5	Czaniec	5	107-50	5	ślad osadnictwa	pradzieje, średniowiecze	
17	107-50/6	Czaniec	6	107-50	6	ślad osadnictwa	pradzieje	
18	107-50/7	Czaniec	7	107-50	7	ślad osadnictwa	pradzieje	

19	107-50/8	Czaniec	8	107-50	8	śląd osadnictwa	ep. kamienia, pradzieje, średniowiecze	
20	108-49/8	Porąbka	4	108-49	8	jaskinia	?	
21	108-50/1	Porąbka	3	108-50	1	śląd osadnictwa	średniowiecze	

8.6. Rekomendacje i wnioski zawarte w audycie krajobrazowym, granice krajobrazów priorytetowych

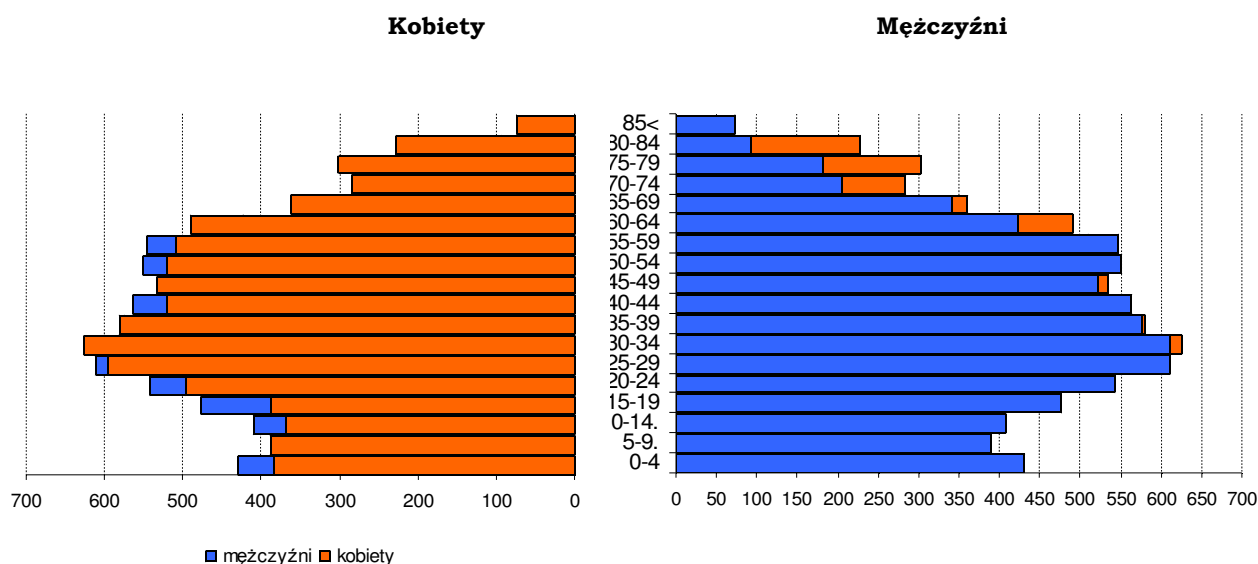
Dla województwa śląskiego nie sporządzono dotąd audytu krajobrazowego.

9. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WARUNKÓW I JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA

9.1 Demografia

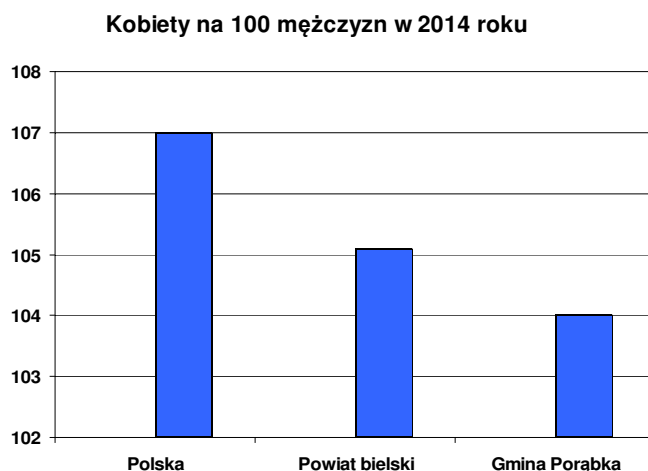
Gminę Porąbka zamieszkuje 15 409 osób (stan na 31.12.2015 r.). Piramida płci i wieku mieszkańców gminy Porąbka posiada kształt zbliżony do kształtu piramidy dla całego kraju (Ryc. 12) Można dostrzec na nim zarysowane dwa wyż demograficzne. Przy czym nie są one aż tak wyraźne jak ma to miejsce w przypadku struktury dla Polski. Jeden jest odpowiedzią na straty wojenne oraz okres niepokoju, który nie sprzyjał zakładaniu czy powiększaniu rodzin, natomiast drugi, będący echem pierwszego, związany z wchodzeniem w dorosłość osób urodzonych w czasie wyżu. Pierwszy z nich, tzw. powojenny wyż kompensacyjny przypadający na lata 50 na wykresie zaznacza się zwiększoną liczbą osób w wieku 50-60 lat. Z drugim wyżem demograficznym mieliśmy natomiast do czynienia w latach 80., co z kolei zaznacza się na wykresie, jako zwiększona liczba osób w wieku 25-35 lat. Pomiedzy wspomnianymi wyżami zaznaczają się niższe demograficzne – pierwszy przypadający na lata wojny i skutkujący zmniejszona liczba osób w wieku 70-75, oraz jego echo przypadające na lata 60. kiedy to rodziny zakładały osoby urodzone w czasie II wojny światowej. Ponadto w strukturze możemy zaobserwować znaczą nadwyżkę kobiet nad mężczyznami powyżej 60 roku życia, wynika to z wyższej średniej długości życia kobiet, jak i mniejszej częstotliwości zapadania na choroby cywilizacyjne przez kobiety. Nadwyżka mężczyzn w przedziałach do 60 roku życia ma dwa powody. Pierwszy wiąże się z faktem, że rodzi się więcej chłopców niż

dziewczynek, a drugi, typowy dla obszarów wiejskich, z migracji kobiet do miast, kiedy to mężczyźni zazwyczaj przejmują rodzinne gospodarstwa. W gminie Porąbka zaczął się już kształtować wyż będący echem wyżu lat 80., bowiem wtedy urodzone osoby właśnie zakładają swoje rodziny.

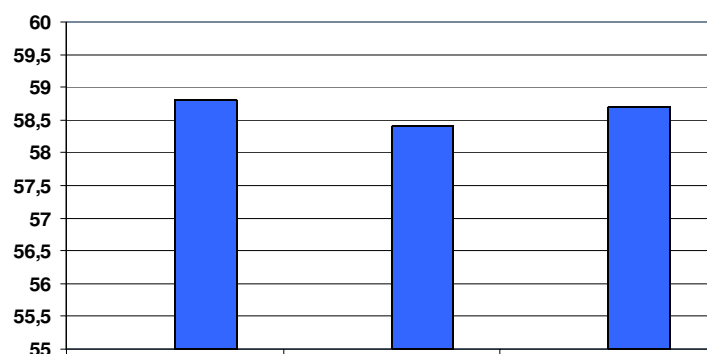
Ryc. 12: Struktura wieku i płci mieszkańców Gminy Porąbka.
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, 2014

Liczba kobiet na 100 mężczyzn w gminie Porąbka jest bardzo zbliżona do średniej w powiecie, oraz znacząco nie odbiega od średniej krajowej. Natomiast wskaźnik obciążenia demograficznego jest niemal na identycznym poziomie jak w całym kraju oraz powiecie bielskim. Wskaźnik ten określa, że na każde 100 osób w wieku produkcyjnym przypada 58 osób w wieku nieprodukcyjnym (ryc. 13 i 14)

Ryc. 13: Współczynnik feminizacji w Gminie na tle powiatu i kraju.
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, 2014

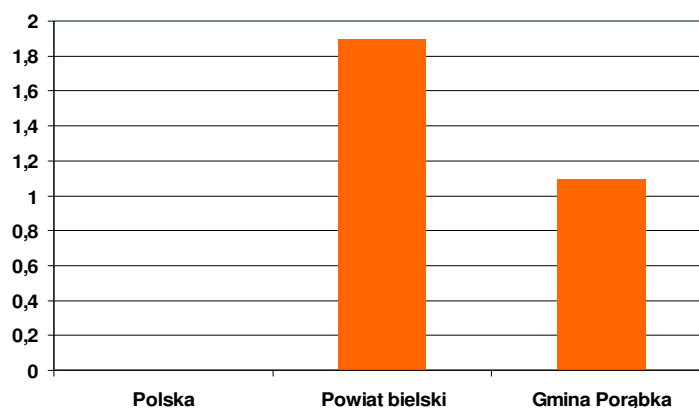
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2014 roku

Ryc. 14: Wskaźnik obciążenia demograficznego w Gminie Porąbka.
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, 2014

Przyrost naturalny na tle całego kraju wypada bardzo korzystnie w gminie Porąbka i wynosi on 1,1 ‰, a w samym powiecie bielskim aż 1,9 ‰. Liczba urodzeń i zgonów w latach 2011-2014 nie ulega znaczącym zmianom, a dodatni przyrost naturalny oscyluje wokół zbliżonych wartości (ryc. 15).

Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2014 roku

Ryc. 15: Wskaźnik przyrostu naturalnego w Gminie Porąbka.

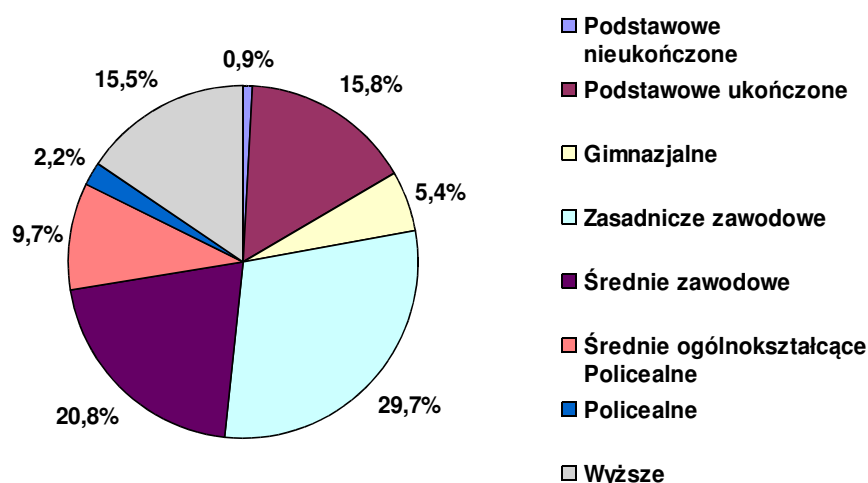
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, 2014

Ostatnie badania w zakresie poziomu wykształcenia mieszkańców przeprowadzone były w ramach spisu powszechnego w 2011 roku. Największy odsetek stanowią osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym [29,7%] oraz ze średnim zawodowym [20,8%]. Znaczący udział mają także osoby z wykształceniem

podstawowym [15,8%]. Liczba osób posiadających wykształcenie średnie ogólnokształcące wynosi w gminie niecałe 10% [9,7%]. Duży udział w strukturze wykształcenia mają osoby z wykształceniem wyższym, które stanowią aż 15,8 % (ryc. 16).

Powodem takiego stanu może być bliskość dużego ośrodka jakim jest Bielsko-Biała. Z jednej strony przyciąga przyszłych studentów do siebie z terenów gminy, a z drugiej powoduje migracje ludności z miasta na teren gminy, zwłaszcza tych dobrze wykształconych i dobrze sytuowanych.

Wykształcenie ludności w gminie Porąbka w roku 2011

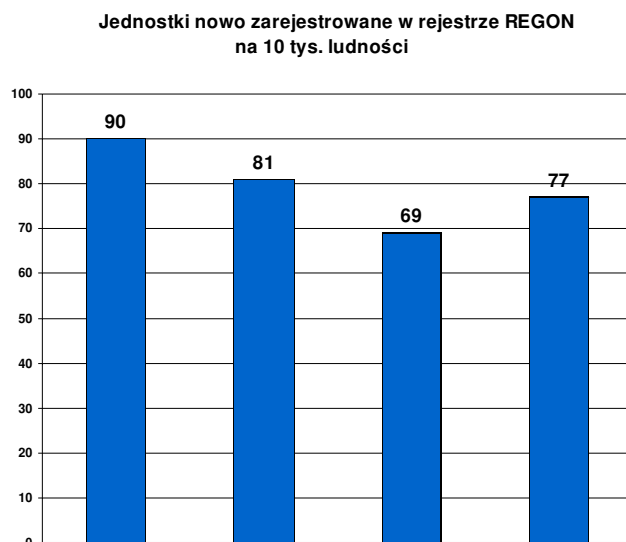
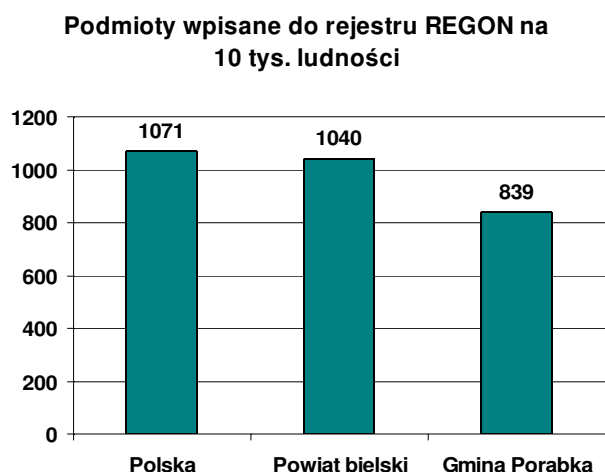

Ryc. 16: Struktura wykształcenia w Gminie Porąbka.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, 2011

9.2 Struktura gospodarcza, bezrobocie

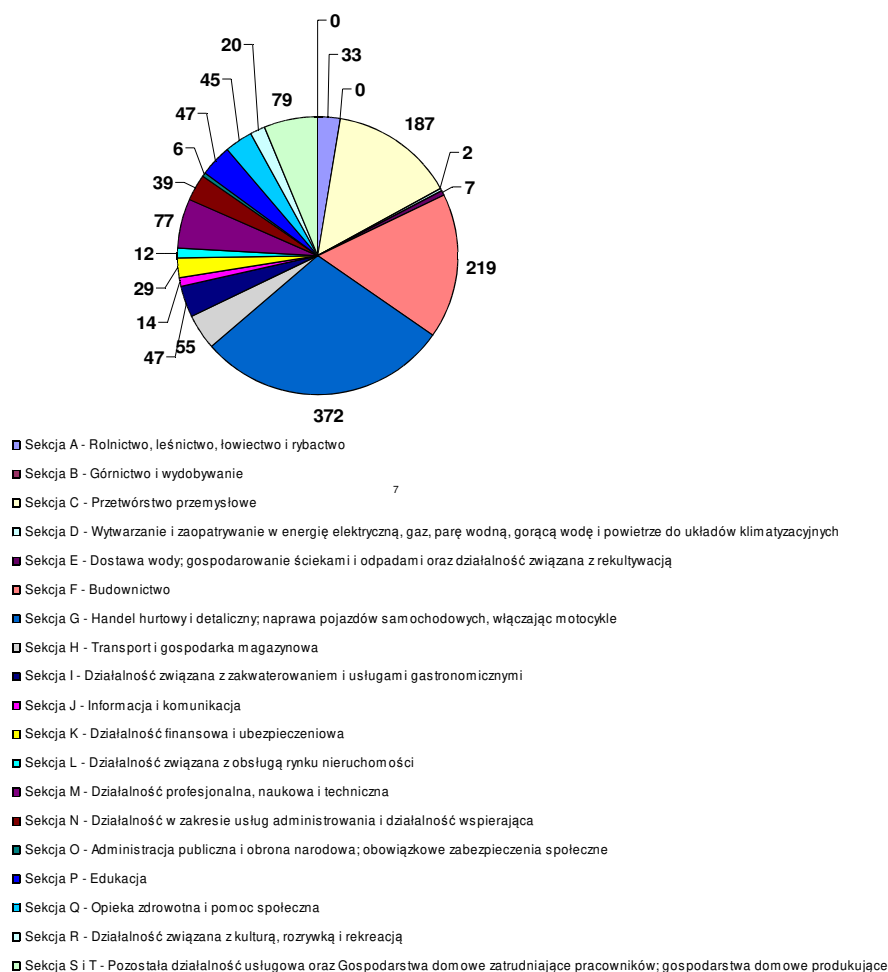
W gminie Porąbka w 2014 roku było mniej podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON niż średnia dla Polski i średnia dla powiatu, biorąc pod uwagę wskaźnik liczby podmiotów wpisanych do rejestru na 10 tys. ludności (ryc. 17). Wartość dla powiatu bielskiego jest zbliżona do poziomu krajowego. Natomiast jeśli chodzi o podmioty nowo rejestrowane w latach 2011-2014, to ich liczba systematycznie wzrastała w gminie, a największy przyrost odnotowano w 2011 roku.

Ryc. 17: Podmioty gospodarcze w rejestrze REGON
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, 2014

Na terenie gminy Porąbka najwięcej podmiotów zarejestrowanych jest w sekcji G (Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle.) – 28,8%. Kolejną pod względem liczebności grupę (17%) stanowi sekcja F – Budownictwo, a dalej sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe (14,5%). Następne podmioty mają już znacznie mniejszy udział. Sekcja S i T stanowi 6,1 % udział a należą do niej podmioty prowadzące pozostałą działalność usługowa oraz Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby. Inne 6% to sekcja M - Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna. Sekcje H (Transport i gospodarka magazynowa), I (Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi), oraz P (Edukacja) stanowią od 3,6% do 4,3%. Reszta sekcji ma poniżej 3% udziału we wszystkich podmiotach w rejestrze REGON (ryc. 18).

Podmioty gospodarcze w rejestrze REGON według sekcji PKD

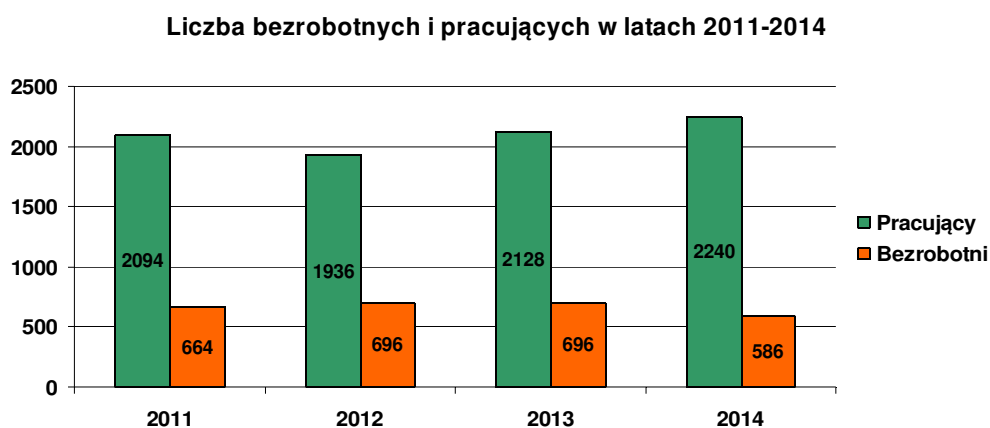

Ryc. 18: Ilość podmiotów gospodarczych w rejestrze REGION wg sekcji PKD.

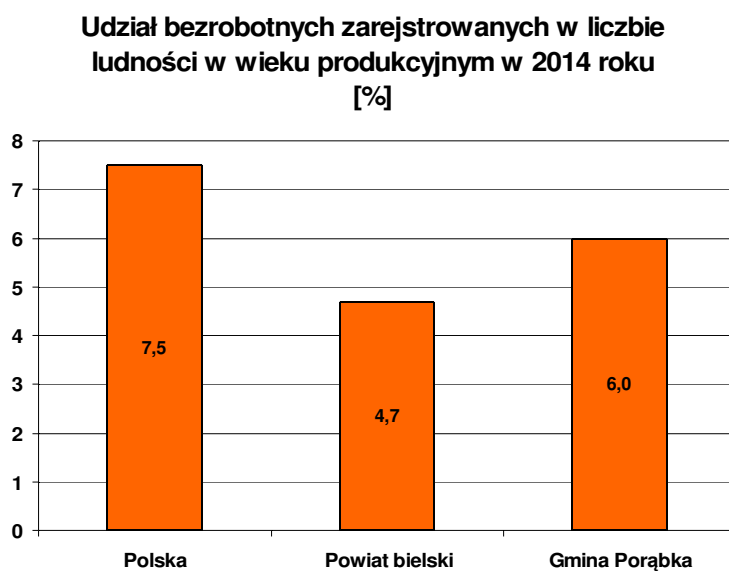
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, 2014

Wśród mieszkańców gminy Porąbka 586 osób jest zarejestrowanych jako bezrobotni (dane z 2014 roku) i jest to wartość zdecydowanie mniejsza niż w latach poprzednich (spadek aż o 15%). Natomiast tendencje wzrostową utrzymywała liczba osób pracujących, osiągając w 2014 roku – wartość 2240 osób (ryc. 19).

We wspomnianym roku można zauważyć charakterystyczną zmianę względem ubiegłego, a mianowicie, o zbliżone wartości zmalała liczba bezrobotnych i wzrosła liczba pracujących. Jeśli chodzi o udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym to w 2014 roku w gminie Porąbka wartość ta wynosiła 6% i była niższa od średniej krajowej (7,5%), ale wyższa od tej w powiecie bielskim, wynoszącej 4,7% (ryc. 20).

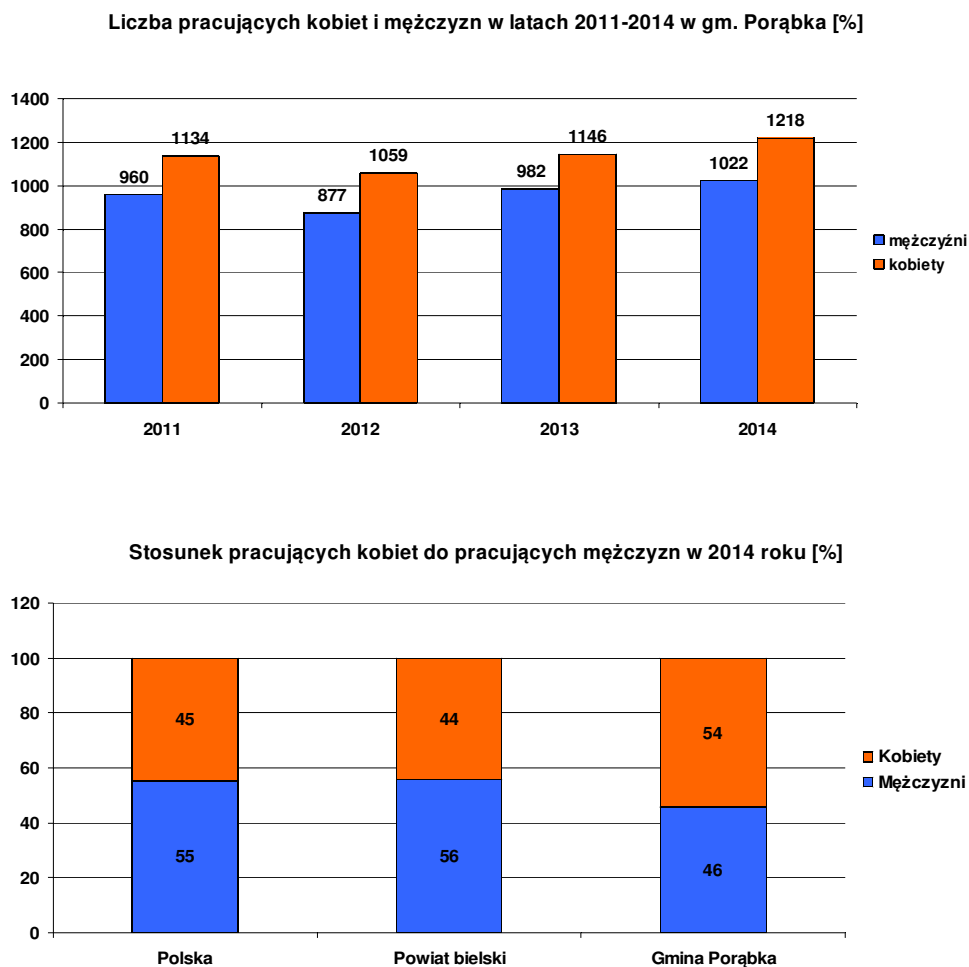

Ryc. 19: Liczba bezrobotnych i pracujących w latach 2011-2014 w gminie.
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, 2014

Ryc. 20: Stopa bezrobocia rejestrowanego w Gminie na tle powiatu i kraju.
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, 2014.

Wśród osób zatrudnionych w gminie Porąbka w 2014 roku widać, że przeważają kobiety w stosunku do mężczyzn (54%), co jest pełnym przeciwieństwem zjawiska w skali kraju jak i powiatu bielskiego. Natomiast na przestrzeni lat 2011-2014 zauważamy, że począwszy od 2012 roku następuje tendencja wzrostowa w liczbie pracujących zarówno kobiet jak i mężczyzn (ryc. 21).

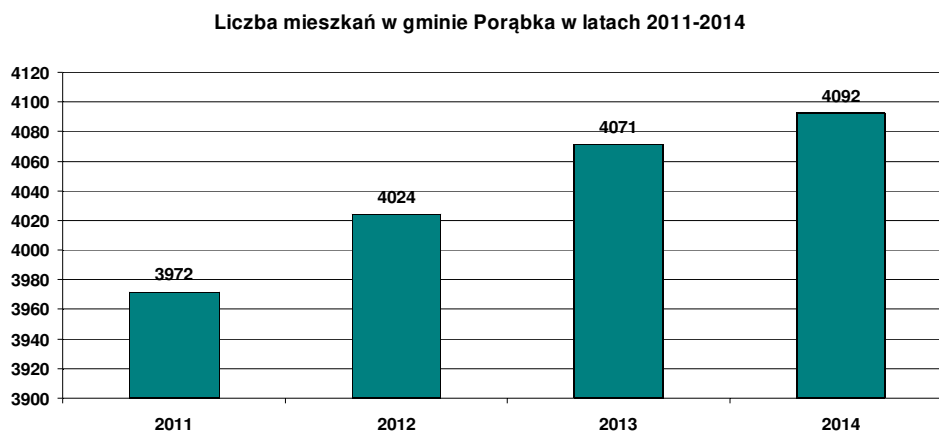
Ryc. 21: Struktura zatrudnionych według płci w Gminie Porąbka w latach 2011-2014.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS, 2014

9.3 Jakość życia mieszkańców i ochrona ich zdrowia

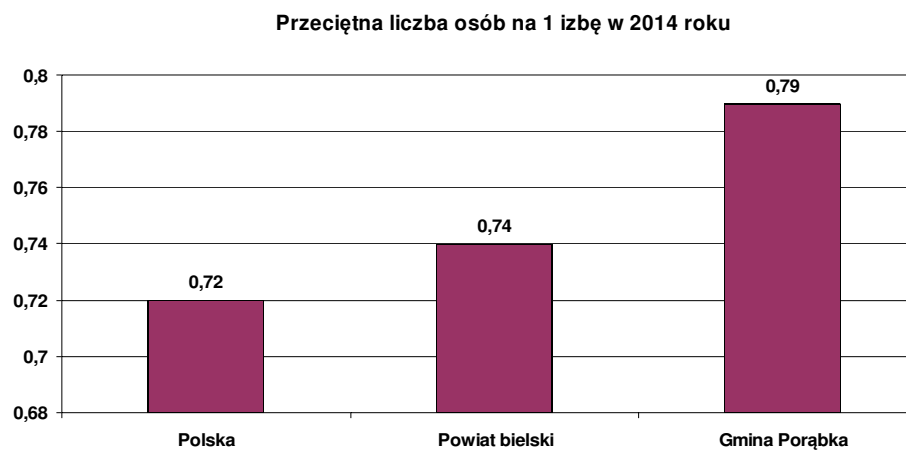
Na terenie gminy dominuje zabudowa jednorodzinna co sprawia, że wskaźniki, które służą do charakteryzacji warunków mieszkaniowych są wysokie. Według danych z GUS-u w 2014 roku na terenie gminy Porąbka były 4092 mieszkania i 19538 izb. Można też zaobserwować trend wzrostowy jeśli chodzi o liczbę mieszkań w latach 2011-2014 (ryc. 22). Na jedną izbę przypadło średnio 0,79 osoby, co było nieznacznie więcej niż średnia krajowa (ryc. 23). Natomiast powierzchnia mieszkaniowa wyniosła w 2014 roku 95,9 m² i była aż o 21,9 m² większa niż średnia dla Polski (ryc. 24). Przeciętna powierzchnia użytkowa na jedną osobę w gminie Porąbka (25,5 m²) była zaś mniejsza o 1,1 m² aniżeli wartość krajowa (ryc. 25 i 26).

Ryc. 22: Liczba mieszkań w Gminie Porąbka.

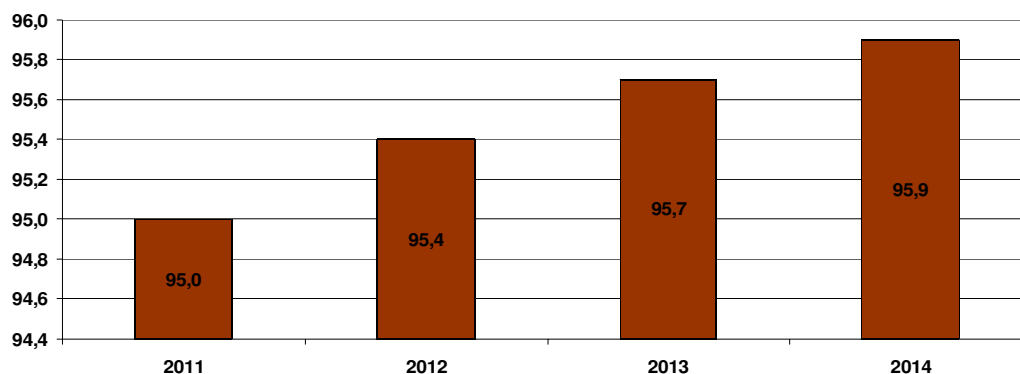
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, 2014

Ryc. 23: Liczba osób przypadających na 1 izbę (pokój) w Gminie Porąbka.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, 2014

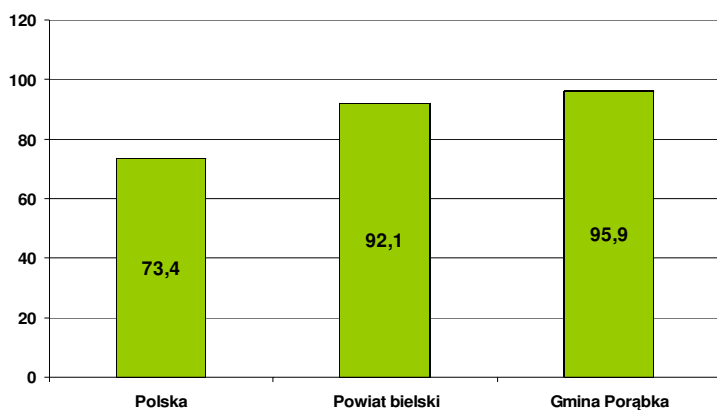
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w gminie Porąbka w latach 2011-2014 [m²]

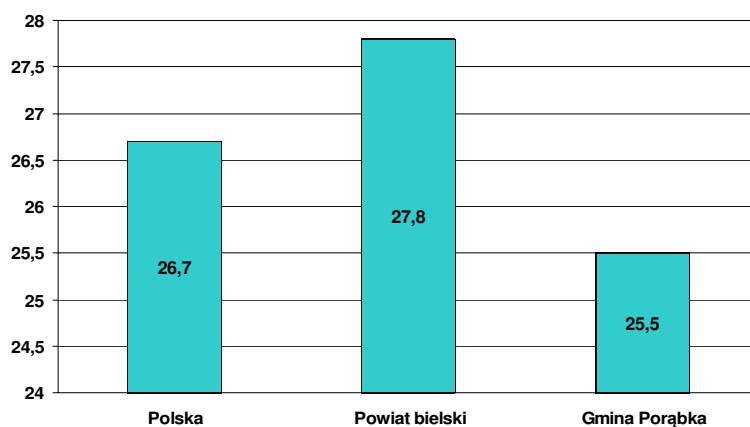
Ryc. 24: Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w Gminie.

Źródło: Opracowanie na podstawie danych GUS

Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w 2014 roku [m²]

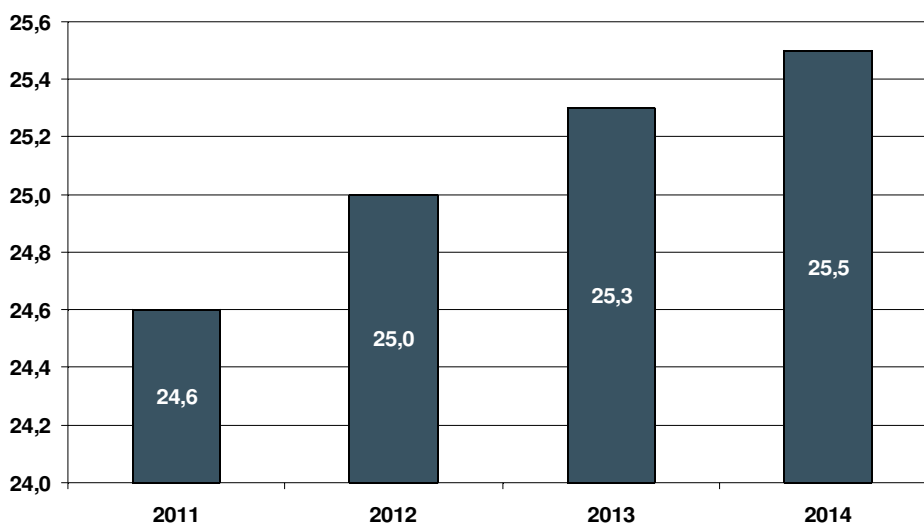
Przeciętna powierzchnia użytkowa na 1 osobę w 2014 roku [m²]

Ryc. 25: Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w Gminie Porąbka na tle powiatu i kraju.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, 2014

**Przeciętna powierzchnia użytkowa na 1 osobę w gminie
Porąbka w latach 2011-2014 [m²]**

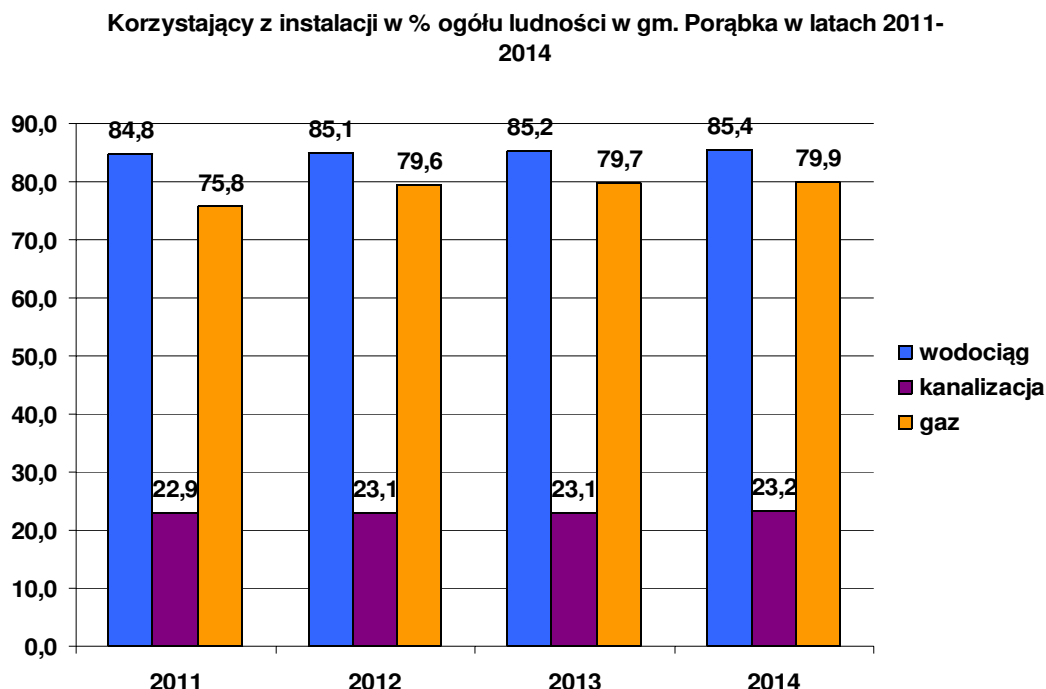
Ryc. 26: Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań w Gminie Porąbka.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Według danych GUS za rok 2014 w gminie Porąbka 82,7 % mieszkań wyposażonych było w centralne ogrzewanie, co jest dobrym wynikiem. Natomiast jeśli chodzi o wskaźniki dotyczące liczby korzystających instalacji, to wyniki są rozbieżne. Korzystający z wodociągów stanowią 85,4 %, a z przyłącza gazowego 79,9 %, i o ile wynik tego drugiego jest bardzo korzystnym rezultatem (na terenie kraju – 52,2%) to wynik pierwszego jest nienajlepszy (91,6% - dla Polski). Odsetek osób korzystających z przyłącza kanalizacyjnego (23,2%) jest niski i to nawet w porównaniu do średniej krajowej z terenów wiejskich, gdzie użytkuje 37,4% osób (ryc. 27). Ścieki są odprowadzane kanalizacją do oczyszczalni w Kętach, obsługującej aglomerację o wielkości powyżej 15 000 RLM. Przepustowość oczyszczalni wynosi obecnie 8 500 m³/d w okresie bezdeszczowym i 17 000 m³/d w okresie deszczowym. Docelowo w okresie bezdeszczowym ma wynosić 12 500 m³/d. Dodatkowo, zgodnie z zapisami Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Porąbka na lata 2013-2016 z perspektywą do roku 2020, planowana jest budowa własnej oczyszczalni ścieków w miejscu przepompowni w Kobiernicach.

Należy jednak przy tym zaznaczyć, że na terenach wiejskich występuje duże rozproszenie zabudowy co prowadzi do braku ekonomicznego uzasadnienia podłączenia niektórych gospodarstw do sieci, wiązałoby to się z dużymi kosztami

finansowymi. Zatem duża część nieczystości odprowadzana jest do przydomowych zbiorników bezodpływowych. Pomimo tego faktu wynik dla gminy Porąbki należy jednak uznać za bardzo niekorzystny.

Ryc. 27: Udział korzystających z instalacji infrastruktury technicznej w Gminie Porąbka. Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, 2014

Na terenie gminy podstawową opiekę zdrowotną świadczy Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej POLIMED Sp. z o. o. W jego skład wchodzi:

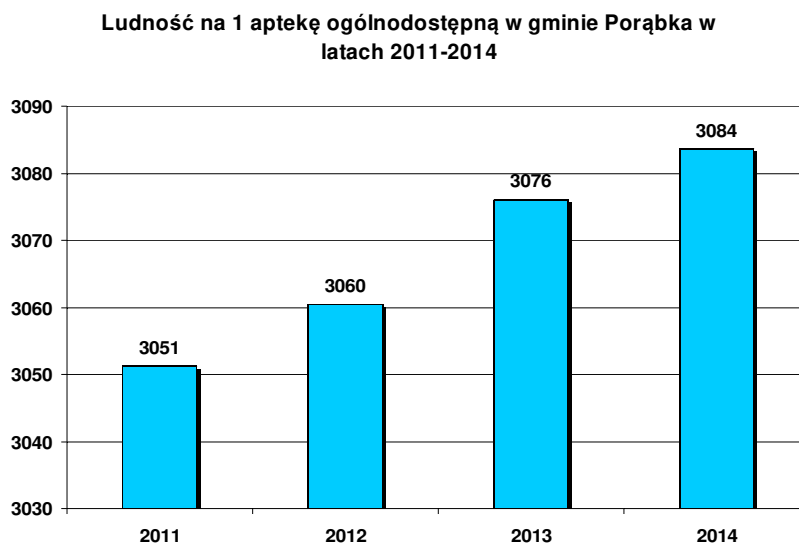
- Ośrodek Zdrowia w Porąbce, ul. Wielka Puszcza 23,
- Ośrodek Zdrowia w Czańcu, ul. K. K. Wojtyły 28 A,
- Ośrodek Zdrowia w Kobiernicach, ul. Żywiecka 10,
- Punkt Lekarski Bujaków, ul. Bielska 22,

Zakres świadczeń zdrowotnych obejmuje:

- udzielanie świadczeń zdrowotnych z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, w tym szczepienia ochronne, opiekę pielęgniarską i opiekę położniczą oraz opiekę długoterminową;

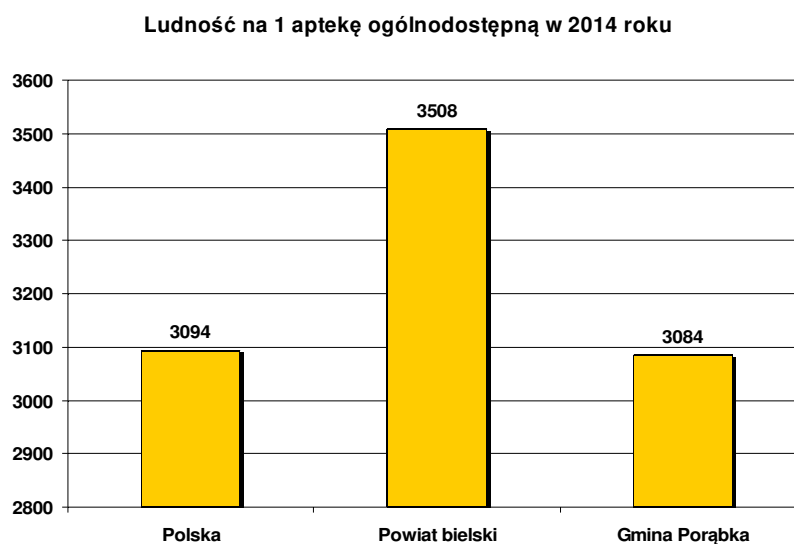
- udzielanie świadczeń z zakresu ambulatoryjnej specjalistycznej opieki zdrowotnej w ramach poradni mających kontrakt z NFZ:
  - chirurgii ogólnej,
  - kardiologii,
  - ginekologii i położnictwa,
  - neurologii,
  - okulistyki,
  - otolaryngologii,
  - diabetologii,
  - rehabilitacji,
- diagnostykę medyczną: USG, analitykę laboratoryjną;
- rehabilitację medyczną (fizykoterapię);
- medycynę szkolną;
- medycynę pracy;
- badanie kandydatów na kierowców;
- orzekanie o stanie zdrowia, w tym o czasowej niezdolności do pracy.

Poza tym Bielskie Pogotowie Ratunkowe prowadzi Poradnię Lekarza Rodzinnego dla dzieci i dorosłych w Kobiernicach na ul. Żywieckiej 10. Na terenie gminy działa 5 aptek. Pomimo niewielkiego lecz systematycznego wzrostu liczby ludności przypadającej na 1 aptekę, gmina Porąbka ma mniejszy wskaźnik niż średnia krajowa czy powiat bielski (ryc. 28 i 29).

Ryc. 28: Liczba ludności przypadająca na 1 ogólnodostępną aptekę w Gminie Porąbka.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, 2014

Ryc. 29: Liczba ludności przypadająca na 1 ogólnodostępną aptekę w Gminie Porąbka na tle powiatu i kraju. Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, 2014

9.4 Oświata

Na terenie gminy Porąbka funkcjonuje 5 przedszkoli (2 przedszkola publiczne i 3 niepubliczne), 4 szkoły podstawowe i 4 gimnazja (w Kobiernicach i Bujakowie szkoła podstawowa i gimnazjum połączona w zespół szkół). Nie działa natomiast żaden zarejestrowany żłobek. Jedynie w sołectwie Bujaków działa Klub Dziecięcy Żłobuś „Przygoda Maluszka”. Szczegółowy wykaz placówek oświatowych na terenie gminy prezentują tabele (tab. 5 i 6).

Tabela 5: Wykaz placówek przedszkolnych w Gminie Porąbka.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UG Porąbka

Placówka	Liczba dzieci	Liczba oddziałów
Publiczne Przedszkole Nr 1 w Czańcu	151	6
Publiczne Przedszkole w Kobiernicach	118	5
Niepubliczne Przedszkole „im. Kubusia Puchatka” w Bujakowie	50	2
Niepubliczne Przedszkole Nr 2 w Porąbce	83	4
Niepubliczne Przedszkole „Porąbka-Bukowiec”	33	2
RAZEM	435	19

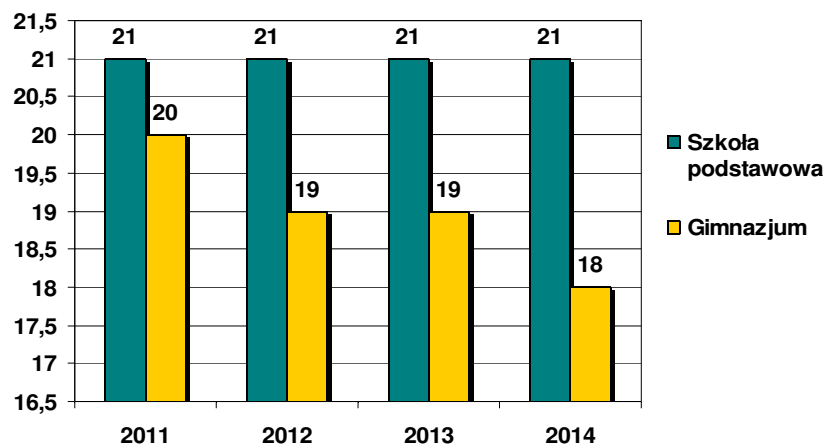
W szkołach na terenie gminy Porąbka klasy nie są zbyt liczne. Średnio w szkołach podstawowych przebywa 21 dzieci, a gimnazjum – 18. W latach 2011-2014 wartości te nie ulegały znaczącym zmianom, i o ile liczba osób w gimnazjach nieznacznie malała, to w szkołach podstawowych pozostała bez zmian. Jeśli chodzi o liczebność oddziałów to zarówno w kraju jak i powiecie regułą jest że większe klasy są w gimnazjach, natomiast w gminie Porąbka to w szkołach podstawowych klasy są liczniejsze. Proporcje te są odwrócone, lecz nie są to jakieś znaczące różnice, w porównaniu do średniej (w szkole podstawowej - więcej o 3 osoby, w gimnazjum – mniej o 3 osoby) w Polsce (ryc. 30 i 31).

Tabela 6: Wykaz placówek oświatowych w Gminie Porąbka.
 Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UG Porąbka

Szkoła	Rok szkolny 2015/2016	
	Liczba uczniów	Liczba oddziałów
Szkoła Podstawowa w Bujakowie	152	8
Szkoła Podstawowa im. H. Sienkiewicza w Czańcu	458	22
Szkoła Podstawowa im. T. Kościuszki w Kobiernicach	183	8
Szkoła Podstawowa im. M. Kopernika w Porąbce	255	14
RAZEM szkoły podstawowe	1048	52
Publiczne Gimnazjum w Bujakowie	59	3
Publiczne Gimnazjum im. K. K. Wojtyły w Czańcu	145	7
Publiczne Gimnazjum w Kobiernicach	55	3
Publiczne Gimnazjum im. Jana Pawła II w Porąbce	77	5
RAZEM gimnazja	336	18
OGÓŁEM SZKOŁY	1384	70

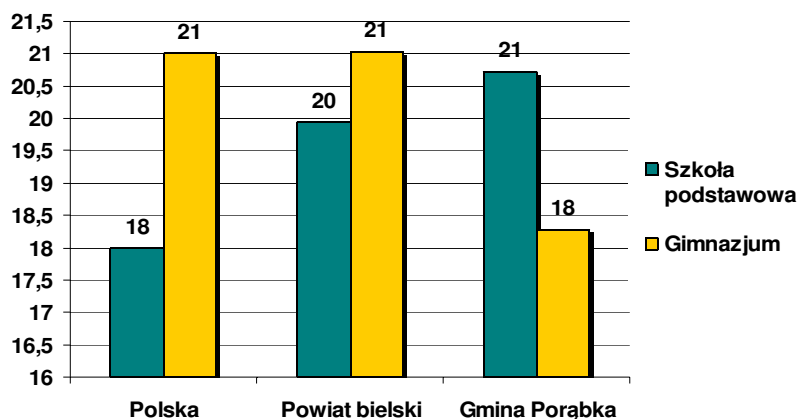
Uczniowie przypadający na 1 oddział w szkołach w latach 2011-2014 w gm. Porąbka

Ryc. 30: Liczba uczniów przypadająca na 1 oddział w Gminie Porąbka w latach 2011-2014.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Uczniowie przypadający na 1 oddział w szkołach w 2014 roku

Ryc. 31: Liczba uczniów przypadająca na 1 oddział w Gminie Porąbka na tle powiatu i kraju w latach 2011-2014. Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

9.5 Kultura

Głównym ośrodkiem kulturalnym działającym w gminie jest Gminny Ośrodek Kultury w Porąbce. Posiada on 4 oddziały:

- Dom Kultury w Bujakowie,
- Dom Kultury w Czańcu,

- Dom Kultury w Kobiernicach,
- Dom Kultury w Porąbce.

W każdym z Domów Kultury działają świetlice środowiskowo – integracyjne pełniące między innymi rolę placówek opiekuńczo wychowawczych. Prowadzą one następujące zajęcia:

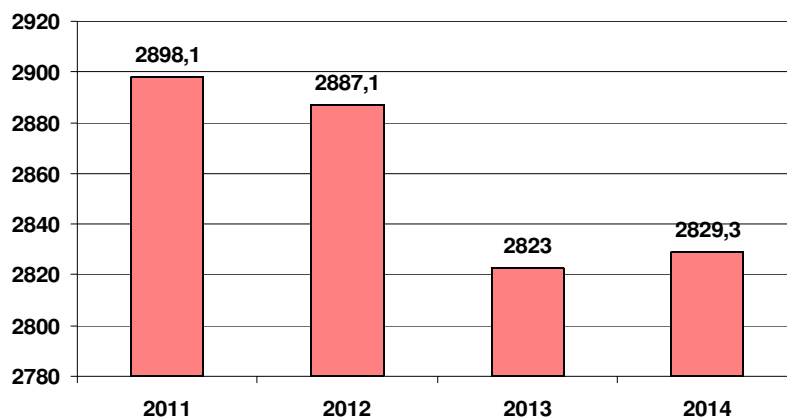
- plastyka i bibułkarstwo (Czaniec, Bujaków, Kobiernice),
- makrama (każde sołectwo),
- ceramika (Czaniec),
- zajęcia komputerowe (każde sołectwo),
- zajęcia teatralne (każde sołectwo),
- nauka gry na różnych instrumentach (każde sołectwo),
- zespoły wokalne-muzyczne (każde sołectwo),
- Gminne Warsztaty Twórcze (Dworek w Kobiernicach malarstwo, rzeźba, ceramika),
- Dziecięcy Zespół Regionalny „PORĄBCZANIE”,
- próby chóru „POTOK” w Czańcu i „ZASOLNICA” w Porąbce,
- próby orkiestr dętych z udziałem młodzieży i dorosłych (Czaniec, Kobiernice, Porąbka),
- sport i rekreacja dla dzieci i młodzieży (hala sportowa w Czańcu, sale gimnastyczne, boiska sportowe).

Gminna Biblioteka Publiczna w Porąbce również pełni funkcje ośrodka kultury. Posiada ona swoje filie w Kobiernicach, Bujakowie oraz Czańcu. W jej dyspozycji znajduje się księgozbiór liczący 43526 woluminów, a korzysta z niego w ciągu roku 1911 osób, co stanowi 12,4 % wszystkich mieszkańców gminy (dane z GUS-u na 2014 rok). Szczegółowe informacje dotyczące bibliotek przedstawione zostały na wykresach (ryc. 32-35).

Ponadto na terenie gminy działają koła gospodyń wiejskich w Porąbce, Bujakowie, Kobiernicach i Czańcu, koło wędkarskie, gminne koło pszczelarzy i Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów. Koło nr 14 w Porąbce. Poza tym funkcjonuje również Towarzystwo Przyjaciół Porąbki, zespół „Porąbczanie”,

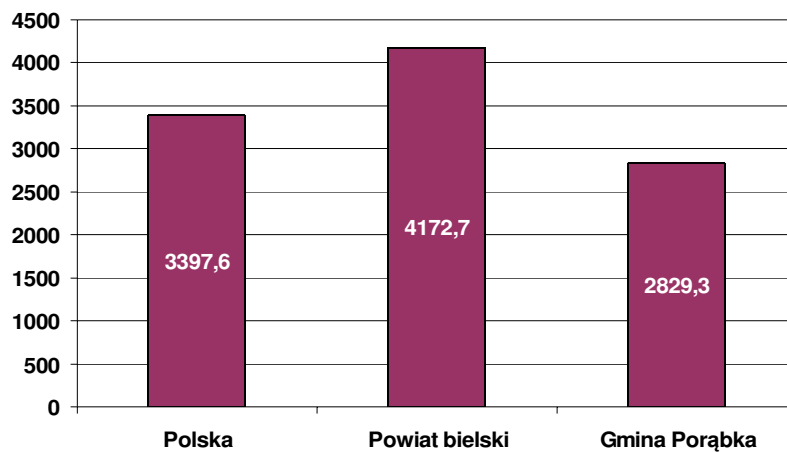
chór „Zasolnica”, orkiestra dęta oraz Młodzieżowa Orkiestra Dęta przy Ochotniczej Straży Pożarnej w Czańcu.

Liczba woluminów na 1000 ludności w latach 2011-2014 w gm. Porąbka

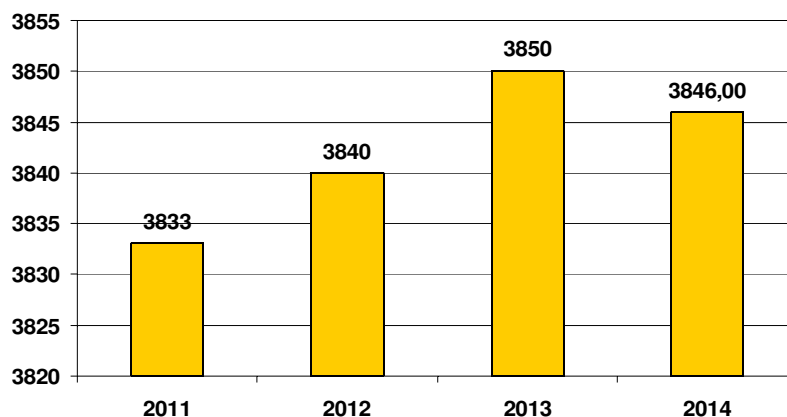
Ryc. 32: Liczba woluminów na 1000 mieszkańców w Gminie Porąbka.
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Liczba woluminów na 1000 ludności w 2014 roku

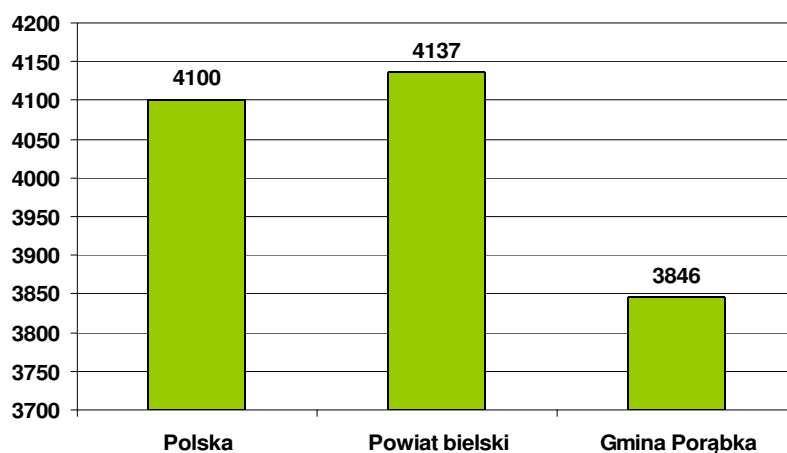
Ryc. 33: Liczba woluminów na 1000 mieszkańców w Gminie na tle kraju i powiatu.
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Ludność na 1 placówkę biblioteczną w latach 2011-2014 w gm. Porąbka

Ryc. 34: Liczba ludności na 1 placówkę biblioteczną w Gminie Porąbka.
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Ludność na 1 placówkę biblioteczną w 2014 roku

ryc. 35: Liczba ludności na 1 placówkę biblioteczną w Gminie na tle kraju i powiatu.
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na terenie gminy działają 4 parafie:

- Parafia Narodzenia NMP w Porąbce,
- Parafia. Podwyższenia Krzyża Świętego w Bujakowie,
- Parafia pw. Świętego Bartłomieja Apostoła w Czańcu,
- Parafia rzymskokatolicka pw. św Urbana w Kobiernicach.

9.6 Sport i rekreacja

W skład infrastruktury sportowej dostępnej na terenie gminy wchodzi m. in.: boiska klubów sportowych LKS „Czaniec” przy ulicy Zagłębocze 9, LKS „Groń” Bujaków przy ul. Bielskiej 1a, KS „Soła” Kobiernice przy ul. Sportowej 4, stadion LKS „Zapora” Porąbka przy ulicy Stadionowej 5, Kompleks Boisk Sportowych „ORLIK 2012” w Porąbce oraz boiska przyszkolne. Boiska i place zabaw znajdują się także przy obiektach turystycznych, jak na przykład boisko przy Domu Wczasów Dziecięcych w Porąbce. Przy boiskach KS „Soła” w Kobiernicach znajduje się także kort tenisowy.

Na terenie sołectw Kobiernice i Porąbka istnieje także utworzone miejsce do odpoczynku i kultywowania polsko-czeskich tradycji regionalnych. Znajduje się tam oświetlenie i wyposażenie w urządzenia małej architektury turystycznej, w postaci: ławeczek, stolików rekreacyjnych – szachy, koszy na śmieci, stojaków rowerowych oraz zadaszona wiata z grillem.

10. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA

Odpowiedzialność za zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom gminy Porąbka spoczywa na Komendzie Policji w Bielsku-Białej, na pięciu jednostkach OSP, oraz Komendzie Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Bielsku-Białej. Ponadto w Kobiernicach znajduje się Komisariat Policji. Systemem bezpieczeństwa powiatu bielskiego zarządza Wydział Zarządzania Kryzysowego w Starostwie Powiatowym.

Policja

Według danych na terenie powiatu bielskiego w 2014 roku doszło do 2766 przestępstw, z czego 1693 o charakterze kryminalnym, 632 o charakterze gospodarczym, 365 drogowych i 87 przeciwko życiu i zdrowiu oraz 1173 przestępstw przeciwko mieniu. Ogólnie według statystyk w powiecie bielskim doszło do mniejszej ilości przestępstw na 1000 mieszkańców (17,19) niż w województwie śląskim (28,53), czy w całym kraju (22,72).

Natomiast jeśli chodzi o wskaźnik wykrywalności przestępstw ogólnie w powiecie bielskim wyniósł on 68%. (69% -województwo śląskie).

Zarządzanie kryzysowe

Za realizację zadań w zakresie ochrony przeciwpowodziowej, przeciwpożarowej i zapobiegania innym nadzwyczajnym zagrożeniom życia i zdrowia ludzi oraz środowiska, a także zadania w zakresie obronności, odpowiedzialny jest Wydział Zarządzania Kryzysowego Starostwa Powiatowego w Bielsku-Białej.

Do podstawowych zadań Wydziału należy, w zakresie zarządzania kryzysowego:

1. przygotowywanie koncepcji dotyczących kierowania działaniami związanymi z monitorowaniem, planowaniem, reagowaniem i usuwaniem skutków zagrożeń na terenie Powiatu;
2. realizacja zadań z zakresu planowania cywilnego, w tym:
  - opracowywanie i przedkładanie do zatwierdzenia powiatowego planu zarządzania kryzysowego;
  - realizacja zaleceń do powiatowych planów zarządzania kryzysowego,
  - przygotowanie zaleceń do gminnych planów zarządzania kryzysowego,
  - analiza merytoryczna i przedstawienie do zatwierdzenia Staroście gminnych planów zarządzania kryzysowego;
3. przygotowywanie, organizowanie i prowadzenie szkoleń, ćwiczeń i treningów z zakresu zarządzania kryzysowego;
4. przeciwdziałanie skutkom zdarzeń o charakterze terrorystycznym;
5. realizacja zadań z zakresu ochrony infrastruktury krytycznej;

6. zapewnienie obsługi funkcjonowania Powiatowego Centrum Zarządzania Kryzysowego;
7. dokonywanie oceny zagrożeń ludności i jej mienia na terenie Powiatu oraz zbieranie i katalogowanie informacji w tym zakresie;
8. przygotowanie analiz w zakresie realizacji zadań dotyczących ochrony ludności;
9. organizowanie i zapewnienie funkcjonowania Powiatowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego oraz prowadzenie stosownej dokumentacji;
10. organizowanie i utrzymywanie systemu łączności na potrzeby zarządzania kryzysowego;
11. współpraca w realizacji zadań z Policją, Państwową Strażą Pożarną, Pogotowiem Ratunkowym oraz innymi podmiotami ratowniczymi, a także właściwymi służbami komunalnymi w zakresie działań ratowniczych;
12. współpraca z organizacjami społecznymi, pozarządowymi i instytucjami działającymi na obszarze Powiatu w zakresie ograniczenia występujących zagrożeń oraz ochrony środowiska;
13. organizowanie i prowadzenie szkoleń, treningów, ćwiczeń i innych programów edukacyjnych w zarządzaniu kryzysowym;
14. planowanie potrzeb materiałowych i środków finansowych na realizację zadań zarządzania kryzysowego.

W zakresie obrony cywilnej:

1. planowanie i realizacja zadań Starostwa Powiatowego w zakresie obrony cywilnej i ochrony ludności oraz koordynowanie tych zagadnień w gminach;
2. opracowanie planów obrony cywilnej;
3. prowadzenie gospodarki materiałowej na potrzeby obrony cywilnej oraz planowanie i bieżąca realizacja zadań w tym zakresie;
4. planowanie i realizacja szkoleń i ćwiczeń w zakresie obrony cywilnej i ochrony ludności;
5. planowanie przedsięwzięć w zakresie przygotowania, funkcjonowania budowli ochronnych, urządzeń specjalnych oraz innych obiektów ochrony ludności;

6. przygotowywanie i zapewnienie działań systemu wykrywania i alarmowania oraz systemu ostrzegania o zagrożeniach;
7. przygotowywanie i organizowanie ewakuacji ludności i jej mienia na wypadek powstania masowego zagrożenia dla życia i zdrowia oraz zabezpieczenie warunków do egzystencji pod względem bytowym, żywnościowym i opieki medycznej;
8. planowanie środków finansowych na realizację zadań obrony cywilnej i ochrony ludności;
9. stawianie zadań i kontrolowanie gmin Powiatu z zakresu realizacji zadań obrony cywilnej.

W zakresie obronnym:

1. planowanie i realizację zadań obronnych koordynowanych przez Wojewodę Śląskiego na terenie Powiatu Bielskiego;
2. planowanie przedsięwzięć na czas podwyższania gotowości obronnej państwa oraz realizacja zadań wynikających z planu operacyjnego funkcjonowania Powiatu;
3. przygotowanie systemu kierowania bezpieczeństwem oraz współdziałanie z innymi wydziałami w rozwijaniu i funkcjonowaniu głównego stanowiska kierowania Starosty Bielskiego;
4. określanie potrzeb w ramach przygotowań obronnych w zakresie łączności, zabezpieczenia materiałowego;
5. organizowanie oraz rozwijanie systemu stałego dyżuru;
6. planowanie i zorganizowanie akcji kurierskiej oraz doręczanie kart powołania do odbycia ćwiczeń wojskowych przeprowadzanych w trybie natychmiastowego stawiennictwa oraz do czynnej służby wojskowej w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny;
7. planowanie, organizacja i realizacja szkoleń i ćwiczeń obronnych;
8. wykonywanie zadań z zakresu współpracy cywilno-wojskowej;
9. przygotowanie wsparcia wojsk sojuszniczych (HNS);
10. planowanie środków finansowych na realizację zadań obronnych;

11. planowanie, organizacja i prowadzenie kontroli realizacji zadań obronnych w Starostwie i nadzorowanych jednostkach organizacyjnych.

Straż pożarna

Na terenie gminy działa 5 jednostek OSP. Ponadto gmina znajduje się na terenie działania Komendzie Państwowej Straży Pożarnej w Bielsku-Białej. Jednostki OSP na terenie gminy to:

- OSP Czaniec
- OSP Kobiernice
- OSP Porąbka
- OSP Bujaków
- OSP Wielka Puszcza

W 2014 roku w gminie Porąbka doszło do 62 pożarów, i 113 miejscowych zagrożeń, oraz wszczęto 4 fałszywe alarmy. W tabeli (tab. 7) zestawiono liczby wyjazdów do zdarzeń z poszczególnych OSP:

Tabela 7: Wyjazdy OSP do zdarzeń.
Źródło: Km PSP w Bielsku-Białej

OSP:	Pożary	Miejscowe Zagrożenia	Alarmy Fałszywe	Zdarzeń (ogółem)
OSP CZANIEC	13	67	1	81
OSP KOBIERNICE	40	19	0	59
OSP PORĄBKAA	3	27	1	31
OSP BUJAKÓW	19	21	1	41

11. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POTRZEB I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY

Gmina Porąbka jest samorządem docenianym przez przedsiębiorców i postrzeganym jako atrakcyjne otoczenie do prowadzenia działalności gospodarczej, co znajduje potwierdzenie w dużym zainteresowaniu potencjalnych przyszłych pracodawców prowadzeniem działalności na terenie gminy. Ma to bezpośredni wpływ na sytuację na lokalnym rynku pracy - poziom bezrobocia w gminie jest zdecydowanie niższy niż na obszarach wiejskich w innych regionach kraju i porównywalny (nieznacznie wyższy) z poziomem obserwowanym w pobliskim Bielsku-Białej.

Gmina jest również atrakcyjnym miejscem do życia, o czym świadczy utrzymujący się, stabilny popyt na tereny pod inwestycje mieszkaniowe. Niski poziom bezrobocia i przedsiębiorczość mieszkańców składają się na bezcenny kapitał społeczny i ekonomiczny w kontekście dalszego rozwoju gminy.

Wśród potrzeb gminy można wyróżnić takie, które są związane z jej bieżącym funkcjonowaniem. Część z nich, szczególnie tę o charakterze technicznym, należy uznać za pilne. Należą do nich m. in.: poprawa stanu technicznego dróg, skanalizowanie gminy.

Kolejnym rodzajem potrzeb są te wynikające z powinności wykorzystania możliwości rozwojowych. Wśród nich podstawą jest rozwinięcie bazy turystycznej będącej kolejnym potencjalnym miejscem zatrudnienia - a przez to podniesienie standardu życia - wielu mieszkańców, także tych, którzy nie posiadają specjalistycznego wykształcenia.

Możliwości wykorzystania potencjału w tym zakresie, wynikającego z atrakcyjnego położenia gminy w okolicy o różnorodnych walorach przyrodniczych i krajobrazowych, zwiększyć można poprzez wzrost natężenia działań promocyjnych.

Z wyżej przedstawionych faktów oraz z opisanych potrzeb w naturalny sposób wynika kolejna - potrzeba dążenia do minimalizacji negatywnych skutków działalności ludzkiej na środowisko, zachowania walorów krajobrazowych i przyrodniczych. Dbłość o posiadane zasoby jest bowiem jednym z podstawowych warunków rozwoju.

Potrzeby rozwojowe zostały ujęte w Strategii Rozwoju Gminy Porąbka na lata 2008 - 2020", będącej aktualizacją dokumentu uchwalonego przez Radę Gminy w Porąbce Uchwałą nr XII/124/99, dnia 30 listopada 1999 r.

Możliwości rozwoju gminy stwarza przede wszystkim położenie w dolinie rzeki Soły u podnóża Beskidu Małego. Sąsiedztwo malowniczych terenów o wysokich walorach przyrodniczych stwarza sprzyjające warunki do rozwoju turystyki górskiej i wodnej oraz uprawiania wszelkich sportów z nimi związanych. Napływ potencjalnych odbiorców usług z regionu zapewnia sąsiedztwo większych ośrodków – Bielska-Białej oraz Krakowa. Walory turystyczne gminy stwarzają ponadto możliwość uzupełnienia oferty turystycznej o agroturystykę, która ostatnio znajduje coraz szersze grono odbiorców.

Wykorzystanie walorów turystycznych gminy będzie wymagało nie tylko zwiększenia bazy noclegowej, ale również rozwoju gastronomii i handlu, dywersyfikacji usług związanych ze sportem i działalnością kulturalną.

Równolegle z prowadzonymi działaniami inwestycyjnymi, należy zintensyfikować politykę promocyjną gminy, w celu wyeksponowania walorów gminy dla potencjalnych inwestorów. System promocji gminy powinien w sposób kompleksowy przedstawiać całą ofertę gminy w różnych dziedzinach. Jest on bardzo ważny, gdyż będzie się przyczyniać do zwiększania konkurencyjności Gminy Porąbka wobec innych gmin oraz pozyskiwania inwestorów.

W Strategii Rozwoju Gminy Porąbka wskazano optymalne kierunki rozwoju, a wśród nich:

- aktywna ochrona środowiska,
- rozwój oświaty, edukacji i kultury,
- rozwój turystyki, sportu i rekreacji,
- modernizacja i rozbudowa infrastruktury drogowej,
- poprawa bezpieczeństwa publicznego,
- aktywne wspieranie przedsiębiorczości,
- budowa społeczeństwa informacyjnego.

Wynikają one z jej realnych możliwości oraz preferencji mieszkańców. Realizację wszelkich związanych z nimi działań powinno cechować poszanowanie zasad zrównoważonego rozwoju, polegające na uwzględnieniu w planach rozwojowych zarówno aspektów społecznych, środowiskowych jak i ekonomicznych.

W ramach każdego z celów wyznaczono w strategii także cele operacyjne, na rzecz których prowadzić należy prowadzić działania. Wśród nich wskazano:

- budowę i rozbudowę infrastruktury podstawowej dla ochrony środowiska;
- utworzenie sprawnego systemu gospodarki odpadami oraz ochrona gleby, powietrza i wody;
- edukację ekologiczną mieszkańców;
- modernizację bazy oświatowej i dydaktycznej;
- aktywizację społeczeństwa poprzez edukację i kulturę;
- doskonalenie specjalistyczne poprzez program ścieżek edukacyjnych dla nauczycieli, domów kultury i placówek oświatowych;
- modernizację obiektów sportowych na terenie Gminy;
- modernizację obiektów turystycznych oraz szlaków turystycznych, włączając system ścieżek rowerowych;
- modernizację obiektów turystyki wypoczynkowej;
- modernizację dróg i infrastruktury drogowej;
- modernizację infrastruktury drogowej z korzyścią dla pieszych;
- poprawę bezpieczeństwa na drogach poprzez remont, przebudowę lub budowę skrzyżowań, mostów oraz systemów sygnalizacji;
- utworzenie systemu zarządzania kryzysowego w Gminie poprzez stworzenie kompleksowego systemu współdziałania ze służbami publicznymi oraz ochotniczymi;
- ochronę przed patologiami – programy edukacyjne, zdrowotne i społeczne;
- tworzenie nowych miejsc pracy w Gminie;
- stosowanie ulg i zachęt dla inwestorów, także poprzez utworzenie strefy aktywności gospodarczej;
- edukację i rozwój przedsiębiorczości oraz promocję gospodarczą Gminy;
- zapobieganie wykluczeniu społecznemu poprzez kompleksowy program edukacyjny "INTEREDU";
- budowę i rozbudowę infrastruktury przyczyniającej się do powstania szybkich sieci przesyłu danych.

Podjęcie działań, na rzecz celów operacyjnych, które zostały przedstawione w strategii rozwoju gminy, umożliwi spełnienie warunków dla rozwoju gospodarczego gminy, a także dla wzrostu poziomu życia, m. in. przez ułatwienie dostępu do infrastruktury komunalnej.

Oczekuje się, że w wyniku opisanych wyżej działań:

- nastąpi ożywienie gospodarcze gminy,
- nastąpi rozwój drobnej przedsiębiorczości,
- zostaną przygotowane nowe tereny pod inwestycje i budownictwo mieszkaniowe,
- poprawi się informacja o zasobach i gminy i promocja gminy,
- nastąpi rozbudowa infrastruktury technicznej,
- nastąpi rozwój agroturystyki i usług turystyczno-rekreacyjnych,
- nastąpi poprawa w strukturze gospodarstw rolnych,
- poprawi się stan opieki zdrowotnej i bezpieczeństwa publicznego.

11.1. Wnioski z analiz ekonomicznych, środowiskowych i społecznych

Budżet Gminy Porąbka charakteryzuje stosunkowo niski, choć wzrastający w ostatnich latach, dochód w przeliczeniu na 1 mieszkańca w porównaniu ze średnim dochodem wojewódzkim i krajowym. W 2015 roku wyniósł 3290,52 zł/mieszk., co stanowiło ok. 80% średniego dochodu w Polsce i województwie.

Nie biorąc jednak pod uwagę miast na prawach powiatu, dochód ten jest zbliżony do poziomu województwa oraz stanowi ok. 97% średniego dochodu w gminach w Polsce.

Do głównych aspektów ekonomicznych wziętych pod uwagę przy ocenie potrzeb i możliwości rozwoju gminy, należy zaliczyć rozwój drobnej przedsiębiorczości, rozwój agroturystyki i usług turystyczno-rekreacyjnych. Aby było to jednak możliwe, niezbędne jest przygotowanie terenów pod inwestycje poprzez rozbudowę infrastruktury technicznej.

Analizując aspekty środowiskowe wzięto pod uwagę obecność terenów o największych walorach przyrodniczych. Należy zadbać o zachowanie wszystkich form ochrony przyrody ustanowionych na terenie gminy. Na terenach szczególnie cennych i w ich sąsiedztwie do minimum ograniczyć przeznaczanie nowych terenów pod zainwestowanie. Inwestycje nie mogą spowodować znaczącego oddziaływania na obszary parku krajobrazowego, rezerwatu przyrody i SOO. Przy realizowaniu inwestycji należy zachować właściwy stan ochrony siedlisk przyrodniczych.

W ustaleniach studium należy ograniczyć w jak największym stopniu negatywne oddziaływanie planowanego zagospodarowania na środowisko. Wzięto

pod uwagę także szczególnie istotne na obszarze gminy Porąbka zagrożenia wynikające z obecności osuwisk i zagrożenia powodziowe. Należy maksymalnie ograniczyć zabudowę na terenach zagrożonych powodzią oraz osuwiskowych, a w przypadku inwestycji na terenach zagrożonych ruchami masowymi – bezwzględnie stosować odpowiednie zabiegi technologiczne.

Do głównych aspektów społecznych, wziętych pod uwagę, należą przede wszystkim stan opieki zdrowotnej i bezpieczeństwa publicznego oraz stan obiektów lokalnej oświaty. Należy dążyć do poprawy jakości usług oświaty oraz dostępności do opieki zdrowotnej.

11.2. Prognozy demograficzne

Analiza liczby ludności w podziale na grupy produkcyjności wskazuje, że w ostatnich 5 latach zauważalnie spadała liczba osób młodych, w wieku przedprodukcyjnym. Dotyczy to zarówno kobiet (spadek o ponad 5% na przestrzeni 5 lat) jak i mężczyzn (spadek o 3,5%).

Jeszcze bardziej wyraźny jest wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym (wzrost o ponad 10,6% w przypadku kobiet i aż o 18,7% w przypadku mężczyzn).

Spada również liczba ludności będącej w wieku produkcyjnym, co także dotyczy obu grup płci (tabele 8 i 9).

Tabela 8: Liczba kobiet w podziale na grupy produkcyjności (lata 2011-2015).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Kobiety	2011	2012	2013	2014	2015
przedprodukcyjny	1492	1469	1459	1419	1415
produkcyjny	4599	4589	4597	4563	4554
poprodukcyjny	1712	1772	1798	1859	1895

Tabela 9: Liczba mężczyzn w podziale na grupy produkcyjności (lata 2011-2015).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Mężczyźni	2011	2012	2013	2014	2015
przedprodukcyjny	1564	1563	1541	1515	1507
produkcyjny	5184	5168	5156	5133	5109
poprodukcyjny	782	798	848	895	928

Wskaźnik bezrobocia, pomimo wzrostu notowanego do 2013 roku, sumarycznie w latach 2010-2014 nieznacznie zmalał. Dotyczy to także obu grup

płci. Bezrobocie mężczyzn spadło o ok. 0,1 punktu procentowego, a kobiet – o ok. 0,4 punktu.

Pokazuje to, że wzrosła aktywność ekonomiczna mieszkańców. W celu podtrzymania tego trendu należy dążyć do stwarzania warunków dla rozwoju przede wszystkim indywidualnej aktywności gospodarczej poprzez rozwój głównie małych i średnich przedsiębiorstw.

Fakt zatrudnienia części ludności w wieku produkcyjnym poza obszarem gminy mógł być jedną z przyczyn spadku wskaźnika bezrobocia. W związku z powyższym należy wspierać rozwój aktywności ekonomicznej mieszkańców.

Metoda kohortowa

W celu oceny potencjału demograficznego Gminy Porąbka przeprowadzono prognozę demograficzną opartą na analizie kohortowej. Wyniki analizy przedstawiono w tabeli (tab. 10).

Tabela 10: Prognoza liczby ludności gminy Porąbka
Źródło: (opracowanie własne na podstawie danych GUS)

	Stan	Prognoza liczby mieszkańców					
Wiek	2014	2019	2024	2029	2034	2039	2044
0-4	813	752	677	589	540	533	522
5-9	847	813	752	677	589	539	533
10-14	778	847	812	751	676	589	539
15-19	866	777	846	811	751	676	588
20-24	1039	864	775	844	810	749	674
25-29	1207	1036	862	773	842	807	747
30-34	1237	1202	1032	858	770	839	804
35-39	1155	1230	1195	1026	853	766	834
40-44	1085	1144	1219	1184	1016	845	758
45-49	1055	1070	1128	1202	1168	1002	832
50-54	1071	1029	1042	1100	1172	1138	976
55-59	1055	1024	984	996	1053	1121	1089
60-64	912	982	954	918	928	982	1046
65-69	702	838	900	875	843	852	902
70-74	489	606	726	777	756	730	736
75-79	484	410	506	608	648	631	612
80≤	589	333	282	346	418	443	432
Suma	15384	14956	14692	14337	13832	13242	12626

Analizując dane w tabeli możemy zauważyć stopniowy spadek liczby ludności. Wyniki prognozy są czysto teoretyczne, gdyż na poziomie gminy nie są zbierane wskaźniki w zakresie liczby urodzeń żywych wg wieku matki – są one zbierane na poziomie regionu lub województwa. Dodatkowo uwzględniając, iż w ostatnich latach przyrost naturalny w gminie przyjmuje wartości dodatnie, wskaźnik urodzeń żywych wg wieku matki przyjęto jako maksymalny wskaźnik dla danego wieku matki w ciągu ostatnich 10 lat.

Należy pamiętać, że liczba ludności w gminie nie wynika wyłącznie z przyrostu naturalnego, ale także z migracji. W związku z powyższym przeanalizowano również dane dotyczące migracji ludności, które przedstawia tabela (tab.11).

Tabela 11: Ruch migracyjny w gminie Porąbka.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

	Migracje wewnętrzne	Migracje zewnętrzne	Suma	Wskaźnik
2004	52	0	52	0,003553
2005	23	2	25	0,00170
2006	59	-8	51	0,00345
2007	76	6	82	0,00550
2008	17	2	19	0,00127
2009	79	-4	75	0,00496
2010	73	-4	69	0,00452
2011	25	-1	24	0,00157
2012	37	-9	28	0,00182
2013	48	1	49	0,00318
2014	27	-6	21	0,00137
Średnia	46,9	-1,9		
Śr. saldo	45			0,00299

Metoda wskaźnikowa

W celu jak najszerzego spojrzenia na zagadnienie demografii gminy Porąbka, prognozując rozwój demograficzny posłużono się – oprócz metody kohortowej – także metodą wskaźnikową. W metodzie tej poddano analizie wskaźnik przyrostu naturalnego i migracji w latach 2004-2014. Wybrano następnie wartość minimalną, maksymalną i wyliczono średnią. Na tej podstawie wskazano 3 warianty prognozy demograficznej (tab. 12-14).

Tabela 12: Wielkości wskaźników przyrostu naturalnego i salda migracji w latach 2004-2014.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Lata	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Wpn ¹	0,00021	0,00011	0,00002	0,00014	0,00016	0,00020
Wsm ²	0,00355	0,00170	0,00345	0,00550	0,00127	0,00496
S „W” ³	0,00377	0,00181	0,00347	0,00564	0,00143	0,00516
Lata	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Wpn ¹	0,00014	0,00012	0,00010	0,00013	0,00007	-
Wsm ²	0,00452	0,00157	0,00182	0,00318	0,00137	
S „W” ³	0,00466	0,00169	0,00192	0,00331	0,00144	

1- Wpn – wskaźnik przyrostu naturalnego

2- Wsm – wskaźnik salda migracji

3- S „W” – saldo wskaźników (przyrostu naturalnego i salda migracji).

Tabela 13: Charakterystyczne wartości wskaźników

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS)

Wartość minimalna	0,00143
Wartość maksymalna	0,00564
Wartość średnia	0,00312

Tabela 14: Prognoza liczby ludności Gminy Porąbka - metoda wskaźnikowa.

Źródło: opracowanie własne

Wariant	Liczba ludności w 2014 r.	Liczba ludności w 2029 r.	Saldo liczby ludności	Liczba ludności w 2044 r.	Saldo liczby ludności
Wartość minimalna	15384	15717	333	16058	674
Wartość maksymalna	15384	16737	1353	18209	2825
Wartość średnia	15384	16119	735	16890	1506

Przeprowadzona analiza dla wariantu przyjmującego minimalne wartości jak i dla wariantu przyjmującego wartości uśrednione wskazuje, iż zarówno w 2029 r. jak i 2044 r. liczba ludności Gminy Porąbka wzrosłaby. Przy założeniu minimalnych

wartości w prognozie wzrost wyniósłby ok. 4,38% , natomiast przy wartościach uśrednionych wzrost ten byłby wyższy i wyniósł ok. 9,79%. W wariancie przyjmującym maksymalne wartości liczba ludności wzrosłaby o ok. 18,36% w 2044r).

Różnice w prognozowanej liczbie ludności między obiema metodami wynikają głównie ze szczególności danych wziętych pod uwagę do analizy kohortowej oraz zakresu prognozy metodą wskaźnikową. Wskazać należy, iż dane m.in. w zakresie prognozowanej liczby urodzeń żywych względem wieku matki nie są publikowane na poziomie województwa lub powiatu, co sprawia, iż są to dane uogólnione dla większego obszaru terytorialnego, a dane te determinują wyniki prognozy. Dodatkowo przeprowadzone analizy w zakresie prognozy liczby ludności nie uwzględniają wahań w tym zakresie i określają prognozowaną liczbę ludności na podstawie stałego trendu. Mając na uwadze trudność oszacowania faktycznej przyszłej liczby ludności w gminie Porąbka, fakt, że w ostatnich latach wykazuje ona nieznaczną tendencję spadkową w ostatnich 5 latach, oraz fakt nasilającego się przyływu osób z gmin ościennych i aglomeracji śląskiej w celu stałego osiedlenia, przyjęto, iż wskazane w studium kierunki rozwoju gminy spowodują utrzymanie się liczby ludności w gminie na podobnym poziomie. Dlatego też, na potrzeby dalszej analizy przyjęto wariant średni uzyskany metodą wskaźnikową, który przewiduje wzrost liczby ludności w ciągu 30 lat o ok. 4,38 %.

11.3. Ocena możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy

Przy wyznaczaniu terenów budowlanych należy wziąć pod uwagę możliwości finansowe gminy w zakresie realizacji związanych z nim zadań własnych gminy – szczególnie budowy dróg oraz doprowadzenia wodociągów i kanalizacji.

Przy sporządzaniu planów miejscowych przygotowywana będzie szczegółowa prognoza skutków finansowych ich uchwalenia, a przed przystąpieniem do sporządzenia planu wójt, zgodnie z zapisami ustawowymi dokona również analizy zasadności przystąpienia do sporządzenia planu, w tym również analizy skutków finansowych.

Realizacja zadań własnych gminy może być finansowana ze środków własnych, środków unijnych lub w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego. Budowa dróg i uzbrojenia terenów należące do zadań własnych gminy realizowane będą sukcesywnie w miarę możliwości finansowych gminy.

Najważniejsze zadania w tym zakresie będą dotyczyć sukcesywnego rozwijania sieci kanalizacyjnej na obszarze gminy.

Ponadto Gmina realizuje "Program budowy i finansowania przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Porąbka na lata 2016-2020". W 2016 roku w ramach programu wykonano 65 przydomowych oczyszczalni ścieków.

11.4. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę

Analiza wielkości rezerw terenów pod zainwestowanie

Wyznaczając nowe tereny inwestycyjne powinno się uwzględniać analizy ekonomiczne, społeczne i środowiskowe, prognozę demograficzną, możliwości finansowania przez gminę sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, zapotrzebowanie na nowe tereny inwestycyjne, a także rezerwy terenów inwestycyjnych, wyznaczonych w obowiązujących dokumentach planistycznych.

Analizując chłonność terenów inwestycyjnych w dokumentach planistycznych należy prześledzić obecne użytkowanie terenu. Stan zagospodarowania Gminy Porąbka na 2016 r. przedstawia poniższa tabela (tab. 15) oraz załącznik nr 2 - Uwarunkowania rozwoju przestrzennego.

Tabela 15: Zagospodarowanie terenów w Gminie Porąbka w 2016 r.
Źródło: Opracowanie własne

zagospodarowanie terenu	powierzchnia [ha]	Powierzchnia (%)
t. mieszkaniowe wielorodzinne - MW	0,9639	0,01
t. mieszkaniowe jednorodzinne - MN, MN/U, ML, U/MN	416,2187	6,46
t. usługowe - U, Ua, Uk, Uo, Up, Uz, UT	20,7214	0,32
t. produkcyjne - P, P/U, U/P	19,6865	0,31
t. komunikacyjne	234,1875	3,63
t. infrastruktury technicznej - IT/E, E, W	84,6081	1,31
W SUMIE TERENY ZAINWESTOWANE:		12,09 %
t. użytkowania rolniczego - R, RM, RU	1509,0337	23,41
w tym: t. zabudowy zagrodowej - RM*	3,2351	0,05
t. zielni i wód - ZN, ZL, ZP, ZC, ZD, US	4079,5632	63,29
t. inne (nieużytki) - N	80,9227	1,26
W SUMIE TERENY NIEZAINWESTOWANE:		87,91 %

* - tereny zabudowy zagrodowej traktuje się jako obszary zainwestowane.

Jak wynika z powyższej tabeli, w 2016 r. tereny zainwestowane stanowiły nieco ponad 12% obszaru gminy. W większości są to tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (ok. 6,5% obszaru gminy). Z uwagi na skalę opracowania powierzchnię terenów komunikacji drogowej (dróg, parkingów itp.)

przyjęto jako część terenów mieszkaniowych, usługowych, produkcyjnych i infrastruktury technicznej. Stanowi ona 30% ogółu tych terenów. Spośród pozostałych form zainwestowania największą część zajmują tereny infrastruktury technicznej (związanej przede wszystkim z gospodarką wodno-ściekową oraz energetyką) - ok. 1,3%. Największą część gminy pokrywały tereny zieleni i wód - stanowiły one około 63,3% jej obszaru. Tereny użytkowania rolniczego obejmowały 23,4%, zaś nieużytki ok. 1,3% obszaru gminy.

Obszar gminy w całości pokryty jest planami miejscowymi. W oparciu o nie kształtuje się zagospodarowanie terenów. W związku z tym nie wydaje się decyzji o warunkach zabudowy. Przeznaczenie terenów ustalone w planach miejscowych jest najważniejszym punktem odniesienia w analizie chłonności terenów inwestycyjnych na obszarze gminy. Ustalenia planów stanowią bowiem przepisy prawa miejscowego.

Przeznaczenie terenów Gminy Porąbka w planach miejscowych przedstawia poniższa tabela (tab. 16).

Tabela 16: Przeznaczenie terenów Gminy Porąbka w planach miejscowych.
Źródło: Opracowanie własne

zagospodarowanie terenu	powierzchnia [ha]	powierzchnia (%)
t. mieszkaniowe wielorodzinne - MW	1,9834	0,0
t. mieszkaniowe jednorodzinne - MN, MN/U, ML, U/MN	867,2192	13,4
t. usługowe - U, Ua, Uk, Uo, Up, Uz, UT	46,9577	0,7
t. produkcyjne - P, P/U, U/P	80,1385	1,2
t. komunikacyjne	460,3987	7,1
t. infrastruktury technicznej - IT/E, E, W	77,4129	1,2
W SUMIE TERENY PRZEZNACZONE POD ZAINWESTOWANIE:		23,8%
t. użytkowania rolniczego - R, RM, RU	1550,2556	24,0
w tym: t. zabudowy zagrodowej - RM*	4,1234	0,1
t. zieleni i wód - ZN, ZL, ZP, ZC, ZD, US, WS	3370,7967	52,2
t. inne	-	0,0
W SUMIE TERENY PRZEZNACZONE POD POZOSTAŁE FUKCJE:		76,2%

Z analizy stanu obecnego zagospodarowania i przeznaczenia terenów w planach miejscowych wynika, że **przy obecnym zainwestowaniu na poziomie 12,1% powierzchni gminy**, łącznie w planach miejscowych **pod zainwestowanie przeznaczonych jest ok. 23,8% powierzchni gminy Porąbka**.

Gmina posiada rezerwę terenów przeznaczonych pod zainwestowanie w wysokości:

- dla terenów mieszkaniowych jednorodzinnych - ok. 451 ha,
- dla terenów mieszkaniowych wielorodzinnych - ok. 1 ha,

- dla terenów usługowych - ok. 26 ha,
- dla terenów produkcyjnych - ok. 60 ha.

Zgodnie z przeprowadzonymi obliczeniami w zakresie prognozy ludności Gminy Porąbka w zależności od przyjętej metody obliczeń otrzymano różne wyniki. Na potrzeby dalszej analizy – z powodów opisanych wcześniej w rozdziale 11.2. *Prognozy demograficzne* – przyjęto wariant minimalny wynikający z metody wskaźnikowej.

Mając na uwadze, iż właściwe planowanie zagospodarowania przestrzennego i kształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej powinny uwzględniać lokalizowanie oprócz terenów mieszkaniowych – także innych funkcji, jak m.in. usługowa, tereny zielone, tereny aktywności gospodarczej, określono także wymaganą powierzchnię terenów przeznaczonych pod główne funkcje.

Zapotrzebowanie na tereny mieszkaniowe

Zgodnie z danymi GUS z 2014 r. na obszarze Gminy Porąbka na jednego mieszkańca przypada 25,5 m² mieszkania, przeciętna powierzchnia mieszkania wynosi około 95 m², a na jedno mieszkanie przypada około 3,76 osób. W związku z powyższym mając na uwadze, iż przedmiotowa analiza dotyczy zabudowy na terenie gminy o charakterze wiejskim, gdzie obecnie występuje głównie zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i w niewielkiej części zagrodowa zaś zabudowa wielorodzinna prawie nie występuje, wyliczono liczbę potrzebnych mieszkań, przyjmując, iż dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej w budynku znajduje się jedno mieszkanie. Ze względu na skalę opracowania i charakter zabudowy (głównie budynki jednokondygnacyjne) jako powierzchnię użytkową zabudowy należy rozumieć powierzchnię zabudowy.

Przyjęto, iż powierzchnia działki dla zabudowy mieszkaniowej (jednorodzinnej i zagrodowej) powinna wynosić około 1000 m². Przyjęto średnią wartość powierzchni obserwowaną dla działek zabudowanych występujących na obszarze gminy.

Tabela (tab. 17) przedstawia analizę zapotrzebowania na tereny mieszkaniowe na podstawie wartości wynikających z prognozy demograficznej przeprowadzonej metodą wskaźnikową.

Tabela 17: Prognozowane zapotrzebowanie na tereny inwestycyjne (mieszkaniowe) dla działek wielkości 1000m².

Źródło: opracowanie własne

WARIANT MINIMALNY	Rodzaj parametru	Wielkość parametru w roku 2029	Wielkość parametru w roku 2044
	Prognozowana zmiana liczby ludności (wartość minimalna)	333 osoby	674 osoby
	Prognozowana liczba nowych mieszkań (wartość minimalna)	89 mieszkań	179 mieszkań
	Prognozowana nowa powierzchnia mieszkalna (wartość minimalna)	8 493,27 m ²	17 190,59 m ²
	Prognozowana powierzchnia nowych terenów inwestycyjnych pod zabudowę mieszkaniową (wartość minimalna)	88 563,83 m ²	179 255,32 m ²
	Prognozowana łączna powierzchnia terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową (wartość minimalna)	4 250 750,83 m ²	4 341 442,00 m ²
	Prognozowana łączna liczba mieszkań (wartość minimalna)	4 181 mieszkań	4 271 mieszkań
	Wartość parametrów po uwzględnieniu dodatkowego przeznaczenia pod infrastrukturę techniczną, drogową oraz uwzględnieniu niepewności procesów urbanistycznych		
	Prognozowana nowa powierzchnia mieszkalna (wartość minimalna)	14 353,63 m ²	29 052,09 m ²
	Prognozowana powierzchnia nowych terenów inwestycyjnych pod zabudowę mieszkaniową (wartość minimalna)	149 672,87 m ²	302 941,49 m ²
	Prognozowana łączna powierzchnia terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową (wartość minimalna)	5 525 976,1 m ²	5 643 874,6 m ²
WARIANT ŚREDNI	Rodzaj parametru	Wielkość parametru w roku 2029	Wielkość parametru w roku 2044
	Prognozowana zmiana liczby ludności (wartość średnia)	735 osób	1 506 osób
	Prognozowana liczba nowych mieszkań (wartość średnia)	195 mieszkań	401 mieszkań
	Prognozowana nowa powierzchnia mieszkalna (wartość średnia)	18 746,41 m ²	38 411,01 m ²
	Prognozowana powierzchnia nowych terenów inwestycyjnych pod zabudowę mieszkaniową (wartość średnia)	195 478,72 m ²	400 531,91 m ²
	Prognozowana łączna powierzchnia terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową (wartość średnia)	4357665,72 m ²	4562718,91 m ²
	Prognozowana łączna liczba mieszkań (wartość średnia)	4 287 mieszkań	4 493 mieszkania
	Wartość parametrów po uwzględnieniu dodatkowego przeznaczenia pod infrastrukturę techniczną, drogową oraz uwzględnieniu niepewności procesów urbanistycznych		
	Prognozowana nowa powierzchnia mieszkalna (wartość średnia)	31 681,43 m ²	64 914,61 m ²
	Prognozowana powierzchnia nowych terenów inwestycyjnych pod zabudowę mieszkaniową (wartość średnia)	330 359,04 m ²	676 898,94 m ²
	Prognozowana łączna powierzchnia terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową (wartość średnia)	7364455,07 m ²	7710994,97 m ²

Przeprowadzona analiza zapotrzebowania na tereny inwestycyjne wskazuje, iż na terenie gminy Porąbka konieczne będzie zapewnienie, zgodnie z założonym wariantem, ok. 64 914,61 m² nowej powierzchni mieszkalnej.

Prognozowane zapotrzebowanie na nową powierzchnię przeznaczoną pod zabudowę mieszkaniową wyniesie ok. 676 898,94 (67,6 ha).

Łącznie w wyniku realizacji ustaleń Studium, powierzchnia przeznaczona pod zabudowę mieszkaniową powinna wynosić około 7 710 994,97 m² (771,1 ha).

W odniesieniu do powierzchni użytkowej zabudowy mieszkaniowej, przy założeniu wyżej omówionych wartości charakteryzujących średni wariant rozwoju demograficznego, oraz przywołanych danych GUS, przedstawionych również w poniższej tabeli, prognozuje się, **że w 2044 r., w wyniku realizacji ustaleń Studium, łączna powierzchnia użytkowa zabudowy mieszkaniowej powinna wynosić około 606423 m².**

Liczba ludności w 2044 r.	16890 os.
Liczba osób przypadająca na mieszkanie	3,76 os.
Liczba mieszkań	4493 szt.
Średnia wielkość mieszkania	135 m ²
Łączna powierzchnia użytkowa zabudowy mieszkaniowej	606423 m²

Biorąc pod uwagę istniejący stan zagospodarowania, należy więc zapewnić dodatkowo ok. 355,1 ha. Należy jednak zauważyć, że charakter i walory gminy powodują od kilku lat realny wzrost zainteresowania inwestorów. Dodatkowo, od 4-5 lat wyraźnie zauważalny jest nasilający się trend przyływu osób z terenu tzw. aglomeracji śląskiej, a także Bielska-Białej, Kęt i Oświęcimia w celu stałego osiedlenia. Te zjawiska powodują, że zapotrzebowanie na nowe tereny może być większe i należy poważnie brać je pod uwagę.

Zapotrzebowanie na tereny usług oświaty i wychowania

Na terenie gminy Porąbka z usług oświaty i wychowania korzystało w 2014 około 12% ogółu ludności. Z uwagi na fakt, iż zgodnie z przyjętą prognozą liczba

ludności w gminie wzrośnie prawdopodobnie zaledwie o 4%, przyjęto, iż liczba dzieci również wzrośnie nieznacznie. Z uwagi na fakt iż w szkołach podstawowych i gimnazjach na terenie gminy oddziały szkolne nie są zbyt liczne, będą one w stanie zaspokoić potrzeby mieszkańców w zakresie oświaty w perspektywie 30 lat.

Jednakże z uwagi na zauważalny w ostatnich latach niedobór miejsc w placówkach przedszkolnych należy rozważyć zwiększenie liczby przedszkoli na obszarze gminy. Jednocześnie rozważyć należałoby poprawę jakości usług oświaty (w tym poprzez inwestycje w związaną z nimi infrastrukturę) oraz zapewnienie dostępu do publicznego żłobka, którego obecnie w gminie brakuje.

Zapotrzebowanie na pozostałe tereny

Powierzchnia terenów usługowych wynosi ok. 20,7 ha, a produkcyjnych i produkcyjno - usługowych około 19,7 ha. Wychodząc na przeciw zauważalnemu zainteresowaniu inwestorów oraz popytowi na usługi, należy wyznaczyć nowe tereny inwestycyjne umożliwiające rozwój drobnej przedsiębiorczości, a przede wszystkim rozwój usług turystyczno-rekreacyjnych i agroturystyki, zgodnie z potencjałem cechującym gminę Porąbka.

Przyjmuje się, że powierzchnia terenów usług powinna wynosić około 9-10 % powierzchni terenów zabudowy mieszkaniowej.

W związku z tym, po uwzględnieniu przyrostu zabudowy mieszkaniowej, **łącznie w wyniku realizacji ustaleń Studium, powierzchnia przeznaczona pod zabudowę usługową powinna wynosić około 69 ha.** Należy przy tym przyjąć zasadę lokalizowania usług podstawowych i publicznych w centrach ośrodków osadniczych.

Wyznaczenie nowych terenów inwestycyjnych powinno być uzależnione od konkretnych potrzeb, z uwzględnieniem możliwości wykorzystania na ten cel terenów zlokalizowanych blisko węzłów komunikacyjnych. Uwzględniając zapotrzebowanie gminy na nowe tereny aktywności gospodarczej przyjęto, że powierzchnia nowych terenów inwestycyjnych o tym charakterze powinna wynosić do 15% terenów zabudowy mieszkaniowej.

W związku z tym, po uwzględnieniu przyrostu zabudowy mieszkaniowej, **łącznie w wyniku realizacji ustaleń Studium, powierzchnia przeznaczona pod zabudowę produkcyjną i produkcyjno – usługową powinna wynosić około 115,7 ha.**

Podsumowanie

Wyniki analiz chłonności terenów inwestycyjnych oraz zapotrzebowania na tereny inwestycyjne wskazują, że zgodnie z obowiązującymi planami miejscowymi **obecne rezerwy terenowe gminy są wystarczające w kontekście zapotrzebowania na tereny inwestycyjne.**

Oznacza to, że **Gmina Porąbka jest w stanie zaspokoić wspomniane zapotrzebowanie** w oparciu o tereny wyznaczone dotąd w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Należy jednak pamiętać, że od kilku lat wyraźnie postępuje wzrost zainteresowania inwestorów. Dodatkowo, od 4-5 lat wyraźnie zauważa się nasilający się trend przyływu osób gmin ościennych i całego województwa w celu stałego osiedlenia. Te zjawiska powodują, że zapotrzebowanie na nowe tereny może być większe i powinno być brane pod uwagę.

W celu wypełnienia dotychczasowych zobowiązań władz gminy, tereny inwestycyjne powinny uwzględniać przede wszystkim tereny wskazane w obowiązujących planach miejscowych. Aby zachować racjonalność w gospodarowaniu przestrzenią, wyznaczając nowe tereny pod zainwestowanie wzięto pod uwagę względy ekonomiczne, przyrodnicze i społeczne.

12. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU PRAWNEGO GRUNTÓW

W poniższej tabeli (tab. 18) przedstawiono strukturę gruntów komunalnych według prawnych form użytkowania.

Tabela 18: Grunty komunalne według prawnych form użytkowania.
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Rodzaje gruntów	Powierzchnia
tworzące gminny zasób nieruchomości	178,8715 ha
przekazane w trwały zarząd gminnym jednostkom organizacyjnym	3,6 ha
przekazane w użytkowanie wieczyste	0,6 ha
przekazane w użytkowanie wieczyste osobom fizycznym	0,2 ha

Według danych zebranych przez Gminę Porąbka w czerwcu 2016 r., w gminnym zasobie nieruchomości są grunty położone w granicach 1115 działek ewidencyjnych, liczące łącznie 178,8715 ha powierzchni (tab. 19).

Tabela 19: Grunty w gminnym zasobie nieruchomości.

Źródło: Dane UG Porąbka

Nr obrębu	Nazwa obrębu	Liczba działek będących w gminnym zasobie	Powierzchnia gruntów w gminnym zasobie (ha)
001	Bujaków	101	18,9244
002	Czaniec	352	36,0079
003	Kobiernice	237	27,4848
004	Porąbka-1	173	68,8847
005	Porąbka-2	252	27,5697

Najwięcej działek będących w gminnym zasobie leży w obrębie Czaniec, natomiast gminne grunty o największym areale znajdują się w obrębie Porąbka-1. Tam położonych jest ponad 38,5% omawianych gruntów.

W trwałym zarządzie sprawowanym przez gminne jednostki organizacyjne pozostaje 3,6 ha gruntów. 0,8 ha gruntów jest użytkowane wieczystie, z czego 0,2 ha – przez osoby fizyczne.

13. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODREBNYCH

13.1. Obiekty i tereny chronione na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

Zgodnie z wymienioną ustawą do wśród form ochrony przyrody wyróżnia się: parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe oraz ochrona gatunkowa zwierząt, roślin i grzybów.

Spośród nich na obszarze gminy Porąbka zlokalizowane są: Park Krajobrazowy Beskidu Małego z rezerwatem “Zasolnica”, Specjalny Obszar Ochrony PLH240023 “Beskid Mały” sieci Natura 2000, a także 2 pomniki przyrody. Są to pojedyncze drzewa – dąb przy ul. Krakowskiej 3-5 i dagleżja przy ul. Mała Puszcza 21.

Szczegółowy opis obszarów i obiektów objętych ochroną zawarto w rozdziale 5.11.2. *Ochrona przyrody.*

13.2. Obiekty i tereny chronione na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo górnicze i geologiczne

Na obszarze gminy znajduje się złoża kruszywa naturalnego (żwiru) „Kobiernice” o powierzchni 95,988 ha, jednak nie jest ono eksploatowane.

Tabela 20: Złóża w gminie Porąbka
Źródło: Centralna Baza Danych Geologicznych Państwowego Instytutu Geologicznego

Lp.	Nazwa złoża	Stan zagospodarowania złoża	Rodzaj surowca
1.	Kobiernice	Kruszywa naturalne - złoża rozpoznane szczegółowo - R	Kruszywo naturalne (żwir)

Szczegółowy opis złoża zawarto w rozdziale 7.8. *Surowce mineralne*

13.3. Obiekty i tereny chronione na podstawie ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. O ochronie gruntów rolnych i leśnych

Gleby o najlepszej jakości (klasy I i II) pokrywają około 1,7% powierzchni ogółu użytków rolnych, a klasy III – ok. 45%. Dominują one w północnej, dolinnej części gminy.

Większość, bo ok. 53% zajmują gleby średniej i słabej jakości (klas IV-VI), pokrywające wyżej położone tereny w południowej części gminy.

13.4. Obiekty i tereny chronione na podstawie ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach

Lasy pokrywają 2917,12 ha, zajmując ok. 45,3% powierzchni gminy. Porastają przede wszystkim południową i południowo-wschodnią jej część. Znaczący kompleks znajduje się także na zachodzie, w okolicach Bujakowa.

13.5. Obiekty i tereny chronione na podstawie ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. O ochronie zabytków i opiece nad zabytkami

Obiektami objętymi ochroną poprzez wpis do rejestru zabytków są:

- Chata drewniana nr 339 w Porąbce - A-631/92 z dnia 15.12.1992 r.,

- Figura Chrystusa Nazareńskiego w Porąbce - B/330/2016,
- Figura Matki Boskiej Bolesnej w Porąbce - B/256/13,
- Kaplica pw Św. Urbana w Porąbce - A/437/15,
- Dwór murowany wraz z najbliższym otoczeniem i zabytkowym parkiem oraz z murowaną oficyną podworską w Kobiernicach - A-184/77,
- Ruiny zamku Wołek z najbliższym otoczeniem objętym działką nr 928 w Kobiernicach - A-159/76,
- Dwór obronny w Czańcu wraz z aleją dojazdową (zespół folwarczny, park dworski, strefa ochronna) - A-182/77 z dnia 20.09.1977 r.,
- Turbiny Girarda wraz z najbliższym otoczeniem, budynkiem, w którym się znajdują, z urządzeniami pomocniczymi i osprzętem i ujęciem wodnym zapewniającym pracę w/w turbin wodnych - A-492/87 z dnia 27.03.1987 r.,
- Krzyż Męki Pańskiej w Czańcu - B/331/2016.

13.6. Obiekty i tereny chronione na podstawie ustawy z dnia 18 lipca 2001 r.

Prawo wodne

Lokalne Zbiorniki Wód Podziemnych

Na terenie gminy występują dwa Lokalne Zbiorniki Wód Podziemnych:

- LWZP nr 446 – “Dolina rzeki Soła”, o powierzchni 44,4 km². Jest to udokumentowany zbiornik porowy, w którym średnia głębokość ujęć wody wynosi 9 m;
- LZWP nr 447 “Zbiornik Warstw Godula (Beskid Mały)”, o powierzchni 250,4 km². Jest to zbiornik porowo-szczelinowy, w którym średnia głębokość wynosi 50m;

Ujęcia wody

Na terenie gminy funkcjonuje obecnie jedno ujęcie wód podziemnych, zaopatrujące mieszkańców gminy. Dane charakteryzujące ujęcie przedstawiono w tabeli 21.

Tabela 21: Ujęcia wód podziemnych w gminie Porąbka

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez AQUA S.A.

Lp.	Lokalizacja	Q _{max. h} [m ³ /h]	Q śr. dob [m ³ /d]	Q _{max. d} [m ³ /d]	Pozwolenie Wodno- prawne
1.	Bujaków ("Marcinki")	5,73	108,3	137,5	Do 31.12.2032 r.

Jest to ujęcie wód podziemnych z utworów kredowych ze źródła „Marcinki” w Bujakowie (zlewnia górnej Wisły) ze strefą ochronną ustanowioną Decyzją nr ZR.6341.1.85.2011.BZ Starosty Bielskiego, obejmującą wyłącznie teren ochrony bezpośredniej, w użytkowaniu AQUA S.A.; Strefa zlokalizowana jest na działkach o nr: 1644/2, 1646/2., 1646/4, 2896/1 i na części działki nr 2896/3.

Na terenie gminy zlokalizowano ujęcia wód powierzchniowych:

- ujęcia wody Soła II i Soła III w Kobiernicach ze strefą ochronną obejmującą teren ochrony bezpośredniej oraz teren ochrony pośredniej ustanowioną rozporządzeniem nr 4/2008 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie z dnia 18 sierpnia 2008 r., zmienionym rozporządzeniem nr 1/2009 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie z dnia 20 kwietnia 2009 r.

Teren ochrony bezpośredniej dla ujęć Soła II i Soła III/1 ma powierzchnię 64,5 ha i obejmuje zespół studni, stawów, przepompowni i stacji wodociągowej. Teren ochrony bezpośredniej dla ujęcia Soła III/2 ma powierzchnię 17 ha i ograniczony jest: od wschodu – lewobrzeżnym obwałowaniem rzeki Soły, od południa – drogą krajową DK52 (Kraków-Bielsko-Biała), a od zachodu i północy – korytem rzeki Młynówki.

Teren ochrony pośredniej dla ujęć Soła II i Soła III/1 ograniczają kolejno: od zachodu – zbocze wzniesienia, od wschodu – prawobrzeżne obwałowanie rzeki Soły, od południa – strefa ujęć SOŁA II i SOŁA III/1, granica biegnąca w odległości 300 m od skrajnych studni ujęcia.

- ujęcie wody z rzeki Soły w Porąbce ze strefą ochronną obejmującą teren ochrony bezpośredniej oraz teren ochrony pośredniej, ustanowioną rozporządzeniem nr 1/2014 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie z dnia 15 stycznia 2014 r. na potrzeby Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. w Katowicach. Teren ochrony bezpośredniej ma łączną powierzchnię 13,06 ha i obejmuje część tafli wody zbiornika Czaniec oraz część brzegu w otoczeniu ujęcia,

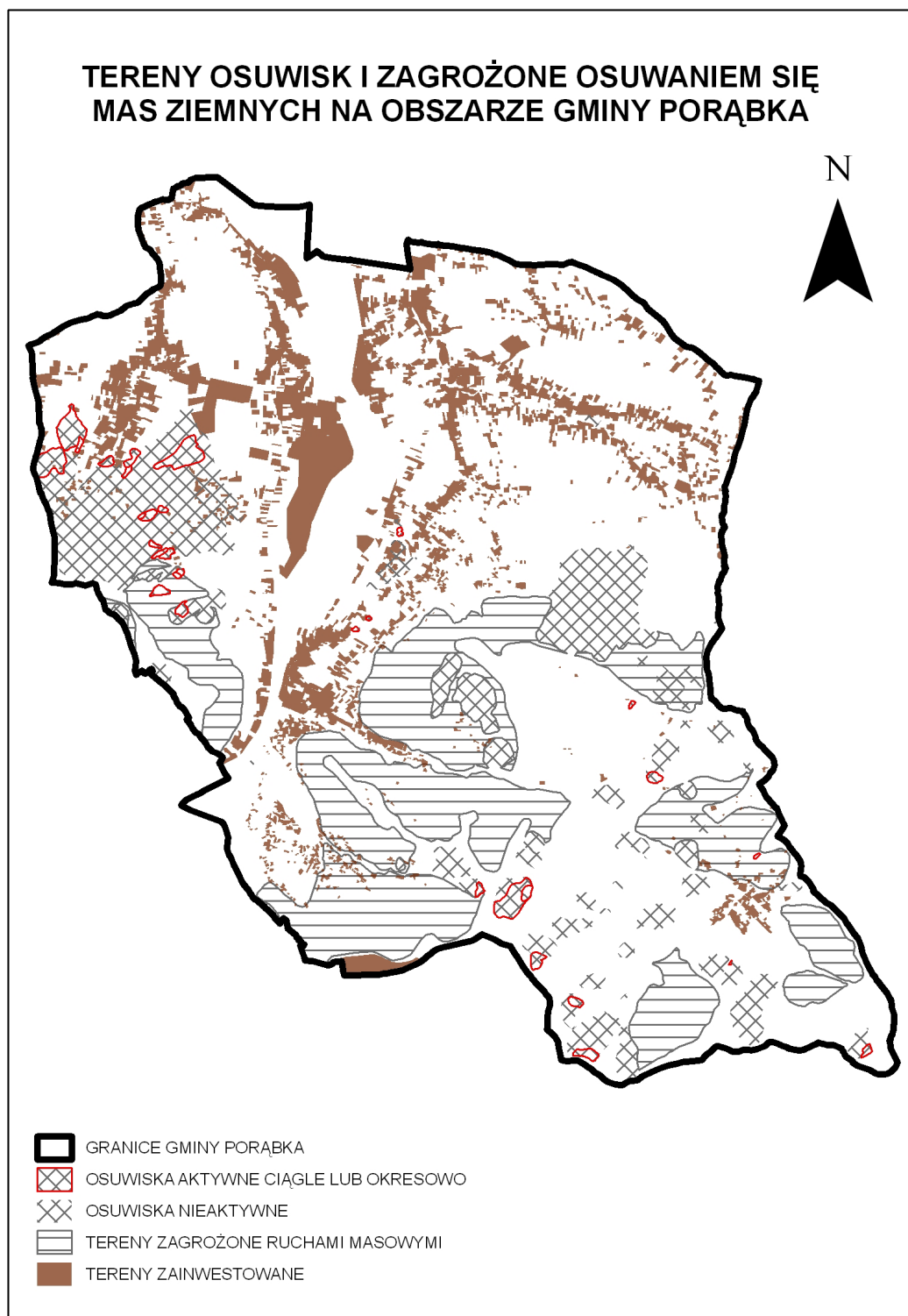
a także teren z budynkiem, w którym zlokalizowana jest studnia usytuowanym po zachodniej stronie drogi DW948 i teren stacji uzdatniania wody „Czaniec” w Kobiernicach. Teren ochrony pośredniej ma łączną powierzchnię ok. 2800 ha i obejmuje: zbiornik Czaniec od zapory w km 28+800 biegu rzeki Soły, koryto rzeki Soły od cofki zbiornika Czaniec do zapory Porąbka km 32+300, oraz zlewnie potoków Mała Puszcza i Wielka Puszcza.

14. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH

Obszarami naturalnych zagrożeń geologicznych są tereny o znaczących spadkach terenu, szczególnie te pozbawione szaty roślinnej. Wskutek zwiększonej infiltracji wód opadowych, mogą być najbardziej narażone na osuwanie się mas ziemnych. Dodatkowym czynnikiem sprzyjającym powstawaniu osuwisk są załęgające zgodnie z kierunkiem upadu warstwy skalne tworzące swoiste powierzchnie poślizgu, dla warstw nadległych.

Do powstawania osuwisk przyczyniają się także wszelkie prace ziemne prowadzone na stokach, powodujące naruszenie ciągłości warstw skalnych i mogące doprowadzić do ich osunięcia.

Według danych SOPO (systemu ochrony przeciw osuwiskowej) Państwowego Instytutu Geologicznego, na terenie Gminy Porąbka występują obszary naturalnych zagrożeń geologicznych związanych z osuwaniem się mas ziemnych. Ich zasięgi przedstawiono na poglądowej mapie (ryc. 36).

Ryc. 36: Tereny osuwisk i zagrożone osuwaniem się mas ziemnych na obszarze Gminy Porąbka. Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych dostępnych w SOPO.

Osuwiska znajdują się przede wszystkim we wschodniej części Gminy na obszarze Parku Krajobrazowego Beskidu Małego, zachodniej części – na południe od Bujakowa oraz na mniej rozległych obszarach w środkowej części gminy.

Największe z nich zajmują obszar na południe od Bujakowa, wychodząc znacznie poza obszar Parku i okalając zabudowania wsi. Rozciągają się aż po zachodnie i południowe granice gminy. Znaczne obszary zajmują także osuwiska na północny wschód od Góry Palenicy aż po granice Parku w okolicach przysiółka Pagóry oraz na południowy zachód od wspomnianego wzgórza, w środkowej części gminy, aż po okolice potoku i ulicy Wielka Puszcza. Poza tym występują jeszcze miejscowo w północnej części wsi Porąbka oraz przy zabudowaniach Czańca Górnego.

Łącznie osuwiska zajmują obszar ok. 8,0521 km² (ok. 12,5 % powierzchni gminy), z czego aktywne – 0,7007 km².

Tereny zagrożone osuwaniem się mas ziemnych występują prawie całkowicie w granicach Parku Krajobrazowego Beskidu Małego, zajmując obszary przy południowo-zachodniej granicy gminy, w środkowej i południowej części gminy oraz w południowo-wschodnich krańcach i przy wschodniej granicy. Łącznie tereny zagrożone ruchami masowymi obejmują ok. 11,2045 km² (ok. 17,4 % powierzchni gminy).

W sumie obszary naturalnych zagrożeń geologicznych zajmują powierzchnię około 19,2566 km², co stanowi aż 29,9 % powierzchni gminy.

15. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA UDOKUMENTOWANYCH ZŁOŻ KOPALIN, ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH ORAZ UDOKUMENTOWANYCH KOMPLEKSÓW PODZIEMNEGO SKŁADOWANIA DWUTLENKU WĘGLA

Na obszarze gminy znajduje się jedno udokumentowane złożo kruszywa naturalnego (żwiru) „Kobiernice”, mające powierzchnię 95,988 ha. Kopalina możliwa jest do zastosowania w drogownictwie i budownictwie. Główne ewentualne zagrożenia wynikające z jej wydobywania mogą się wiązać z deformacjami powierzchni terenu oraz emisją hałasu. Złożo nadzorowane jest przez Okręgowy Urząd Górniczy w Krakowie.

16. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODREBNYCH

Na obszarze Gminy Porąbka nie ma obecnie wyznaczonych terenów górniczych.

17. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, W TYM STOPIEŃ UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ, ENERGETYCZNEJ ORAZ GOSPODARKI ODPADAMI

17.1 Stan systemu komunikacyjnego

Komunikacja zewnętrzna odbywać się może poprzez drogi wojewódzką DW948 oraz krajową DK52. Gmina leży jednak w oddaleniu od krajowej sieci kolejowej. Najbliższe porty lotnicze znajdują się w promieniu 90 km – w Katowicach i Krakowie.

17.1.1. Komunikacja drogowa

Głównymi elementami sieci drogowej na obszarze gminy są:

- DK52 - biegnąca w północnej części gminy w linii zachód-wschód, przez wsie Bujaków i Kobiernice i dalej w linii południe-północ przez wieś Czaniec, łącząca granicę państwa w Cieszynie z DK79 w Krakowie;
- DW948 - biegnąca z północy na południe przez wsie Kobiernice i Porąbka, łącząca Oświęcim z Żywcem.

Ponadto w skład sieci wchodzi 9 dróg powiatowych o łącznej długości prawie 33 kilometrów, będących w gestii Zarządu Dróg Powiatowych w Bielsku-Białej. Są to:

- 1456S Czaniec-Porąbka (na terenie gminy ulice: Żywiecka, Krakowska i Karpacka), dł. 5,663 km;
- 4473S – Kęty-Podlesie-Kobiernice (ulice: Kęcka, Tradycyjna, Centralna, Parkowa, Ks. Korzonkiewicza), dł. 3,308 km;
- 4474S – Bujaków przez wieś (ulica Szkolna), dł. 2,5 km;
- 4476S – droga DK52-Czaniec (ulica Kościelna), dł. 1,739 km;
- 4477S – Czaniec-Bukowiec-Porąbka (ulica Bukowska), dł. 4,717 km;
- 4478S – Czaniec-Zagłębocze-Bułowice (ulica Zagłębocze), dł. 1,589 km;
- 4479S – Czaniec-Roczyny-Andrychów (ulica Kard. K. Wojtyły), dł. 4,633 km;
- 4480S – Porąbka-Wielka Puszcza (ulica Wielka Puszcza), dł. 7,14 km;
- 4481S – Porąbka-Kozubnik (ulica Mała Puszcza), dł. 1,422 km;

Publiczna komunikacja zbiorowa

Usługi związane z lokalnym transportem zbiorowym na obszarze Gminy Porąbka świadczą przede wszystkim dwaj przewoźnicy autobusowi.

Pierwszy z nich to Międzygminny Zakład Komunikacyjny Sp. z o. o. w Kętach, w którym udziałowcami są gminy Kęty, Porąbka i Andrychów. Na terenie tychże gmin oraz gminy Osiek przewoźnik obsługuje 14 linii, z czego 4 przebiegają przez teren Gminy Porąbka.

- linia nr 2: Kęty – **Czaniec** – Andrychów
- linia nr 7: Kęty – **Bukowiec** – **Porąbka-Kozubnik**
- linia nr 9: Kęty – **Porąbka** – **Wielka Puszcza**
- linia nr 40: Kęty – **Podlesie** – **Kobiernice**

Połączenia realizowane są z częstotliwością kilkunastu razy na dobę w tygodniu oraz kilku przejazdów w soboty i niedziele.

Drugim przewoźnikiem jest PKS Bielsko-Biała S.A. Przewoźnik obsługuje 38 linii na terenie Bielska-Białej, gmin powiatu bielskiego i kilku gmin sąsiednich. Przez teren Gminy Porąbka przebiega 7 z nich.

- linia nr 9: Bielsko-Biała – Kozy – **Kobiernice** – **Czaniec** – **Porąbka (Kozubnik)**
- linia nr 15: **Kobiernice** – Kozy – Bielsko-Biała – Jaworze Średnie – Jaworze Centrum - Jaworze Nałęże
- linia nr 24: Bielsko-Biała – Kozy – **Kobiernice** – **Czaniec** – **Czaniec Górny Granica**
- linia nr 34: Bielsko-Biała – Kozy – **Kobiernice** – Międzybrodzie Ponikiew – Międzybrodzie Żywieckie – Czernichów – Bielsko-Biała
- linia nr 35: Bielsko-Biała – Kozy – **Kobiernice** – Międzybrodzie Bialskie – Międzybrodzie Ponikiew
- linia nr 36: Międzybrodzie Ponikiew – Międzybrodzie Bialskie – **Porąbka** – **Kobiernice** – Kozy – Bielsko-Biała
- linia nr 37: Bielsko-Biała – Kozy – **Kobiernice** – Międzybrodzie Bialskie – Czernichów

Połączenia realizowane są, w zależności od linii, z częstotliwością od kilku do kilkunastu razy na dobę w tygodniu oraz kilku przejazdów w soboty i niedziele.

17.1.2. Komunikacja kolejowa

Przez obszar gminy nie przebiegają żadne czynne linie kolejowe. Najbliższe stacje znajdują się w Kozach, Kętach i Andrychowie. Wszystkie położone są przy lokalnej, jednotorowej, zelektryfikowanej linii nr 117 Kalwaria Zebrzydowska Lanckorona - Bielsko-Biała.

Linia jest obecnie w zarządzie PKP Polskich Linii Kolejowych S.A. Kursują na niej pociągi regionalnych przewoźników.

17.1.3. Komunikacja lotnicza

Najbliżej położone porty lotnicze funkcjonują w Krakowie-Balicach (w odległości ok. 71 km drogami DK52 i DK44 w kierunku północno-wschodnim) i Katowicach-Pyrzowicach (ok. 88 km drogą S1 w kierunku północnym).

17.2. Stan infrastruktury technicznej

17.2.1. Gospodarka wodno-ściekowa

Gmina posiada sieć wodociagową we wszystkich sołectwach i zaopatruje się w wodę z ujęć własnych (Jezioro Czanieckie leżące na terenie gminy – zbiornik wody o powierzchni 47 ha, który zaopatruje w wodę pitną miasta województwa śląskiego).

Według danych GUS za 2015 rok, około 75,4% budynków mieszkalnych podłączonych było do sieci wodociagowej. Długość czynnej sieci rozdzielczej wodociagowej wynosiła ok. 136 km. Korzystało z niej około 85,5% ludności. Roczne zużycie wody w gospodarstwach domowych wyniosło średnio 17,8 m³ w przeliczeniu na 1 mieszkańca.

Zużycie wody na potrzeby przemysłu, wg danych GUS, wyniosło w 2015 r. około 292 dam³. Około 277 dam³ pobranej wody pochodziło z wód powierzchniowych.

Do sieci kanalizacyjnej podłączonych było około 23,5% budynków mieszkalnych. Długość czynnej sieci kanalizacyjnej wynosiła ok. 37,8 km. Całość znajdowała się w zarządzie lub administracji gminy. Wskaźnik określający stosunek długości sieci kanalizacyjnej do długości sieci wodociagowej wynosił 0,3 i wciąż wymaga poprawy. Korzystało z niej około 26,5 (26,3)% ludności.

Ponadto na terenie gminy, w ramach projektu „Poprawa gospodarki wodno - ściekowej na terenie Gminy Porąbka” współfinansowanego przez Unię Europejską, zrealizowano sieć kanalizacji sanitarnej grawitacyjno-tłocznej o łącznej długości ok. 12,08 km z 6 pompowniami sieciowymi.

Gmina realizuje również "Program budowy i finansowania przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Porąbka na lata 2016-2020". W roku 2016 wykonano 65 takich instalacji.

17.2.2. Zaopatrzenie w energię elektryczną

Przez obszar gminy Porąbka przebiegają, będące w eksploatacji Polskich Sieci Elektroenergetycznych S.A. Oddział w Katowicach, linie elektroenergetyczne:

- 220 kV relacji Byczyna-Bujaków,
- 220 kV relacji Bujaków- Liskovec, Bujaków-Komorowice,

- 220 kV Bujaków-Żar 1,
- 220 kV Bujaków-Żar 2.

Ponadto przebiegają tu także linie elektroenergetyczne w zarządzie TAURON Dystrybucja S.A.:

- 110 kV relacji Komorowie-Soła oraz Soła-Kęty (napowietrzne),
- SN 15 kV i 30 kV (napowietrzne i kablowe),
- napowietrzne i kablowe nN.

Na obszarze Gminy Porąbka znajduje się Główny Punkt Zasilania - stacja elektroenergetyczna 110/15/6 kV GPZ Soła.

17.2.3. Zaopatrzenie w gaz

Na obszarze gminy Porąbka zlokalizowana jest sieć gazowa wysokiego ciśnienia DN 150 CN 2,5 MPa relacji Oświęcim-Wadowice (dla której strefa kontrolowana wynosi 30,0 m, po 15,0 m w obie strony od osi gazociągu) wraz z odgałęzieniem DN 20 CN 2,5 MPa do SRP Czaniec i odgałęzieniem DN 150 CN 2,5 MPa do SRP Międzybrodzie, oraz sieć gazowa średnioprężna stalowa od 20 do 150 mm, PE od 25 do 110 mm. Sieć należy do Polskiej Spółki Gazownictwa sp. z o.o. Oddział w Zabrze. Jest ona w dobrym stanie technicznym i może być źródłem gazu dla potencjalnych odbiorców znajdujących się na terenie gminy. W strefie kontrolowanej istniejących gazociągów dopuszcza się budowę nowych gazociągów.

Według danych GUS za 2015 rok, 3840 budynków mieszkalnych podłączonych było do sieci gazowej. Długość czynnej sieci wynosiła ok. 171,0 km, z czego rozdzielcza to ok. 163,8 km, a 7,2 km to sieć przesyłowa. Korzystało z niej około 79,9% ludności. Zużycie gazu w gospodarstwach domowych wyniosło średnio 106,6 m³ w przeliczeniu na 1 mieszkańca. Ogółem było to 1638,7 tys. m³, z czego na ogrzewanie mieszkań ok. 1275,8 tys. m³. Wśród odbiorców gazu było 3229 gospodarstw domowych (12316 osób), z czego do celów grzewczych używało go 2121 gospodarstw domowych.

17.2.4. Zaopatrzenie w energię ciepłą

W centralne ogrzewanie zaopatrzone jest 3385 mieszkań w gminie. Pozostali mieszkańcy zaopatrzeni są w energię ciepłą z innych źródeł indywidualnych. W gminie przeważającym źródłem energii cieplnej są kotłownie indywidualne.

7.2.5. Telekomunikacja

Gmina ma dostateczny dostęp do infrastruktury telekomunikacyjnej, a na jej terenie działają operatorzy wszystkich największych sieci komórkowych.

W poniższej tabeli (tab. 22) zestawiono 10 nadajników działających na obszarze gminy Porąbka. Mieszczą się one na stacjach bazowych zaznaczonych na rysunku Studium.

Tabela 22: Wykaz nadajników telekomunikacyjnych na obszarze Gminy Porąbka.

Źródło: Opracowanie własne.

Lp.	Operator	Lokalizacja	Nadajnik
1.	Plus	Bujaków, Śląskie ul. Zdrojowa	GSM1800; GSM900
2.	Aero 2	Bujaków, Śląskie ul. Zdrojowa	UMTS900
3.	Play	Kobiernice, Śląskie ul. Zawieźnica	GSM1800; GSM900;
4.	T-Mobile	Kobiernice, Śląskie	GSM1800; GSM900;
5.	Orange	Kobiernice, Śląskie	GSM900; UMTS2100
6.	NetWorkS!	Kobiernice, Śląskie	UMTS900
7.	Aero 2	Czaniec, Śląskie ul. kard. Karola	UMTS900
8.	Plus	Czaniec, Śląskie ul. kard. Karola	GSM900
9.	Orange	Czaniec, Śląskie	GSM900
10.	Plus	Porąbka, Śląskie maszt	GSM900

17.2.6. Gospodarka odpadami

Gmina Porąbka położona jest w Regionie IV gospodarki odpadami. Na terenie Gminy Porąbka nie ma żadnego składowiska odpadów.

Zgodnie porozumieniem międzygminnym nr ON.II.031.157.2012 Prezydenta Miasta Bielska-Białej; Wójta Gminy Porąbka z dnia 17 grudnia 2012 r. w sprawie wspólnego uregulowania gospodarki odpadami komunalnymi na terenie swoich gmin w ramach przedsięwzięcia pn. „Budowa kompleksowego systemu gospodarki odpadami dla miasta Bielska-Białej i gmin powiatu bielskiego”, Gmina Bielsko-Biała zobowiązała się do przyjmowania od Gminy Porąbka odpadów w ramach regionalnej instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK), prowadzonej przez Zakład Gospodarki Odpadami S.A. przy ul. Krakowskiej 315d w Bielsku-Białej.

Według danych GUS za 2015 rok, na obszarze gminy Porąbka zebrano z gospodarstw domowych 836,46 t odpadów. Oznacza to, że wytworzone zostało ok. 54,4 kg odpadów w przeliczeniu na 1 mieszkańca.

Na obszarze gminy Porąbka wg stanu na koniec 2015 roku nie ma żadnego dzikiego wysypiska odpadów. W roku tym zlikwidowano jedyne takie wysypisko, zbierając przy tym 0,5 t odpadów komunalnych.

Źródłem odpadów niebezpiecznych są procesy przemysłowe, rolnictwo a także część strumienia odpadów komunalnych, oraz odpady medyczne i weterynaryjne. Nakazuje się również, do roku 2032r. (zgodnie z Programem usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski, który został zatwierdzony przez Radę Ministrów z dnia 14 maja 2002 roku) oczyścić teren gminy z odpadów zawierających azbest, który w większości znajduje się na terenach prywatnych nieruchomości w związku z czym ich usunięcie leży po stronie właściciela nieruchomości.

17.3. Urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii

Na obszarze Gminy Porąbka zlokalizowane są urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii. Należą do nich:

- elektrownia wodna, szczytowo-pompowa, o mocy 540 MW – na górze Żar,
- elektrownia "Porąbka" o mocy 12,6 MW – przy zaporze na Sole,
- mała elektrownia wodna o mocy 160 kW z Turbiną Kaplana – w dawnej Papierni Czaniec,
- instalacja fotowoltaiczna o mocy 0,6 MW – na górze Żar,
- instalacja fotowoltaiczna o mocy 1 MW – w rejonie ulicy Działkowej w Czańcu.

18. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZADAŃ SŁUŻĄCYCH REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH

Na terenie Gminy Porąbka planuje się rozmieścić następujące inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym:

- „Budowa Beskidzkiej Drogi Integracyjnej Bielsko-Biała – Głogoczów”, w ramach inwestycji: "Budowa DK52" – w gestii Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad;

- przebudowa drogi wojewódzkiej nr 948 w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020, w ramach inwestycji "Budowa, przebudowa dróg wojewódzkich" – w gestii Zarządu Dróg Wojewódzkich w Katowicach;
- "Budowa spójnej sieci dróg/tras rowerowych o zasięgu ponadlokalnym wg jednolitych standardów", w ramach inwestycji "Budowa sieci dróg/ tras rowerowych";
- "Budowa centrów przesiadkowych", w ramach inwestycji "Budowa centrów przesiadkowych".

W związku z wymienionymi planowanymi inwestycjami w przyszłości będzie konieczne wprowadzenie w planach miejscowych odpowiednich przepisów regulujących m. in. wymaganą odległość linii zabudowy wzdłuż dróg na terenach przeznaczonych pod zabudowę.

19. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYMAGAŃ DOTYCZĄCYCH OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ

Na obszarze Gminy Porąbka, obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi obejmują:

– **obszary szczególnego zagrożenia powodzią:**

1. dla rzeki Soły:

- a) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q10%), wyznaczone na mapach zagrożenia powodziowego;
- b) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q1%), wyznaczone na mapach zagrożenia powodziowego;
- c) obszary, między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano trasę wału przeciwpowodziowego.

2. dla potoku Węgierka:

- a) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q1%), wyznaczone w sporządzonym przez Dyrektora

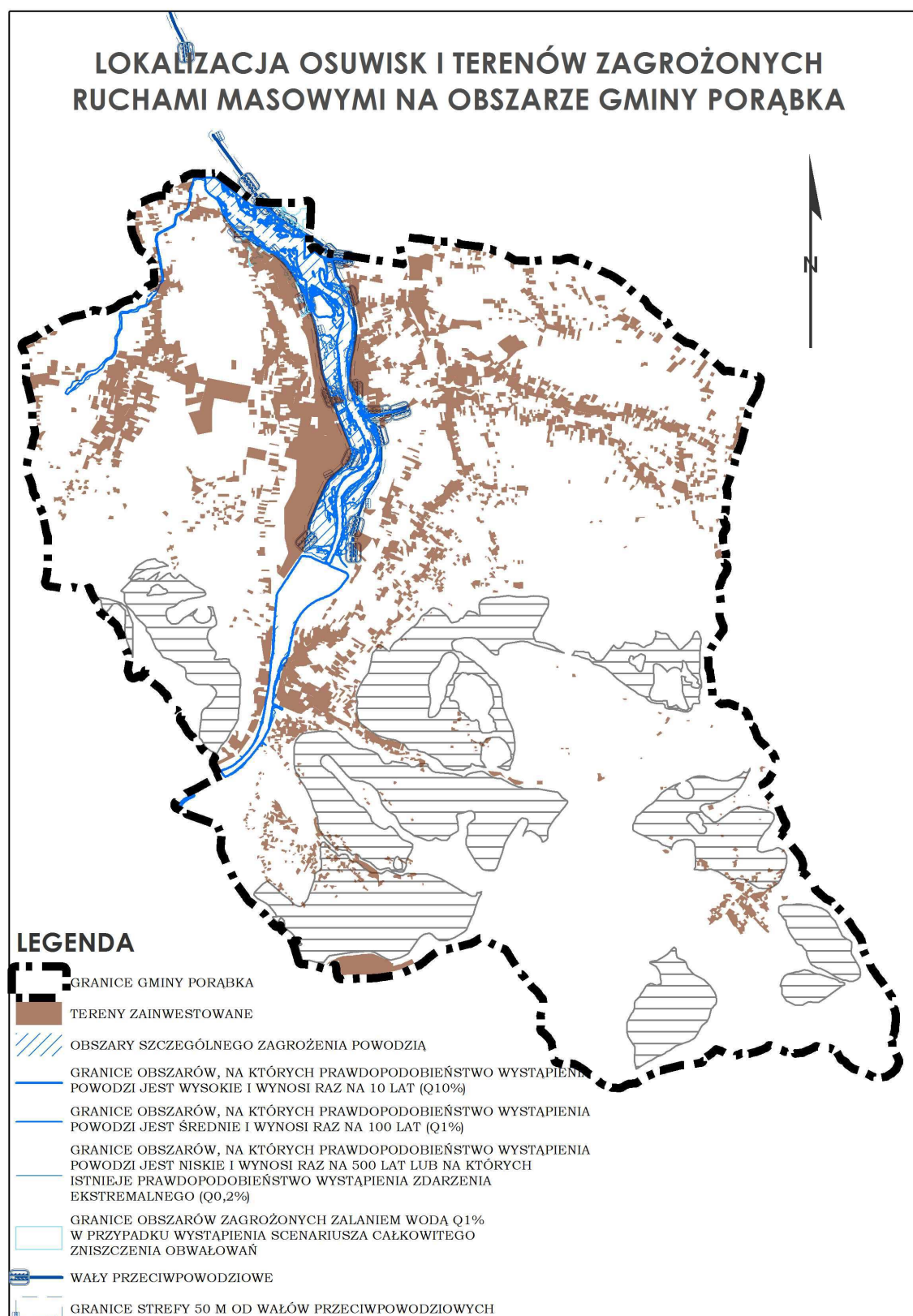

RZGW w Krakowie opracowaniu pn. "Studium określające granice obszarów bezpośredniego zagrożenia powodzią dla terenów nieobwałowanych w zlewni Soły", stanowiącym I etap studium ochrony przeciwpowodziowej.

- **obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat (Q0,2%), wyznaczone:**
  1. dla rzeki Soły w oparciu o mapy zagrożenia powodziowego.
  2. dla potoku Węgierka w oparciu o studium ochrony przeciwpowodziowej.

- **obszary obejmujące tereny narażone na zalanie w przypadku zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwpowodziowego rzeki Soły, wyznaczone w oparciu o mapy zagrożenia powodziowego.**

Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi ukazuje pogładowa mapa (ryc. 37). Przedstawiono je także na rysunku Studium.

Także poza wskazanymi obszarami - we wszystkich dolinach cieków - mogą występować lokalne podtopienia spowodowane intensywnymi opadami deszczu lub wiosennymi roztopami. Ma to związek ze specyfiką rzek górskich, których zachowanie szczególnie we wspomnianych warunkach trudno jest przewidzieć.

Ryc. 37: Zagrożenie powodzią na obszarze Gminy Porąbka.

Źródło: Opracowanie własne

ROZDZIAŁ II - KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY PORĄBKA

\

20. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW, W TYM WYNIKAJĄCE Z AUDYTU KRAJOBRAZOWEGO

Kierunki rozwoju gminy Porąbka w niniejszym studium zostały opracowane tak, aby zapewnić właściwe wykorzystanie przestrzeni oraz kształtowanie struktury przestrzennej w sposób umożliwiający wykorzystanie walorów gminy przy jednoczesnym zachowaniu wartości środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego oraz rozwoju gospodarczym i poprawie jakości życia mieszkańców.

Polityka przestrzenna w gminie Porąbka powinna opierać się o następujące zasady:

- racjonalne zagospodarowanie terenów zabudowanych, tworzenie we wszystkich czterech wsiach miejsc o charakterze przestrzeni publicznych pozwalających na integrację mieszkańców;
- eliminowanie barier urbanistycznych i architektonicznych dla osób niepełnosprawnych;
- poprawę jakości życia mieszkańców poprzez rozwój infrastruktury technicznej;
- zwiększenie poziomu bezpieczeństwa poprzez modernizację systemu komunikacji drogowej;
- ściągnięcie na teren gminy inwestorów, którzy poprawią sytuację finansową oraz utworzą nowe miejsca pracy;
- wykorzystanie dogodnego położenia gminy i jej walorów w aktywizacji funkcji turystycznej, zwłaszcza agroturystycznej;
- ochronę potencjału przyrodniczego, jednego z najcenniejszych w kraju,
- ochronę zwartych kompleksów leśnych;
- ochronę walorów krajobrazowych oraz kulturowych poprzez wprowadzenie odpowiednich ograniczeń w zagospodarowaniu i wykorzystaniu terenów.

Rozwój gminy Porąbka jest zdeterminowany zarówno czynnikami przyrodniczymi jak np. duża lesistość, przebieg Soły, zróżnicowana rzeźba terenu i obecność licznych osuwisk, ale także społeczno-gospodarczymi. Do tej drugiej grupy zaliczyć można m.in. niskie dochody budżetu gminy.

Kierunki rozwoju gminy zostały opracowane w oparciu o analizę występujących uwarunkowań oraz zgodnie z obowiązującymi przepisami i dokumentami planistycznymi opracowanymi na wyższych szczeblach administracyjnych.

W wyniku analizy uwarunkowań rozwoju gminy projekt studium zakłada następujące kierunki rozwoju:

- rozwój funkcji usługowej, szczególnie turystyki;
- rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej;
- rozwój funkcji mieszkaniowej ograniczony głównie do obszarów wyznaczonych w obowiązujących, wcześniej uchwalonych planach miejscowych;
- rozwój infrastruktury technicznej;
- ochrona niezwykle cennych zasobów przyrodniczych;

Podstawowym kierunkiem rozwoju gminy powinna stać się turystyka, zwłaszcza górską i różnego rodzaju turystyka kwalifikowana. Uzupełniać ofertę może agroturystyka. Współcześnie w całej Europie turystyka jest dynamicznie rozwijającą się dziedziną, która staje się branżą coraz bardziej specjalistyczną, tworzącą najwięcej nowych miejsc pracy. Jest gałęzią gospodarki o niemal nieograniczonych możliwościach rozwoju, a także o silnych powiązaniach z innymi gałęziami gospodarki oraz dziedzinami nauki.

Rozwój turystyki stymuluje wzrost w branży rzemieślniczej, drobnych usług, z których korzystają zarówno turyści jak i mieszkańcy. Możliwości rozwoju turystyki w gminie związane są zatem nie tylko z realizacją inwestycji turystycznych, ale także z rozwojem handlu i usług.

W celu zwiększenia atrakcyjności turystycznej gminy zaleca się rozwój zaplecza dla turystyki kwalifikowanej, szczególnie rowerowej, kajakowej i konnej. Aby zwiększyć ruch turystyczny w okresie zimowym należy zapewnić możliwości uprawiania narciarstwa na odpowiednio przygotowanych trasach z nowoczesnymi wyciągami. Doskonale warunki do uprawiania tego rodzaju turystyki stwarza urozmaicona rzeźba terenu i długo zalegająca pokrywa śnieżna. Na wzór zagranicznych ośrodków sportów zimowych warto w porozumieniu z sąsiednimi gminami opracować wspólny produkt turystyczny pozwalający korzystać z bazy

narciarskiej w ramach jednego karnetu. Zaleca się rozwój bazy noclegowej zwłaszcza agroturystycznej, sprzyjającej wypoczynkowi na łonie natury, z dala od wielkomiejskiego zgiełku. Gospodarstwom agroturystycznym bezwzględnie powinny towarzyszyć ekologiczne gospodarstwa rolne produkujące zdrową żywność o wysokiej jakości biologicznej, cieszącą się coraz większą popularnością w całej Unii Europejskiej.

Wskazana jest koncentracja zabudowy wsi poprzez lokalizowanie nowych inwestycji w wyznaczonych strefach zabudowy zwartej, możliwej do objęcia systemem kanalizacji zbiorowej. Na obszarach zabudowy rozproszonej należy natomiast zachować zabudowę w charakterystycznym układzie, jednak nie dopuścić do jej dalszego rozwoju w takiej formie ze względu na związane z tym koszty ekonomiczne i środowiskowe.

Zaleca się aby miejscowość Porąbka nadal spełniała funkcję głównego ośrodka gminnego zapewniającego mieszkańcom dostęp do szerszego wachlarza usług, zwłaszcza usług publicznych z zakresu oświaty, zdrowia, kultury i bezpieczeństwa publicznego. Na obszarach zabudowy rozproszonej zaleca się zachowanie charakteru krajobrazu kulturowego poprzez utrzymanie w przewadze zabudowy zagrodowej. Obiekty usług publicznych i komercyjnych mogą być lokalizowane w granicach wyznaczonych terenów zabudowy mieszkaniowej z zastrzeżeniem, że powinny być skupione w centrach wsi tak, aby w naturalny sposób tworzyć centra lokalne. Obiekty użyteczności publicznej, zwłaszcza obiekty sakralne, powinny posiadać charakter dominant architektonicznych pozwalających na identyfikację przestrzeni.

Należy dążyć do tworzenia w poszczególnych sołectwach lokalnych przestrzeni publicznych, mogących pełnić funkcję przyjaznych i bezpiecznych miejsc spotkań mieszkańców, zapewniając integrację lokalnej społeczności.

Obszary lasów powinny pozostać w użytkowaniu leśnym, a gospodarkę leśną należy nadal prowadzić w oparciu o plany urządzenia lasu. Zasadna jest przy tym stopniowa przebudowa drzewostanów, celem podniesienia odporności zbiorowisk i różnorodności biologicznej.

W celu ochrony środowiska, w tym licznych walorów przyrodniczych gminy zaleca się stosowanie ekologicznych źródeł energii, zwłaszcza do ogrzewania budynków. Powinno to dotyczyć zarówno obiektów użyteczności publicznej będących w zasobie gminnym, jak również budynków prywatnych .

Do korzyści wynikających z produkcji czystej, bezpiecznej energii należy przede wszystkim poprawa jakości powietrza m.in. poprzez zmniejszenie niskiej emisji oraz – w dłuższej perspektywie czasowej – obniżenie kosztów eksploatacyjnych lub nawet generowanie wpływów do budżetów gospodarstw domowych, gdyż np. pompy ciepła wykorzystujące ciepło ziemi praktycznie nie generują kosztów w eksploatacji.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, z uwagi na skalę opracowania oraz swój charakter – dokumentu pogładowego, kierunkowego, jest stosunkowo nieprecyzyjne i w części przypadków nie rozdziela usług komercyjnych od terenów mieszkaniowych, zakładając doprecyzowanie tych funkcji na etapie planów miejscowych.

Ze względu na skalę opracowania wyznaczono w studium jedynie główne ciągi komunikacyjne (drogi klasy głównej ruchu przyspieszonego, drogi klasy głównej oraz ważniejsze drogi klasy zbiorczej i lokalnej).

Szczegółową ocenę skutków uchwalenia dokumentu planistycznego można przeprowadzić dopiero na etapie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, niemniej na potrzeby niniejszego dokumentu przeprowadzono ogólne symulacje pozwalające na sprawdzenie, czy jego ustalenia są do udźwignięcia przez budżet gminy.

Zgodnie z art. 38b ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tj. Dz. U. 2017 r. poz. 1073) audyt krajobrazowy sporządza zarząd województwa. W przedmiotowym Studium nie określa się kierunków zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów wynikających z tegoż audytu, gdyż nie został on dotąd uchwalony przez władze województwa śląskiego.

21. KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW, W TYM TERENY PRZEZNACZONE POD ZABUDOWĘ ORAZ TERENY WYŁĄCZONE SPOD ZABUDOWY

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest wewnętrznym dokumentem gminy, który nie stanowi aktu prawa miejscowego. Narzędziem służącym do realnego kształtowania polityki przestrzennej gminy są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

Niestety z przyczyn ekonomicznych plany miejscowe często są sporządzane dla bardzo małych obszarów, a przez to nie pozwalają na prowadzenie polityki przestrzennej w sposób przemyślany, kompleksowy i harmonijny, zapewniający zrównoważony rozwój i ład przestrzenny. Dlatego tak ważny jest dokument kierunkowy jakim jest studium wyznaczające swoiste ramy dla opracowywanych w przyszłości planów.

21.1. Kierunki dotyczące zagospodarowania terenów

Ze względu na skalę opracowania (1:10 000), w studium wyznaczano główne kierunki zagospodarowania terenu. Na terenach, gdzie studium dopuszcza różne formy zagospodarowania w obrębie jednego przeznaczenia terenu, w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego należy dodatkowo rozgraniczyć te funkcje i doprecyzować lokalizację każdej z nich.

Wyznaczając nowe tereny pod zainwestowanie dążono, aby zabudowa mieszkaniowa tworzyła zwarte struktury, przede wszystkim uzupełniając tkankę już istniejącą. Głównymi powodami są potrzeby zagospodarowania racjonalnego pod względem ekonomicznym i funkcjonalnym oraz zachowującego krajobraz otwarty. Na etapie planów miejscowych w poszczególnych wsiach należy lokalizować przestrzenie publiczne służące integracji społecznej i codziennej rekreacji mieszkańców takie jak: boiska sportowe, place zabaw, tereny zieleni urządzonej, w szczególności w sąsiedztwie usług publicznych.

Na wszystkich terenach dopuszcza się lokalizację dróg oraz wszelkich sieci i urządzeń infrastruktury technicznej, w tym związanych z realizacją inwestycji infrastrukturalnych służących wykonywaniu zadań własnych gminy w zakresie wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych.

Studium zachowuje tereny przeznaczone pod zabudowę w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

W oparciu o istniejące uwarunkowania ustala się następujące kierunki zagospodarowania terenu w planach miejscowych:

MN – TERENY ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ JEDNORODZINNEJ

1. Przeznaczenie terenu w planach miejscowych:
  - a) podstawowe – zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna,
  - b) uzupełniające – zabudowa zagrodowa, w tym agroturystyka, zabudowa letniskowa, usługi publiczne oraz komercyjne, nieuciążliwa działalność produkcyjna, rzemieślnicza, tereny sportu, rekreacji, zieleni urządzonej, place zabaw, parkingi terenowe itp.
2. Zakazuje się tymczasowych obiektów budowlanych.
3. Zaleca się wyznaczenie nieprzekraczalnych linii zabudowy, zwłaszcza wzdłuż dróg publicznych przy zachowaniu co najmniej minimalnych odległości wynikających z przepisów odrębnych.
4. Zaleca się, aby budynki znajdujące się w obrębie jednej działki posiadały jednakową kolorystykę elewacji.
5. Dla poszczególnych zespołów zabudowy należy przyjąć wspólne wskaźniki w celu kształtowania ładu przestrzennego. Na podstawie oceny zabudowy stanu istniejącego należy określić typologię zabudowy oraz określić współczynniki: nachylenia połaci dachowych, szerokości elewacji frontowych, układu dachów w stosunku do ulic (kalenicowy, szczytowy), wysokości okapu.

MN/U – TERENY ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ JEDNORODZINNEJ I USŁUGOWEJ

1. Przeznaczenie terenu w planach miejscowych:
  - a) podstawowe – zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, zabudowa usługowa, zabudowa mieszkaniowo-usługowa;
  - b) uzupełniające – nieuciążliwa działalność produkcyjna, rzemieślnicza, place publiczne, tereny sportu, rekreacji, zieleni urządzonej, place zabaw, parkingi terenowe itp.;
2. Dopuszcza się zachowanie, przebudowę, rozbudowę i remont istniejącej zabudowy zagrodowej;

3. Zaleca się, aby teren biologicznie czynny był zagospodarowany zielenią urządzoną.
4. Dopuszcza się zwiększenie maksymalnej wysokości dla dominant;
5. Zaleca się wyznaczenie nieprzekraczalnych linii zabudowy, zwłaszcza wzdłuż dróg publicznych przy zachowaniu co najmniej minimalnych odległości wynikających z przepisów odrębnych;
6. Zaleca się, aby budynki znajdujące się w obrębie jednej działki posiadały jednakową kolorystykę elewacji;
7. Dla poszczególnych zespołów zabudowy należy przyjąć wspólne wskaźniki w celu kształtowania ładu przestrzennego. Na podstawie oceny zabudowy stanu istniejącego należy określić typologię zabudowy oraz określić współczynniki: nachylenia połaci dachowych, szerokości elewacji frontowych, układu dachów w stosunku do ulic (kalenicowy, szczytowy), wysokości okapu.

MW – TERENY ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ WIELORODZINNEJ

1. Przeznaczenie terenu w planach miejscowych:
  - a) podstawowe – zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna,
  - b) uzupełniające – zabudowa mieszkaniowo-usługowa, usługi publiczne oraz komercyjne, nieuciążliwa działalność produkcyjna, rzemieślnicza, place publiczne, tereny sportu, rekreacji, zieleni urządzonej, place zabaw, parkingi terenowe itp.;
2. Zakazuje się tymczasowych obiektów budowlanych oraz pojedynczych garaży wolnostojących;
3. Zaleca się, aby teren biologicznie czynny był zagospodarowany zielenią urządzoną.
4. Zaleca się wyznaczenie obowiązującej linii zabudowy, zwłaszcza wzdłuż dróg publicznych przy zachowaniu co najmniej minimalnych odległości wynikających z przepisów odrębnych;
5. Dla poszczególnych zespołów zabudowy należy przyjąć wspólne wskaźniki w celu kształtowania ładu przestrzennego. Na podstawie oceny zabudowy stanu istniejącego należy określić typologię zabudowy oraz określić współczynniki: nachylenia połaci dachowych, szerokości elewacji frontowych, układu dachów w stosunku do ulic (kalenicowy, szczytowy), wysokości okapu.

RM – TERENY ZABUDOWY ZAGRODOWEJ

1. Przeznaczenie terenu w planach miejscowych:
  - a) podstawowe – zabudowa zagrodowa
  - b) uzupełniające – agroturystyka, usługi gastronomii, zieleni urządzonej, placów zabaw, parkingi terenowe, itp.
2. Zaleca się, aby teren biologicznie czynny był zagospodarowany zielenią urządzoną.

U – TERENY ZABUDOWY USŁUGOWEJ, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ URZĄDZENIA WYTWARZAJĄCE ENERGIĘ Z ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII O MOCY PRZEKRACZAJĄCEJ 100 KW, A TAKŻE ICH STREF OCHRONNYCH ZWIĄZANYCH Z OGRANICZENIAMI W ZABUDOWIE ORAZ W ZAGOSPODAROWANIU I UŻYTKOWANIU TERENU

1. Przeznaczenie terenu w planach miejscowych:
  - a) podstawowe – zabudowa usługowa, zabudowa usług administracji, zabudowa usług kultury, zabudowa usług oświaty, zabudowa usług publicznych, zabudowa usług zdrowia, zabudowa usług turystycznych;
  - b) uzupełniające – funkcje mieszkaniowe związane z obiektem usługowym, nieuciążliwa działalność produkcyjna, rzemieślnicza, tereny sportu, rekreacji, zieleni urządzonej, placów zabaw, parkingi terenowe, itp.
2. Zaleca się, aby teren biologicznie czynny był zagospodarowany zielenią urządzoną.
3. Nowo projektowaną zabudowę usług publicznych, w szczególności kultury, należy traktować indywidualnie pod względem architektonicznym i urbanistycznym.
4. Dopuszcza się lokalizację urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii, w postaci instalacji fotowoltaicznych.

UT – TERENY ZABUDOWY USŁUG TURYSTYCZNYCH, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ URZĄDZENIA WYTWARZAJĄCE ENERGIĘ Z ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII O MOCY PRZEKRACZAJĄCEJ 100 KW, A TAKŻE ICH STREF OCHRONNYCH ZWIĄZANYCH Z OGRANICZENIAMI W ZABUDOWIE ORAZ W ZAGOSPODAROWANIU I UŻYTKOWANIU TERENU

1. Przeznaczenie terenu w planach miejscowych:
  - a) podstawowe – zabudowa usług turystycznych, usługi publiczne oraz komercyjne,

- b) uzupełniające – tereny i urządzenia sportu i rekreacji, tereny i urządzenia służące obsłudze ruchu turystycznego, funkcje mieszkaniowe związane z obiektem usługowym, nieuciążliwa działalność produkcyjna, rzemieślnicza, tereny zieleni urządzonej, placów zabaw, parkingi terenowe, itp.
- 2. Zaleca się, aby teren biologicznie czynny był zagospodarowany zielenią urządzoną.
- 3. Dopuszcza się zwiększenie maksymalnej wysokości dla dominant;
- 4. Dopuszcza się lokalizację urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii, w postaci instalacji fotowoltaicznych.

U/MN – TERENY ZABUDOWY USŁUGOWEJ I MIESZKANIOWEJ JEDNORODZINNEJ

- 1. Przeznaczenie terenu w planach miejscowych:
  - a) podstawowe – zabudowa usługowa, zabudowa mieszkaniowo-usługowa,
  - b) uzupełniające – funkcje mieszkaniowe związane z obiektem usługowym, nieuciążliwa działalność produkcyjna, rzemieślnicza, tereny sportu, rekreacji, zieleni urządzonej, placów zabaw, parkingi terenowe, itp.
- 2. Zaleca się, aby teren biologicznie czynny był zagospodarowany zielenią urządzoną;
- 3. Nowo projektowaną zabudowę usług publicznych, w szczególności kultury, należy traktować indywidualnie pod względem architektonicznym i urbanistycznym.

U/P – TERENY ZABUDOWY USŁUGOWO-PRODUKCYJNEJ, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ URZĄDZENIA WYTWARZAJĄCE ENERGIĘ Z ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII O MOCY PRZEKRACZAJĄCEJ 100 KW, A TAKŻE ICH STREF OCHRONNYCH ZWIĄZANYCH Z OGRANICZENIAMI W ZABUDOWIE ORAZ W ZAGOSPODAROWANIU I UŻYTKOWANIU TERENU

- 1. Przeznaczenie terenu w planach miejscowych – zabudowa usługowa, obiekty produkcyjne, składy, magazyny, hurtownie, zabudowa usługowo-produkcyjna parkingi terenowe.
- 2. Nowo projektowaną zabudowę należy traktować indywidualnie pod względem architektonicznym i urbanistycznym;
- 3. Rodzaj dachu oraz jego parametry w zależności od rodzaju działalności, do określenia na etapie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego;

4. Zaleca się, aby teren biologicznie czynny był zagospodarowany zielenią urządzoną;
5. Zaleca się wprowadzenie pasów zieleni izolacyjnej.
6. Dopuszcza się lokalizację urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii, w postaci instalacji fotowoltaicznych.

P – TERENY ZABUDOWY PRODUKCYJNEJ, SKŁADY I MAGAZYNY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ URZĄDZENIA WYTWARZAJĄCE ENERGIĘ Z ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII O MOCY PRZEKRACZAJĄCEJ 100 KW, A TAKŻE ICH STREF OCHRONNYCH ZWIĄZANYCH Z OGRANICZENIAMI W ZABUDOWIE ORAZ W ZAGOSPODAROWANIU I UŻYTKOWANIU TERENU

1. Przeznaczenie terenu w planach miejscowych – zabudowa produkcyjna, składy, magazyny, hurtownie, parkingi terenowe;
2. Nowo projektowaną zabudowę należy traktować indywidualnie pod względem architektonicznym i urbanistycznym;
3. Rodzaj dachu oraz jego parametry w zależności od rodzaju działalności, do określenia na etapie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego;
4. Zaleca się, aby teren biologicznie czynny był zagospodarowany zielenią urządzoną;
5. Zaleca się wprowadzenie pasów zieleni izolacyjnej.
6. Dopuszcza się lokalizację urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii, w postaci instalacji fotowoltaicznych.

IT – TERENY OBIEKTÓW INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

1. Przeznaczenie podstawowe – obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej, miejsca postojowe, tereny obsługi komunikacji;
2. Dopuszcza się obiekty obsługi administracyjno-socjalnej;
3. Zaleca się, aby teren zieleni był zagospodarowany zielenią urządzoną.

IT/E – TERENY ELEKTROWNI SZCZYTOWO-POMPOWEJ NA GÓRZE ŻAR

1. Przeznaczenie podstawowe – elektrownia szczytowo-pompowa na Żarze, miejsca postojowe, tereny obsługi komunikacji;
2. Dopuszcza się przebudowę i rozbudowę zgodnie z przepisami odrębnymi;

KS – TERENY OBSŁUGI KOMUNIKACJI

1. Przeznaczenie terenu w planach miejscowych – tereny obsługi komunikacji, zieleni izolacyjna;
2. Zakazuje się tymczasowych obiektów budowlanych.

R – TERENY ROLNICZE

1. Przeznaczenie terenu w planach miejscowych – grunty orne, użytki zielone, sady i stawy hodowlane oraz wszelkiego rodzaju inne uprawy zaliczone do działów produkcji rolnej w przepisach odrębnych.
2. Zakazuje się lokalizacji nowej zabudowy.
3. Dopuszcza się zachowanie istniejącej zabudowy zagrodowej i gospodarstw rolnych z możliwością rozbudowy, przebudowy i remontu bez możliwości zmiany funkcji.
4. Zachowuje się istniejące oraz dopuszcza nowe zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne.
5. Dopuszcza się zalesianie terenów, za wyjątkiem: gruntów I-III klasy bonitacyjnej oraz gruntów pochodzenia organicznego, pasów terenu o szerokości 3 m licząc od linii brzegowej rowów melioracyjnych i cieków wodnych, po obu stronach cieków, w pasach napowietrznych linii elektroenergetycznych.
6. Zalecane jest zalesienie terenów wymagających rekultywacji oraz tych terenów, które służą wyrównaniu granicy polno – leśnej. Zalesienie winno następować zgodnie z przepisami odrębnymi i w oparciu o warunki siedliskowe.
7. Zachowuje się istniejące zbiorniki wodne.
8. Dopuszcza się budowę zbiorników wodnych, w tym stawów hodowlanych, za wyjątkiem: gruntów I-III klasy bonitacyjnej oraz gruntów pochodzenia organicznego.
9. Zachowuje się istniejące urządzenia melioracji wodnych.
10. Dopuszcza się budowę urządzeń melioracji wodnych.
11. Dopuszcza się lokalizowanie obiektów i urządzeń służących wędrówkom turystycznym (ścieżki - piesze, rowerowe, konne oraz ławki, wiaty itp.), wyłącznie w sposób niekolidujący z występowaniem cennych siedlisk przyrodniczych.

Rf – TERENY ROLNICZE, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ URZĄDZENIA WYTWARZAJĄCE ENERGIĘ Z ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII O MOCY PRZEKRACZAJĄCEJ 100 KW, A TAKŻE ICH STREF OCHRONNYCH

**ZWIĄZANYCH Z OGRANICZENIAMI W ZABUDOWIE ORAZ W
ZAGOSPODAROWANIU I UŻYTKOWANIU TERENU**

1. Przeznaczenie terenu w planach miejscowych – grunty orne, użytki zielone, sady i stawy hodowlane oraz wszelkiego rodzaju inne uprawy zaliczone do działów produkcji rolnej w przepisach odrębnych.
2. Zakazuje się lokalizacji nowej zabudowy.
3. Dopuszcza się zachowanie istniejącej zabudowy zagrodowej i gospodarstw rolnych z możliwością rozbudowy, przebudowy i remontu bez możliwości zmiany funkcji.
4. Zachowuje się istniejące oraz dopuszcza nowe zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne.
5. Dopuszcza się zalesianie terenów, za wyjątkiem: gruntów I-III klasy bonitacyjnej oraz gruntów pochodzenia organicznego, pasów terenu o szerokości 3 m licząc od linii brzegowej rowów melioracyjnych i cieków wodnych, po obu stronach cieków, w pasach napowietrznych linii elektroenergetycznych.
6. Zalecane jest zalesienie terenów wymagających rekultywacji oraz tych terenów, które służą wyrównaniu granicy polno – leśnej. Zalesienie winno następować zgodnie z przepisami odrębnymi i w oparciu o warunki siedliskowe.
7. Zachowuje się istniejące zbiorniki wodne.
8. Dopuszcza się budowę zbiorników wodnych, w tym stawów hodowlanych, za wyjątkiem: gruntów I-III klasy bonitacyjnej oraz gruntów pochodzenia organicznego.
9. Zachowuje się istniejące urządzenia melioracji wodnych.
10. Dopuszcza się budowę urządzeń melioracji wodnych.
11. Dopuszcza się lokalizowanie obiektów i urządzeń służących wędrówkom turystycznym (ścieżki - piesze, rowerowe, konne oraz ławki, wiaty itp.), wyłącznie w sposób niekolidujący z występowaniem cennych siedlisk przyrodniczych.
12. Dopuszcza się lokalizację urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii, w postaci instalacji fotowoltaicznych.

RU – TERENY OBLUGI PRODUKCJI ROLNEJ I LEŚNEJ

1. Przeznaczenie terenu w planach miejscowych – obsługa produkcji rolnej i leśnej, parkingi terenowe;

2. Dopuszcza się zabudowę związaną z obsługą pr
3. odukcji rolnej i leśnej;
4. Zachowuje się istniejące oraz dopuszcza nowe zadrzewienia i zakrzewienia
śródpolne.

US – TERENY SPORTU I REKREACJI

1. Przeznaczenie terenu w planach miejscowych – obiekty sportowe, rekreacyjne
w szczególności boiska sportowe, place zabaw, zabudowa towarzysząca.
2. Zakazuje się tymczasowych obiektów budowlanych.
3. Zalecana minimalna powierzchnia terenu biologicznie czynnego, maksymalna
wysokość zabudowy do indywidualnego określenia w planie.
4. Zaleca się, aby teren biologicznie czynny był zagospodarowany zielenią
urządzoną.

ZC – TERENY CMENTARZY

1. Przeznaczenie podstawowe – cmentarz, usługi towarzyszące zabudowie
cmentarza, miejsca postojowe.
2. Ogrodzenie i zagospodarowanie cmentarza zgodnie z przepisami odrębnymi.
3. Dopuszcza się obiekty sakralne oraz kaplice przedpogrzebowe, sanitariaty
i inne obiekty obsługi cmentarza.
4. Zaleca się, aby teren zieleni był zagospodarowany zielenią urządzoną.
5. Dopuszcza się usługi na terenie cmentarza związane z funkcją terenu, (np.
sprzedaż kwiatów, zniczy). Parametry zabudowy do indywidualnego
określenia w planie miejscowym.
6. Zaleca się wyznaczenie stref ochronnych wokół cmentarza: 50 m i 150 m,
w których obowiązują zasady zgodne z przepisami odrębnymi.

ZL – TERENY LASÓW I ZALESIEŃ

1. Przeznaczenie terenu w planach miejscowych - tereny lasów i zalesień wraz
z obiektami gospodarki leśnej.
2. Dopuszcza się lokalizowanie obiektów i urządzeń służących wędrówkom
turystycznym (ścieżki - piesze, rowerowe, konne oraz ławki, wiaty itp.).

ZN – TERENY ZIELENI NIEURZĄDZONEJ

1. Przeznaczenie terenu w planach miejscowych – zieleni nieurządzona, użytki
zielone.

2. Dopuszcza się grunty orne, sady i stawy hodowlane oraz wszelkiego rodzaju inne uprawy zaliczone do działów produkcji rolnej w przepisach odrębnych.
3. Dopuszcza się zalesianie terenów, za wyjątkiem: gruntów I-III klasy bonitacyjnej oraz gruntów pochodzenia organicznego, pasów terenu o szerokości 3 m licząc od linii brzegowej rowów melioracyjnych i cieków wodnych, po obu stronach cieków, w pasach napowietrznych linii elektroenergetycznych.
4. Zachowuje się istniejące zbiorniki wodne.
5. Dopuszcza się budowę urządzeń melioracji wodnych.
6. Dopuszcza się lokalizowanie obiektów i urządzeń służących wędrówkom turystycznym (ścieżki - piesze, rowerowe, konne oraz ławki, wiaty itp.), wyłącznie w sposób niekolidujący z występowaniem cennych siedlisk przyrodniczych.

ZP – TERENY ZIELENI URZĄDZONEJ

1. Przeznaczenie terenu w planach miejscowych:
  - a) podstawowe – tereny zieleni urządzonej, ogrody działkowe, obiekty małej architektury,
  - b) uzupełniające – nieuciążliwe usługi uatrakcyjnijające podstawowe zagospodarowanie terenu (np. gastronomia, usługi publiczne),
2. Zachowuje się istniejące zbiorniki wodne, dopuszcza się lokalizację nowych.

WS – TERENY WÓD POWIERZCHNIOWYCH

1. Zachowuje się istniejące zbiorniki wód powierzchniowych.
2. Dopuszcza się budowę urządzeń wodnych, urządzeń melioracji wodnych oraz urządzeń służących ochronie przed powodzią oraz suszą.
3. Dopuszcza się budowę mostów, pomostów, kładek oraz urządzeń związanych z obsługą turystyki.

Dla wymienionych powyżej kierunków zagospodarowania przestrzennego terenów ustalono parametry i wskaźniki urbanistyczne. Zestawiono je w kolejnym rozdziale.

21.2. Wskaźniki urbanistyczne dotyczące użytkowania i zagospodarowania terenów wraz z wytycznymi do stosowania w planach miejscowych

Dopuszcza się odstępstwa od poszczególnych parametrów zabudowy określonych w tabeli dla terenów, dla których w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego uchwalonych do dnia uchwalenia niniejszego studium parametry te zostały ustalone na innym poziomie - do wartości parametrów, określonych w tych planach dla tych terenów.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach, także dla pozostałych terenów, możliwa jest zmiana zalecanych parametrów i wskaźników dotyczących użytkowania i zagospodarowania terenu na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Główne wskaźniki dotyczące zagospodarowania i użytkowania terenów przedstawia tabela (tab. 23).

Tabela 23: Kierunki i wskaźniki zagospodarowania terenu

wskazany kierunek rozwoju	przeznaczenie wskazywane w planach miejscowych	parametry i wskaźniki urbanistyczne:			
		intensywność zabudowy	powierzchnia biologicznie czynna	powierzchnia zabudowy	maksymalna wysokość zabudowy
MN – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna	min. – 0,01 max. – 0,4	min. 40 %	max. 40 %	12 m
	zabudowa mieszkaniowo-usługowa	min. – 0,01 max. – 0,8	min. 35 %	max. 40 %	12 m
	zabudowa letniskowa	min. – 0,01 max. – 0,4	min. 70 %	max. 20%	7 m
	zabudowa usługowa	min. – 0,01 max. – 0,8	min. 25 %	max. 50 %	12 m
	nieuciążliwa działalność produkcyjna, rzemieślnicza	min. – 0,01 max. – 0,8	min. 25 %	max. 50 %	12 m
	tereny sportu i rekreacji	do indywidualnego określenia w planie miejscowym			
MN/U – tereny zabudowy mieszkaniowej	zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna	min. – 0,01 max. – 0,4	min. 35 %	max. 40 %	12 m
	zabudowa usługowa	min. – 0,01 max. – 0,8	min. 25 %	max. 50 %	12 m

wskazany kierunek rozwoju	przeznaczenie wskazywane w planach miejscowych	parametry i wskaźniki urbanistyczne:			
		intensywność zabudowy	powierzchnia biologicznie czynna	powierzchnia zabudowy	maksymalna wysokość zabudowy
jednorodzinnej i usługowej	zabudowa mieszkaniowo-usługowa	min. – 0,01 max. – 0,8	min. 25 %	max. 40 %	12 m
	nieuciążliwa działalność produkcyjna, rzemieślnicza	min. – 0,01 max. – 0,8	min. 25 %	max. 50 %	12 m
	tereny sportu i rekreacji	do indywidualnego określenia w planie miejscowym			
MW - tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej	zabudowa mieszkaniowa	min. – 0,01 max. – 1,2	min. 25 %	max. 40 %	16 m
	zabudowa mieszkaniowo-usługowa	min. – 0,01 max. – 1,2	min. 25 %	max. 40 %	16 m
	zabudowa usługowa	min. – 0,01 max. – 1,2	min. 25 %	max. 40 %	12 m
	nieuciążliwa działalność produkcyjna, rzemieślnicza	min. – 0,01 max. – 1,2	min. 25 %	max. 40 %	12 m
	tereny sportu i rekreacji	do indywidualnego określenia w planie miejscowym			
RM – tereny zabudowy zagrodowej	zabudowa zagrodowa	min. – 0,01 max. – 0,4	Min. 40 %	Max. 50 %	12 m
	Zabudowa usługowa	min. – 0,01 max. – 0,4	Min. 30 %	Max. 50 %	12 m
U - tereny zabudowy usługowej, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające	zabudowa usługowa	Min. – 0,01 Max. – 1,5	min. 15%	max. 50 %	12 m
	Zabudowa mieszkaniowa	min. – 0,01 max. – 1,0	min. 30 %	max. 40 %	12 m
	nieuciążliwa działalność produkcyjna, rzemieślnicza	min. – 0,1 max. – 1,5	min. 15%	max. 50 %	12 m

wskazany kierunek rozwoju	przeznaczenie wskazywane w planach miejscowych	parametry i wskaźniki urbanistyczne:			
		intensywność zabudowy	powierzchnia biologicznie czynna	powierzchnia zabudowy	maksymalna wysokość zabudowy
<p>jące energie z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, a także ich stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie oraz w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu.</p>	tereny sportu i rekreacji	do indywidualnego określenia w planie miejscowym			
<p>UT – tereny zabudowy usług turystycznych, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, a także ich stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie oraz w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu</p>	Zabudowa usługowa	do indywidualnego określenia w planie miejscowym			
	Zabudowa mieszkaniowa				
	nieuciążliwa działalność produkcyjna, rzemieślnicza				
	tereny sportu i rekreacji				

wskazany kierunek rozwoju	przeznaczenie wskazywane w planach miejscowych	parametry i wskaźniki urbanistyczne:			
		intensywność zabudowy	powierzchnia biologicznie czynna	powierzchnia zabudowy	maksymalna wysokość zabudowy
U/MN – tereny zabudowy usługowej i mieszkaniowej jednorodzinnej	zabudowa usługowa	min. – 0,01 max. – 0,8	min. 20 %	max. 50 %	12 m
	zabudowa mieszkaniowo- usługowa	min. – 0,01 max. – 0,7	min. 20 %	max. 40 %	12 m
	zabudowa mieszkaniowa	min. – 0,01 max. – 0,4	min. 30 %	max. 40 %	12 m
	nieuciążliwa działalność produkcyjna, rzemieślnicza	min. – 0,01 max. – 0,8	min. 20 %	max. 50 %	12 m
	tereny sportu i rekreacji	do indywidualnego określenia w planie miejscowym			
U/P – tereny zabudowy usługowo- produkcyjnej, na których rozmieszczone będą urządze- nia wytwarza- jące energię z odnawial- nych źródeł energii o mocy przekraczają- cej 100 kW, a także ich stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie oraz w zagospodarowa- niu i użytko- waniu terenu.	zabudowa usługowa	min. – 0,01 max. – 2,0	min. 15 %	max. 60 %	12 m
	Zabudowa produkcyjna, składy i magazyny	min. – 0,01 max. – 2,0	min. 15 %	max. 50 %	12 m
	Zabudowa usługowo- produkcyjna	min. – 0,01 max. – 2,0	min. 15 %	Max. 50%	12 m

wskazany kierunek rozwoju	przeznaczenie wskazywane w planach miejscowych	parametry i wskaźniki urbanistyczne:			
		intensywność zabudowy	powierzchnia biologicznie czynna	powierzchnia zabudowy	maksymalna wysokość zabudowy
P – tereny zabudowy produkcyjnej, składy i magazyny, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, a także ich stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie oraz w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu.	Zabudowa produkcyjna, składy i magazyny	min. – 0,01 max. – 2,0	min. 15 %	Max. 50%	6 m
IT - tereny obiektów infrastruktury technicznej	obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej	do indywidualnego określenia w planie miejscowym			
IT/E – tereny elektrowni szczytowo-pompowej na górze Żar	elektrownia szczytowo-pompowa na Żarze	do indywidualnego określenia w planie miejscowym			
	miejsca postojowe				
	tereny obsługi komunikacji				
KS – tereny obsługi komunikacji	tereny obsługi komunikacji	do indywidualnego określenia w planie miejscowym			

wskazany kierunek rozwoju	przeznaczenie wskazywane w planach miejscowych	parametry i wskaźniki urbanistyczne:			
		intensywność zabudowy	powierzchnia biologicznie czynna	powierzchnia zabudowy	maksymalna wysokość zabudowy
R – tereny rolnicze	grunty orne, użytki zielone, sady i stawy hodowlane oraz wszelkiego rodzaju inne uprawy zaliczone do działów produkcji rolnej w przepisach odrębnych	-			
Rf – tereny rolnicze, na których rozmieszczone będą urządze- nia wytwarza- jące energię z odnawial- nych źródeł energii o mocy przekraczają- cej 100 kW, a także ich stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie oraz w zagospodarowa- niu i użytko- waniu terenu.	grunty orne, użytki zielone, sady i stawy hodowlane oraz wszelkiego rodzaju inne uprawy zaliczone do działów produkcji rolnej w przepisach odrębnych				
RU – tereny obsługi produkcji rolnej i leśnej	Dopuszcza się zabudowę związaną z obsługą produkcji rolnej i leśnej	do indywidualnego określenia w planie miejscowym			
US – tereny sportu i rekreacji	obiekty sportowe, rekreacyjne w szczegółności boiska sportowe, place zabaw, zabudowa towarzysząca	do indywidualnego określenia w planie miejscowym			

wskazany kierunek rozwoju	przeznaczenie wskazywane w planach miejscowych	parametry i wskaźniki urbanistyczne:			
		intensywność zabudowy	powierzchnia biologicznie czynna	powierzchnia zabudowy	maksymalna wysokość zabudowy
ZC – tereny cmentarzy	cmentarz, usługi towarzyszące zabudowie cmentarza	do indywidualnego określenia w planie miejscowym			
ZL – tereny lasów i zalesień	tereny lasów i zalesień wraz z obiektami gospodarki leśnej (zakaz zabudowy)	-			
ZN – tereny zieleni nieurządzonej	zieleni nieurządzona, użytki zielone (zakaz zabudowy)	-			
ZP – tereny zieleni urządzonej	tereny zieleni urządzonej, ogrody działkowe, obiekty małej architektury	do indywidualnego określenia w planie miejscowym			
WS – tereny wód powierzchniowych	zbiorniki wód powierzchniowych, ciek wodne	-			

21.3. Tereny do wyłączenia spod zabudowy

Wyłącza się spod zabudowy:

- tereny rolne – R (za wyjątkiem dróg, wszelkich sieci i urządzeń infrastruktury technicznej oraz zbiorników małej retencji);
- tereny lasów i zalesień – ZL (za wyjątkiem zabudowy związanej z gospodarką leśną, dróg, wszelkich sieci i urządzeń infrastruktury technicznej oraz zbiorników małej retencji), za wyjątkiem zabudowy związanej z obsługą gospodarstw leśnych na obszarach leśnych zgodnie z właściwymi planami urządzenia lasów;
- tereny zieleni nieurządzonej – ZN (za wyjątkiem dróg, wszelkich sieci i urządzeń infrastruktury technicznej oraz zbiorników małej retencji);
- pasy ochronne pasy ochronne wzdłuż cieków wodnych, o szerokości min. 15 m licząc od górnej krawędzi skarpy brzegowej

Ponadto na pozostałych terenach obiekty budowlane powinny się znajdować w odległości:

- nie mniejszej niż 12 m od ściany lasu.
- nie mniejszej niż 5 m od wód powierzchniowych.

21.4. Pozostałe ustalenia

1. Z uwagi na skalę rysunku studium dopuszcza się w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego korygowanie do 10 m ostatecznych przebiegów linii rozgraniczających pomiędzy terenami o różnym przeznaczeniu lub różnych zasadach zagospodarowania, w zależności od zaistniałych uwarunkowań i potrzeb, których nie można było przewidzieć na etapie sporządzania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.
2. Obiekty infrastruktury technicznej zaznaczone na rysunku studium „Kierunki zagospodarowania przestrzennego” stanowią informacje i doprecyzowanie ich lokalizacji nastąpi na etapie sporządzania planów miejscowych.
3. Dopuszcza się pozostawienie terenów rolnych i leśnych w planach miejscowych mimo wyznaczenia ich w studium pod zabudowę, a szczególnie w przypadku nie uzyskania zgody na przeznaczenie gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne.
4. Za zgodne ze studium uznaje się wprowadzenie zakazu zabudowy, w tym również zmianę przeznaczenia terenu, na obszarach istniejących osuwisk oraz osuwisk skartowanych w przyszłości, a także ujawnionych w przyszłości stref zalewowych.
5. Zakazuje się lokalizacji urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii, w postaci elektrowni wiatrowych.

21.5. Obszary przestrzeni publicznej

Obszary przestrzeni publicznej w myśl art. 2 ust.6 ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tj. Dz. U. z 2017 r. poz. 1073) to obszary o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb

mieszkańców, poprawy jakości ich życia i sprzyjające w nawiązywaniu kontaktów społecznych ze względu na ich położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne.

Za przestrzenie o znaczeniu publicznym uznaje się:

- tereny dróg publicznych,
- tereny obiektów usług takich jak: usługi administracji, usługi oświaty, usługi zdrowia, usługi kultury,
- tereny sportu i rekreacji,
- tereny zieleni urządzonej,
- cmentarze.

W ramach poszczególnych miejscowości należy dążyć do utworzenia przestrzeni o charakterze centro twórczym, których zadaniem będzie stworzenie płaszczyzny integracji społecznej mieszkańców. Obszary te winny być kreowane wokół usług publicznych oraz terenów sportowych i rekreacyjnych. Kreując przestrzenie publiczne należy pamiętać, aby były one dostępne dla osób niepełnosprawnych. Wskazane jest dążenie do uporządkowania i podniesienia standardu terenów publicznych, w szczególności: parków, zieleni oraz zieleni towarzyszącej usługom publicznym tak, aby cechowała je jak największa wartość estetyczna.

22. OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO I UZDROWISK

22.1. Obszary i obiekty objęte prawnymi formami ochrony przyrody

Na obszarze gminy nie wyznacza się nowych form ochrony przyrody. Występują tu następujące formy ochrony przyrody:

- Park Krajobrazowy Beskidu Małego,
- Rezerwat „Zasolnica”
- Specjalny Obszar Ochrony PLH240023 “Beskid Mały”
- dwa pomniki przyrody

W stosunku do wyżej wymienionych form ochrony przyrody obowiązują ustalenia zawarte w wymienionych poniżej aktach prawnych, które będą dokumentami nadrzędnymi w stosunku do Studium, wyznaczają podstawowe kierunki ochrony środowiska i przyrody na terenie gminy Porąbka. Ustalenia te powinny być uwzględniane w aktach prawa miejscowego i decyzjach administracyjnych.

W południowej i południowo wschodniej części gminy znajduje się **Park Krajobrazowy Beskidu Małego** utworzony Rozporządzeniem Nr 10/98 Wojewody Bielskiego z dnia 16 czerwca 1998 r. ze względu na szczególne wartości przyrodnicze, krajobrazowe i kulturowe Beskidu Małego. Szczegółowy opis parku zamieszczono w rozdziale 7.11.2. *Ochrona przyrody*.

Jak już wspomniano w wymienionym rozdziale, na dzień dzisiejszy brak jest planu ochrony PK Beskidu Małego, ale prowadzone są prace w tym zakresie. W Rozporządzeniu obowiązują konkretne zapisy dotyczące przestrzegania zasad m.in. z zakresu: ochrony środowiska i krajobrazu (ochrona przed zakłócaniem stosunków wodnych, degradacją gleb i szaty roślinnej, zanieczyszczeniem powietrza). Ponadto w zasadach i kierunkach działania, w Rozporządzeniu zapisano, iż na terenie Parku należy likwidować lub ograniczać szkodliwą działalność gospodarczą, prowadzić prawidłową politykę przestrzenną oraz utrzymywać, odnawiać i wzbogacać zasoby przyrodnicze, krajobrazowe i kulturowe. Gospodarka rolna i leśna powinna być prowadzona tak, aby umożliwić realizację celów ochrony parków. Ponadto obowiązujący miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego wyznacza nakazy i zakazy dotyczące parku i jego otuliny, które zostaną zastąpione zapisami wynikającymi z planu ochrony w trybie przewidzianym prawem.

Na terenie gminy położony jest **rezerwat „Zasolnica”**, który w całości położony jest na terenie Parku Krajobrazowego Beskidu Małego. Uznany został w dniu 10.03.1973 r., Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 23 stycznia 1973 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody, a utrzymany późniejszym Obwieszczeniem Wojewody Śląskiego z dnia 2 stycznia 2002 r. w sprawie ogłoszenia wykazu rezerwatów przyrody.

Na obszarze rezerwatu, zgodnie z Zarządzeniem, ustala się zachowanie fragmentu rosnącego na stromym stoku Zasolnicy starodrzewu buczyny karpackiej, ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych.

Specjalny Obszar Ochrony PLH240023 “Beskid Mały” ma powierzchnię 71,86 km² i niemal w całości położony jest na terenie Parku Krajobrazowego Beskidu Małego. Jest to obszar o dużym znaczeniu dla zachowania bioróżnorodności. Zidentyfikowano tu 15 typów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Szczegółowy opis obszaru zaprezentowano w rozdziale 7.11.2. *Ochrona przyrody*.

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2016 r. poz. 2134 ze zm.), ochrona zasobów przyrodniczych na obszarach Natura 2000 opiera się przede wszystkim na ograniczaniu działań mogących w znaczący sposób pogorszyć właściwy stan ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000. Zgodnie z zapisami ww. ustawy zabrania się podejmowania działań mogących osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony danego obszaru Natura 2000, niezależnie od ich położenia względem obszaru. Nie oznacza to jednak, że na obszarach Natura 2000 nie można realizować żadnych przedsięwzięć – zabronione są jedynie działania mające znaczący negatywny wpływ na cele ochrony obszaru. Ponadto w szczególnych przypadkach (zgodnie z art. 34 ww. ustawy) istnieje możliwość realizacji działań mogących znacząco negatywnie oddziaływać na obszary Natura 2000, jeżeli działania te wynikają z przesłanek nadrzędnego interesu publicznego, udokumentowany zostanie brak rozwiązań alternatywnych oraz zapewni się wykonanie kompensacji przyrodniczej niezbędnej do zapewnienia spójności i właściwego funkcjonowania sieci obszarów Natura 2000.

Dla pomników przyrody (daglezi zielonej i dębu o obwodzie 356 cm), wprowadza się następujące zasady ochrony:

- zakaz wycinania, niszczenia lub uszkodzania drzew,
- zakaz zrywania pączków, kwiatów, owoców i liści,
- zakaz zanieczyszczania terenu w pobliżu drzew,
- zakaz niszczenia systemu korzeniowego drzew,
- zakaz prowadzenia jakiejkolwiek działalności gospodarczej, prowadzącej do zanieczyszczenia wód powierzchniowych lub gruntowych, gleby, powietrza atmosferycznego, prowadzącej do zmian stosunków wodnych lub ukształtowania powierzchni ziemi
- zakaz utwardzania powierzchni gruntu w odległości mniejszej niż 3 m od pnia drzew stanowiących pomniki przyrody

- zakaz umieszczania tablic, napisów i innych znaków (za wyjątkiem oznaczeń związanych z ochroną pomnika przyrody),
- zakaz nacinania drzew, rycia napisów i znaków,
- zakaz wchodzenia na drzewa,
- zaleca się prowadzenie zabiegów pielęgnacyjnych drzew.

Na terenach niezabudowanych, jeżeli nie stanowi to zagrożenia dla ludzi lub mienia, drzewa stanowiące pomniki przyrody podlegają ochronie aż do ich samoistnego, całkowitego rozpadu.

Zasady, według których powinna być realizowana ochrona przyrody na obszarze gminy, zapisano także w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+ przyjętym uchwałą nr V/26/2/2016 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 29 sierpnia 2016 r.

W planie tym, gmina Porąbka zakwalifikowana została jako obszar funkcjonalny – *obszar cenny przyrodniczo*, będący jednym z obszarów kształtowania potencjału rozwojowego. Wspomniane zasady, odnoszące się do tego rodzaju obszarów funkcjonalnych, przedstawiono w rozdziale 4.2. Wnioski wynikające z polityki przestrzennej województwa śląskiego.

22.2. Ujęcia i zasoby wodne

Na terenie gminy występują dwa Lokalne Zbiorniki Wód Podziemnych LZWP nr 446 – “Dolina rzeki Soła” oraz LZWP nr 447 “Zbiornik Warstw Godula (Beskid Mały)”. LZWP nr 446 ma powierzchnię 44,4 km². Tworzą go utwory czwartorzędowe. LZWP nr 447 ma powierzchnię 250,4 km². Tworzą go utwory trzeciorzędowo-kredowe. Szczegóły opisuje rozdział 11.6. „Obiekty i tereny chronione na podstawie ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne”

Na terenie gminy funkcjonuje obecnie jedno gminne ujęcie wody podziemnej, które zaopatruje mieszkańców gminy. Szczegóły przedstawia rozdział 13.6. *Obiekty i tereny...*

Dla ujęć wody pitnej obowiązują zakazy i nakazy z zakresu ochrony środowiska zapisane w pozwoleniach wodno-prawnych, które dodatkowo wyznaczają granice stref ochrony pośredniej i bezpośredniej wokół tych ujęć.

Na terenie ochrony bezpośredniej ujęć wód podziemnych zabronione jest użytkowanie gruntów do celów niezwiązanych z eksploatacją ujęcia wody. Na terenach tych należy:

- odprowadzać wody opadowe w sposób uniemożliwiający przedostawanie się ich do urządzeń służących do poboru wody;
- zagospodarować teren zielenią;
- odprowadzać poza granicę terenu ochrony bezpośredniej ścieki z urządzeń sanitarnych, przeznaczonych do użytku osób zatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody;
- ograniczyć do niezbędnych potrzeb przebywanie osób niezatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody.

Teren ochrony bezpośredniej należy ogrodzić, a na ogrodzeniu należy umieścić tablice zawierające informacje o ujęciu wody i zakazie wstępu osób nieupoważnionych.

Należy zapewnić dostęp do powierzchniowych wód publicznych zgodnie z przepisami odrębnymi, w celu zachowania otulin biologicznych cieków wodnych i lokalnych korytarzy ekologicznych, nieruchomości przyległe do powierzchniowych wód publicznych można grodzić tylko zgodnie z przepisami odrębnymi.

Zasady, według których powinna być realizowana ochrona ujęć i zasobów wodnych na obszarze gminy, zapisano także w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+ przyjętym uchwałą nr V/26/2/2016 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 29 sierpnia 2016 r.

W planie tym, gmina Porąbka zakwalifikowana została jako obszar funkcjonalny – *obszar ochrony i kształtowania zasobów wodnych*, będący jednym z obszarów kształtowania potencjału rozwojowego. Wspomniane zasady, odnoszące się do tego rodzaju obszarów funkcjonalnych, przedstawiono w rozdziale 4.2. Wnioski wynikające z polityki przestrzennej województwa śląskiego.

22.3. Ochrona gleb

Na terenie gminy Porąbka gleby klas bonitacyjnych I-III pokrywają 1019 ha. Ze względu na znaczne spadki terenu na obszarze gminy wszystkie gleby narażone są na erozję wodną – wymywanie i spływ powierzchniowy. W celu ochrony środowiska glebowego ustala się:

- zakaz lokalizacji stałych składowisk wszelkiego rodzaju odpadów;
- zakaz wprowadzania nieoczyszczonych ścieków do gruntu oraz zakaz gromadzenia lub magazynowania wszelkich odpadów w miejscach do tego nieprzygotowanych;

- ograniczenie zmian naturalnego ukształtowania terenu;
- ograniczenie wycinki istniejących drzew i krzewów w zadrzewieniach stanowiących naturalne zabezpieczenie przed erozją gleb i wymywaniem wartościowych składników z profilu glebowego;
- wody opadowe zanieczyszczone substancjami ropopochodnymi lub zawiesinami, powinny być podczyszczone na terenie inwestora, przed odprowadzeniem ich do odbiornika;
- dążenie do zmiany w hodowli zwierzęcej w kierunku eliminacji bezściółkowego systemu hodowli, wprowadzenie zakazu wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych;
- ograniczenie stosowania uciążliwych dla środowiska nawozów mineralnych i środków ochrony roślin oraz racjonalne dozowanie tych o niskiej uciążliwości;
- prowadzenie zabiegów agrotechnicznych dostosowanych do ukształtowania terenu również w celu zmniejszenia erozji i spływu powierzchniowego na terenach upraw rolnych.

22.4. Ochrona lasów

Gminę Porąbka cechuje bardzo wysoka lesistość kształtująca się na poziomie ponad 45%. W związku z tym istniejące kompleksy leśne wymagają wzmożonej ochrony, zwłaszcza przed nieuzasadnionym przeznaczaniem na cele nieleśne powodującym ich fragmentację. W odniesieniu do terenów lasów ustala się:

- ochronę gruntów leśnych przed nieuzasadnioną zmianą przeznaczenia na cele nieleśne,
- maksymalną ochronę i utrzymanie w dotychczasowym użytkowaniu gruntów leśnych z uwagi na ich znaczenie ekologiczne,
- szczególną ochronę najstarszych drzewostanów,
- umiarkowane stosowanie cięć pielęgnacyjnych,
- zakaz zabudowy,
- poruszanie się pojazdów samochodowych jedynie po drogach publicznych lub drogach leśnych obsługujących poszczególne przysiółki.

22.5. Ochrona przed hałasem

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tj. Dz.U. z 2008 r. Nr 25 poz. 150 ze zm.) jako hałas przyjmuje się dźwięki

o częstotliwościach od 16 Hz do 16 000 Hz. Do głównych źródeł hałasu w gminie Porąbka należą sieci komunikacyjne oraz nieliczne obiekty przemysłowe. W ramach ochrony przed hałasem należy:

- zapewnić jak najlepszy standard akustyczny środowiska zgodnie z przepisami odrębnymi;
- dla poszczególnych terenów określić przynależność do kategorii ochrony przed hałasem zgodnie z rozporządzeniem w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku;
- poprawić stan i utrzymywać odpowiedni standard techniczny dróg wojewódzkich i krajowych w celu ograniczenia ich uciążliwości;
- lokalizować nową zabudowę w odpowiedniej odległości od dróg wojewódzkich i krajowych;
- stosować pasy zieleni izolacyjnej wzdłuż istniejących oraz planowanych dróg, sąsiadujących z terenami zabudowy mieszkaniowej;
- w przypadku lokalizacji uciążliwych funkcji produkcyjnych lub usługowych stosować zieleni izolacyjną.

22.6. Ochrona przed promieniowaniem

Zgodnie z ustawą z 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2017 r. poz. 519 ze zm.) ochrona przed polami elektromagnetycznymi polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu środowiska poprzez:

1. utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach;
2. zmniejszanie poziomów pól elektromagnetycznych co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

W celu ochrony przed promieniowaniem należy:

- przy lokalizacji instalacji emitujących pole elektromagnetyczne zadbać aby poziom pól był zgodny z przepisami odrębnymi;
- wprowadzić na etapie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego strefę ochronną od istniejących i projektowanych napowietrznych linii elektroenergetycznych, zgodnie z wytycznymi zarządcy sieci;
- w granicach pasa technologicznego napowietrznych linii elektroenergetycznych zabronić lokalizowania wszelkiej zabudowy związanej ze stałym pobytem ludzi oraz utrzymywania drzew, krzewów i roślinności przekraczającej wysokość 2 metrów;

22.7. Ochrona złóż surowców naturalnych

Na terenie gminy występuje tylko jedno udokumentowane złożo, w którym zaniechano eksploatacji. Teren udokumentowanego złoża kopaliny może być zagospodarowany zgodnie z przepisami odrębnymi. Poszukiwanie i rozpoznawanie kopalin oraz ich eksploatacja na terenie gminy może się odbywać na podstawie stosownych koncesji, po spełnieniu wymogów określonych przepisami odrębnymi. Zaleca się sporządzić dla nich miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, zgodnie z art. 104 ust. 2 ustawy Prawo geologiczne i górnicze z dnia 9 czerwca 2011 r. (Dz. U. 2016 poz. 1131 ze zm.).

Wyrobiska powstałe w wyniku wyeksploatowania złóż kopalin należy poddać rekultywacji w sposób umożliwiający realizację przeznaczenia podstawowego tych terenów.

Zasady, według których powinna być realizowana ochrona złóż surowców naturalnych na obszarze gminy, zapisano także w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+ przyjętym uchwałą nr V/26/2/2016 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 29 sierpnia 2016 r.

W planie tym, gmina Porąbka zakwalifikowana została jako obszar funkcjonalny – *obszar udokumentowanych złóż kopalin*, będący jednym z obszarów kształtowania potencjału rozwojowego. Wspomniane zasady, odnoszące się do tego rodzaju obszarów funkcjonalnych, przedstawiono w rozdziale 4.2. Wnioski wynikające z polityki przestrzennej województwa śląskiego.

23. OBSZARY I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

Dzięki bogatej, wielowiekowej historii na terenie gminy Porąbka znajduje się kilka zabytków stanowiących niezwykle cenne dziedzictwo kulturowe budujące tożsamość regionu i jego mieszkańców. Ochrona krajobrazu kulturowego oraz poszczególnych zabytków i dóbr kultury stanowi jeden z celów polityki przestrzennej gminy. W studium nie wskazuje się nowych obiektów proponowanych do objęcia ochroną.

23.1. Wykaz obiektów i obszarów chronionych oraz zasady ich ochrony

W gminie znajduje się 9 obiektów lub ich zespołów wpisanych do rejestru zabytków. Są to:

- Chata drewniana nr 339 w Porąbce - A-631/92 z dnia 15.12.1992 r.,
- Figura Chrystusa Nazareńskiego w Porąbce - B/330/2016,
- Figura Matki Boskiej Bolesnej w Porąbce - B/256/13,
- Kaplica pw Św. Urbana w Porąbce - A/437/15,
- Dwór murowany wraz z najbliższym otoczeniem i zabytkowym parkiem oraz z murowaną oficyną podworską w Kobiernicach - A-184/77,
- Ruiny zamku Wołek z najbliższym otoczeniem objętym działką nr 928 w Kobiernicach - A-159/76,
- Dwór obronny w Czańcu wraz z aleją dojazdową (zespół folwarczny, park dworski, strefa ochronna) - A-182/77 z dnia 20.09.1977 r.,
- Turbiny Girarda wraz z najbliższym otoczeniem, budynkiem, w którym się znajdują, z urządzeniami pomocniczymi i osprzętem i ujęciem wodnym zapewniającym pracę w/w turbin wodnych - A-492/87 z dnia 27.03.1987 r.,
- Krzyż Męki Pańskiej w Czańcu - B/331/2016.

Obiekty wpisane do rejestru zabytków omówiono szczegółowo w rozdziale 6.3. *Obiekty objęte ochroną konserwatorską.*

Gmina nie prowadzi Gminnej Ewidencji Zabytków. Ponadto na terenie gminy zarejestrowanych zostało 21 stanowisk archeologicznych punktowych i obszarowych z różnych okresów historycznych. Jedno z nich zostało wpisane do rejestru zabytków. Wykaz stanowisk archeologicznych na terenie gminy przedstawia tabela w rozdziale 8.5. *Stanowiska archeologiczne.*

Ochronę obiektów wpisanych do rejestru zabytków prowadzić należy zgodnie z zasadami ustalonymi przepisami odrębnymi.

W celu ochrony dziedzictwa kulturowego ustala się następujące zasady:

- działania inwestycyjne w obrębie nieruchomości, na których zlokalizowane są zabytki oraz w obrębie strefy ochrony konserwatorskiej, prowadzić zgodnie z przepisami odrębnymi,

- wyburzanie zabytków, przerabianie, odnawianie, rekonstruowanie, konserwowanie, zabudowywanie, odbudowywanie, zdobienie, uzupełnianie, rozkopywanie i dokonywanie wszystkich innych zmian należy prowadzić zgodnie z przepisami odrębnymi,
- zakaz lokalizowania inwestycji zasłaniających ekspozycję zabytków, oraz niedopasowanych przestrzennie i kompozycyjnie z zabytkiem,
- roboty ziemne, prowadzone na działkach w obrębie stanowisk archeologicznych, winny być prowadzone zgodnie z przepisami odrębnymi,
- na pozostałych obszarach w wypadku odkrycia jakiegokolwiek znaleziska, co do którego zachodzi podejrzenie, że może mieć jakąkolwiek wartość archeologiczną, roboty należy postępować zgodnie z przepisami odrębnymi.

23.2. Strefy ochrony konserwatorskiej

Obiekty i obszary wpisane do rejestru zabytków – **obejmuje się strefą „A” ochrony konserwatorskiej**, w której obowiązują następujące zasady ochrony:

- wszystkie obiekty zabytkowe w tej strefie podlegają zachowaniu i konserwacji na mocy przepisów odrębnych
- w obiektach i obszarach ochronie podlegają: zabytkowe zabudowania, zieleni komponowana, drzewostan, oraz układ kompozycyjny;
- obowiązuje nakaz działań rewaloryzacyjnych, zapewnienie właściwej ekspozycji obiektów zabytkowych i zachowanie dominant historycznych, ważnych osi widokowych;
- obowiązuje: trwałe zachowanie historycznej formy architektonicznej i substancji budowlanej obiektów architektury i budownictwa, utrzymanie (ewentualnie rewaloryzacja) otoczenia obiektów zabytkowych zgodnie z historycznym zagospodarowaniem;

Otoczenia obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków – **obejmuje się strefą „B” ochrony konserwatorskiej**, w której obowiązują następujące zasady ochrony:

- obowiązuje utrzymanie zasadniczych elementów rozplanowania układu przestrzennego, istniejącej substancji zabytkowej, zakaz wprowadzania nowej, dysharmonijnej zabudowy, ochrona zieleni historycznej oraz ekspozycja zabytkowych zespołów;

Historyczne układy przestrzenne, siedliskowe, o tradycyjnej i historycznej postaci osiedleńczej, stanowiące wartość kulturową w skali lokalnej oraz obiekty i tereny najbliższego otoczenia obiektów o szczególnych wartościach, w tym zabytki architektury, małej architektury, budownictwa, zabytkowe cmentarze, figurujące w wojewódzkiej ewidencji zabytków – **obejmuje się strefą “C” ochrony konserwatorskiej**, w której obowiązują następujące zasady ochrony:

- obiekty o walorach zabytkowych (w tym obiekty figurujące w wojewódzkiej ewidencji zabytków) oznaczone w rysunku odpowiednim symbolem i ich otoczenie utrzymuje się z zachowaniem ich substancji;
- zakazuje się niszczenia, uszkodzania i dewastowania obiektów, oraz przekształceń powodujących obniżenie wartości historycznych, architektonicznych lub estetycznych;
- dopuszcza się przeprowadzanie remontów, modernizacji obiektów o wartościach zabytkowych oraz ich adaptacji do współczesnej funkcji pod warunkiem, że działania te nie spowodują utraty cech stylowych obiektów, gabarytu, bryły, kształtu dachu i detalu architektonicznego,
- dopuszcza się prace konserwatorskie i restauratorskie w odniesieniu do najbardziej wartościowych obiektów.

Ponadto:

- dla zabytków architektury i budownictwa, zabytkowych założeń - zaleca się zachowanie gabarytów budynków, kształtu dachu, rodzaju pokrycia dachu, zachować należy układ kompozycyjny założeń parkowych, starodrzew, zieleni komponowana. Zaleca się działania rewaloryzacyjne;
- dla zabytkowych obiektów małej architektury (kapliczek, figur, krzyży przydrożnych) – nakazuje się zachowanie, konserwację, restaurację i rewolaryzację obiektów wraz z zabytkowym starodrzewiem i zielenią komponowaną w bezpośrednim otoczeniu obiektu;
- dla zabytkowych cmentarzy – nakazuje się zachowanie układu przestrzennego, rozplanowania, ogrodzenia, drzewostanu, zabytkowych pomników nagrobnych. Działania inwestycyjne powinny zmierzać do utrzymania zabytkowego charakteru obiektu oraz jego rewaloryzacji w przypadku zatarcia pierwotnego układu.

Strefą “W” ścisłej ochrony konserwatorskiej obejmuje się stanowisko wpisane do rejestru zabytków: Kobiernice st. 3 (AZP 107-49/1). Dla strefy

obowiązują następujące zasady ochrony:

- wyklucza się nowe nasadzenia i prowadzenie gospodarki leśnej
- nakazuje się systematyczne usuwanie poszycia leśnego;
- wyklucza się prowadzenie działalności inwestycyjnej;

Strefami „OW” ochrony konserwatorskiej obejmuje się obszary wokół stanowisk archeologicznych. Dla stref obowiązują następujące zasady ochrony:

- dla zabytków (stanowisk) archeologicznych nakazuje się działania ochronne na zasadach określonych w przepisach odrębnych;
- wszelkie prace, zwłaszcza ziemne, planowane na obszarach stref ochrony konserwatorskiej powinny być podejmowane i prowadzone zgodnie z przepisami odrębnymi

24. KIERUNKI ROZWOJU KOMUNIKACJI

24.1. Komunikacja drogowa

W celu usprawnienia komunikacji na terenie gminy, drogi (zwłaszcza gminne i częściowo powiatowe) wymagają modernizacji. W związku z planowanym rozwojem funkcji turystycznej konieczne jest także zwiększenie liczby miejsc postojowych, zwłaszcza w pobliżu miejsc atrakcyjnych turystycznie.

Drogi krajowe

Planowana jest budowa nowej drogi krajowej nr 52. Proponowany, najbardziej prawdopodobny przebieg drogi przedstawiono na rysunku Studium. **Droga krajowa nr 52 powinna odpowiadać klasie dróg głównych ruchu przyspieszonego** i należy zapewnić jej szerokość w liniach rozgraniczających wynoszącą przynajmniej 40 metrów. W zależności od zmian projektu drogi dopuszcza się zmianę jej przebiegu.

Drogi wojewódzkie

Planowana jest przebudowa drogi wojewódzkiej nr 948. Droga posiada nawierzchnię bitumiczną - asfaltową. Należy ją jednak zmodernizować i dostosować do wynikających z obowiązujących przepisów parametrów. **Drogi w ciągu dróg wojewódzkich powinny mieć parametry drogi klasy głównej** o minimalnej szerokości w liniach rozgraniczających 25 m.

Ponadto DW948 powinna posiadać pas zieleni oraz pobocze i ścieżkę rowerową, Pozwoli to zwiększyć bezpieczeństwo i jakość połączenia między miastami regionu. Z tych samych względów na terenach zabudowanych niezbędna jest budowa co najmniej jednostronnych chodników, utwardzenie poboczy, zrealizowanie zatok postojowych oraz przystankowych.

Dopuszcza się prowadzenie infrastruktury technicznej w liniach rozgraniczających na warunkach określonych w przepisach odrębnych.

Zaleca się wprowadzenie zakazu realizacji nowych indywidualnych zjazdów na działki budowlane z drogi wojewódzkiej. Obszary nowej zabudowy powinny być obsługiwane z dróg niższych klas, a ewentualne zjazdy mogą być realizowane wyłącznie dla większych obiektów usługowych, takich jak stacje paliw oraz w przypadku braku innej możliwości dostępu do drogi publicznej, wyłącznie za zgodą zarządcy drogi.

Nie planuje się budowy nowych dróg wojewódzkich.

Drogi powiatowe

Zachowuje się, co do zasady, przebieg dróg powiatowych. Drogi powiatowe posiadają nawierzchnię asfaltową, ale są wąskie i nie wszędzie posiadają chodnik.

Nie planuje się rozbudowy istniejących dróg powiatowych nr 1456S, 4473S, 4474S, 4476S, 4477S, 4478S, 4479S, 4480S, 4481S. Dopuszcza się wprowadzanie korekt ich przebiegu wynikających z dostosowywania ich parametrów technicznych do obowiązujących przepisów prawa. Nie planuje się budowy nowych dróg powiatowych.

Drogi o numerach 4476S, 4477S, 4478S, 4480S, 4481S powinny odpowiadać klasie dróg lokalnych i należy zapewnić im szerokość w liniach rozgraniczających wynoszącą przynajmniej 12 m w terenie zabudowanym i przynajmniej 15 m poza terenem zabudowy i nieprzeznaczonym pod zabudowę, zgodnie z przepisami odrębnymi. **Drogi o numerach 1456S, 4473S, 4474S, 4479S powinny odpowiadać klasie dróg zbiorczych** i należy zapewnić im szerokość w liniach rozgraniczających wynoszącą przynajmniej 20 metrów.

Ponadto drogi powinny posiadać pas zieleni oraz pobocze, a na terenach zabudowanych co najmniej jednostronny chodnik i ścieżkę rowerową.

Dopuszcza się prowadzenie infrastruktury technicznej w liniach rozgraniczających na warunkach określonych w przepisach odrębnych.

Drogi gminne

Zachowuje się przebieg dróg gminnych oraz dopuszcza lokalizację nowych w miarę potrzeb. Część dróg posiada nawierzchnię żwirową bądź utwardzoną tłuczniem, wymaga więc trwałego utwardzenia.

Część dróg gminnych jest zbyt wąska. W miarę możliwości zaleca się stopniową modernizację dróg i poszerzanie do parametrów zgodnych z obowiązującymi przepisami prawa.

Wyznaczone w Studium drogi gminne powinny odpowiadać klasie dróg lokalnych lub dojazdowych i należy zapewnić im szerokość w liniach rozgraniczających odpowiednio 12 metrów i 10 metrów. W miejscach, gdzie istniejące zagospodarowanie terenu nie pozwala na poszerzenie drogi, dopuszczalne jest zachowanie dotychczasowej szerokości drogi. Wszystkie drogi powinny być wyposażone w pobocze, a na terenach zabudowanych dodatkowo w co najmniej jednostronny chodnik.

Dopuszcza się prowadzenie infrastruktury technicznej w liniach rozgraniczających na warunkach określonych w przepisach odrębnych.

Wytyczne do kształtowania obsługi w zakresie parkowania pojazdów

Ustala się realizację przynajmniej minimalnej liczby miejsc parkingowych w obrębie nieruchomości, którą mają obsługiwać, zawartych w poniższej tabeli. Dodatkowo zaleca się realizację ogólnodostępnych parkingów, w miejscach zgrupowań obiektów użyteczności publicznej i usług. Dopuszcza się ustalanie miejsc postojowych w pasach drogowych pod warunkiem, że nie będą stanowiły zagrożenia i utrudnienia dla ruchu kołowego, pieszego i rowerowego.

Aby zapewnić obsługę mieszkańców miejsca postojowe powinny być realizowane w ilości określonej w tabeli (tab. 24).

Tabela 24: Wytyczne w zakresie liczby miejsc postojowych

Wymagana liczba miejsc postojowych	Typy obsługiwanych terenów i obiektów
minimum 2 miejsca postojowe na 1 lokal mieszkalny	zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i zagrodowa,
10-15 miejsc postojowych na 1000 m ² powierzchni użytkowej budynku	usługi nieuciążliwe, składy magazyny
5-10 miejsc postojowych na 100 m ² powierzchni użytkowej budynku	ośrodki zdrowia, obiekty handlowe
5-10 miejsc postojowych na jeden obiekt	biblioteki, kluby, domy kultury, stacje paliw
15-30 miejsc postojowych na jeden obiekt	kościół, cmentarze
1-3 miejsc postojowych na każdych 5 zatrudnionych	przemysł i rzemiosło
3 miejsca postojowe na każde 10 miejsc konsumpcyjnych,	obiekty gastronomiczne
2 miejsca postojowe na jedno stanowisko obsługi pojazdów	stacje obsługi pojazdów
0,8 miejsca postojowego na pokój gościnny	usługi hotelarskie, w tym agroturystyka

0,1 miejsc parkingowych na łączną przepustowość wyciągów narciarskich	usługi sportu i rekreacji – wyciągi narciarskie
10-20 miejsc postojowych na 20 zatrudnionych	szkoły i przedszkola
5-10 miejsc postojowych na każdych 50 mieszkańców	internaty

24.2. Komunikacja kolejowa

Nie zakłada się rozwoju komunikacji kolejowej na terenie gminy.

24.3. Komunikacja lotnicza

Nie zakłada się rozwoju komunikacji lotniczej na terenie gminy.

24.4. Komunikacja rowerowa i szlaki turystyczne

Na terenie Gminy Porąbka wyznaczone są 4 szlaki turystyczne (niebieski, czerwony, zielony i żółty).

Szlak niebieski prowadzi przez 5,83 km spod stacji PKP w Kozach pod Bujakowski Groń i dalej przez 3,25 km do Zapory w Porąbce. Szlak czerwony prowadzi przez 4,85 km z Hrobaczej Łąki do zapory w Porąbce. Stanowi część Małego Szlaku Beskidzkiego. Szlak zielony prowadzi przez 3,34 km z zapory w Porąbce do Lasu Bielańskiego, dalej przez 5,09 km do Trzonki, a dalej przez 2,4 km do Przełęczy Tanganickiej. Szlak żółty prowadzi przez 4,19 km z Trzonki do Targanic. Na terenie Gminy Porąbka jest tylko kilkusetmetrowy, początkowy fragment szlaku.

Ze względu na liczne walory krajobrazowe obszaru Gminy Porąbka i jej okolic, zaleca się dalsze rozwijanie sieci szlaków turystycznych, a przede wszystkim sieci tras rowerowych. Zaleca się rozwój tras zarówno górskich (ze względu na walory turystyczne i krajobrazowe) jak i wzdłuż dróg (ze względów bezpieczeństwa i funkcjonalności systemu komunikacyjnego). Koniecznie należy poprowadzić ścieżki rowerowe wzdłuż dróg powiatowych i wojewódzkich, aby zapewnić bezpieczne korzystanie z połączeń już istniejących.

25. KIERUNKI ROZWOJU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

25.1. Ogólne zasady realizacji sieci infrastruktury technicznej

Dopuszcza się realizację obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej na wszystkich terenach, w zależności od zaistniałych potrzeb i zgodnie z przepisami odrębnymi. Dla nowych terenów przeznaczonych na cele zabudowy wskazane jest uzbrojenie terenu przed wprowadzeniem zabudowy. Dopuszcza się prowadzenie infrastruktury technicznej w liniach rozgraniczających drogi na warunkach określonych w przepisach odrębnych.

25.2. Gospodarka wodno-ściekowa

W zakresie gospodarki wodnej przyjmuje się następujące kierunki:

- Zachowuje się istniejące ujęcia wód podziemnych.
- Dopuszcza się realizację nowych ujęć wód podziemnych po przeprowadzeniu odpowiednich badań zgodnie z przepisami odrębnymi.
- Przewiduje się rozbudowę, utrzymanie i modernizację istniejącej gminnej sieci wodociągowej znajdującej się na terenie gminy.
- Należy dążyć do objęcia wodociągiem tych terenów, na których jest to ekonomicznie uzasadnione.
- Na warunkach określonych w przepisach odrębnych i szczególnych dopuszcza się zaopatrzenie w wodę ze studni indywidualnych, zwłaszcza na potrzeby upraw oraz na obszarach usytuowanych poza zasięgiem wodociągów zbiorowych.

W zakresie gospodarki ściekowej przyjmuje się następujące kierunki:

- Przewiduje się utrzymanie istniejącej gminnej sieci kanalizacyjnej znajdującej się na terenie gminy oraz jej dalszą rozbudowę.
- Należy dążyć do objęcia zbiorczą siecią kanalizacji sanitarnej tych terenów, na których jest to ekonomicznie uzasadnione.
- Dopuszcza się rozbudowę, przebudowę i budowę nowych oczyszczalni.
- Odprowadzanie ścieków, może być realizowane do indywidualnych lub grupowych zbiorników bezodpływowych bądź do przydomowych oczyszczalni

ścieków do czasu realizacji odpowiedniego systemu kanalizacji, na warunkach określonych w przepisach szczególnych i odrębnych.

- Dopuszcza się przydomowe oczyszczalnie ścieków poza zasięgiem Aglomeracji Kęty.
- Odprowadzanie wód opadowych powinno odbywać się na zasadach określonych w przepisach odrębnych.
- Nie dopuszcza się odprowadzania wód opadowych na nawierzchnie utwardzone ciągów komunikacyjnych.
- Kanalizacja sanitarna i deszczowa musi być prowadzona rozdzielnie.

25.3. Zaopatrzenie w energię elektryczną

W zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną przyjmuje się następujące kierunki:

- Zachowuje się istniejące napowietrzne linie energetyczne;
- Zaopatrzenie w energię elektryczną będzie odbywać się według warunków określonych przez dystrybutora energii i eksploatatora sieci – z istniejącego systemu energetycznego za pośrednictwem istniejących stacji transformatorowych;
- Dopuszcza się zaopatrzenie w energię elektryczną z odnawialnych źródeł energii - instalacji fotowoltaicznych oraz elektrowni wodnych;
- Dopuszcza się budowę, rozbudowę, modernizację i przebudowę istniejących sieci i dostosowanie ich do potrzeb mieszkańców gminy;
- Dopuszcza się możliwość rozmieszczenia słupów i urządzeń niezbędnych z korzystania z linii w innych niż dotychczas miejscach;
Zakłada się lokalizację nowych stacji transformatorowych, w ilości wynikającej z każdorazowego zapotrzebowania;
- W razie konieczności dopuszcza się wydzielenie odrębnych działek, przeznaczonych dla realizacji stacji transformatorowych obsługujących tereny przeznaczone pod zainwestowanie;
- Dla istniejących i nowopowstałych napowietrznych linii elektroenergetycznych należy wyznaczyć strefy technologiczne, zgodnie z przepisami odrębnymi;
- W pasie technologicznym o szerokości 50 metrów dla linii 220 kV (po 25 metrów z każdej strony od osi linii mierząc poziomo i prostopadle do osi) nie

należy budować budynków mieszkalnych i lokalizować terenów przeznaczonych na stały pobyt ludzi;

- Dopuszcza się zalesienia terenów rolnych w pasie technologicznych linii pod warunkiem uzgodnienia z właściwym organem.

25.4. Zaopatrzenie w gaz

W zakresie zaopatrzenia w gaz przyjmuje się następujące kierunki:

- Gmina jest zaopatrzona w gaz z gazociągu wysokiego ciśnienia DN 150 CN 2,5 MPa relacji Oświęcim – Wadowice, dla którego strefa kontrolowana wynosi 30m (po 15 m w obie strony od osi gazociągu) wraz z odgałęzieniem DN 20 CN 2,5 MPa do SRP Czaniec i odgałęzieniem DN 150 CN 2,5 MPa do SRP Międzybrodzie. Do tego gmina korzysta ze średnioprężnej sieci gazowej.
- Sieć gazową należy lokalizować zgodnie z przepisami odrębnymi, dopuszcza się budowę nowych sieci gazowych.
- Stacje redukcyjne gazu należy lokalizować w miejscach wynikających z przebiegu projektowanej sieci gazowej według potrzeb.

25.5. Zaopatrzenie w energię ciepłą

W zakresie zaopatrzenia w energię ciepłą przyjmuje się następujące kierunki:

- Zaopatrzenie w energię ciepłą na terenie gminy będzie następowało z kotłowni indywidualnych.
- W miarę możliwości, zwłaszcza na obszarach gęsto zainwestowanych oraz dla zespołów obiektów pełniących funkcje publiczne, zaleca się realizację kotłowni zbiorowych, ułatwiających zastosowanie rozwiązań i technologii proekologicznych.
- Zaleca się stosowanie ekologicznych źródeł energii cieplnej (takich jak: gaz przewodowy lub butlowy, olej opałowy, energia elektryczna, biomasa lub alternatywne źródła energii odnawialnej).

25.6. Gospodarka odpadami

W zakresie gospodarki odpadami przyjmuje się następujące kierunki:

- gospodarkę odpadami należy prowadzić zgodnie przepisami odrębnymi;

- dopuszcza się lokalizację punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych;
- punkty selektywnego zbierania odpadów komunalnych powinny być łatwo dostępne dla wszystkich mieszkańców gminy;
- należy dążyć do podniesienia świadomości społecznej mieszkańców w ramach edukacji ekologicznej, w szczególności w zakresie minimalizacji wytwarzania odpadów oraz ich selektywnej zbiórki.

26. OBSZARY NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM ORAZ LOKALNYM

Na terenie Gminy Porąbka planuje się розміścić następujące, wymienione w tabeli, inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym oraz lokalnym:

Tabela 25: Wykaz planowanych inwestycji o znaczeniu ponadlokalnym i lokalnym.
Źródło: Opracowanie własne.

Lp.	Rodzaj zdania	Teren objęty inwestycją
Inwestycje o znaczeniu ponadlokalnym		
1.	„Budowa Beskidzkiej Drogi Integracyjnej Bielsko-Biała – Głogoczów”, w ramach inwestycji: "Budowa DK52" – w gestii Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad	północna część gminy w obrębach Bujaków, Kobiernice i Czaniec
2.	przebudowa drogi wojewódzkiej nr 948 w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020, w ramach inwestycji "Budowa, przebudowa dróg wojewódzkich" – w gestii Zarządu Dróg Wojewódzkich w Katowicach	teren drogi wojewódzkiej nr 948 na odcinku Kobiernice – Porąbka – granica gminy
3.	"Budowa spójnej sieci dróg/tras rowerowych o zasięgu ponadlokalnym wg jednolitych standardów", w ramach inwestycji "Budowa sieci dróg/ tras rowerowych";	cały obszar gminy
4.	"Budowa centrów przesiadkowych", w ramach inwestycji "Budowa centrów przesiadkowych".	jest to zamierzenie, na chwilę obecną nie określono jeszcze dokładnego przebiegu ani spodziewanego terminu realizacji inwestycji
5.	budowa ścieżki rowerowej z chodnikiem wzdłuż wału z Kobiernic do Żywca	jest to zamierzenie, na chwilę obecną nie określono jeszcze dokładnego przebiegu ani spodziewanego terminu realizacji inwestycji
Inwestycje o znaczeniu lokalnym		
1.	modernizacja dróg gminnych	cały obszar gminy
2.	Rozbudowa wodociągów i kanalizacji	cały obszar gminy
3.	Budowa własnej oczyszczalni ścieków w miejscu przepompowni w Kobiernicach	teren przepompowni w Kobiernicach

27. OBSZARY, DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODREBNYCH, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEPROWADZENIA SCALEŃ I PODZIAŁU NIERUCHOMOŚCI, A TAKŻE OBSZARY PRZESTRZENI PUBLICZNEJ

Na terenie gminy Porąbka nie znajdują się żadne tereny, dla których istnieje obowiązek sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych. W studium nie wyznacza się obszarów wymagających scaleń i podziałów nieruchomości, obszarów przestrzeni publicznych, ani obszarów rozmieszczenia wielkopowierzchniowych obiektów handlowych. W związku z tym na terenie gminy Porąbka nie znajdują się żadne tereny, dla których istnieje obowiązek sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tj. Dz. U. z 2017 poz. 1073).

28. OBSZARY, DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE ZMIANY PRZEZNACZENIA GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH NA CELE NIEROLNICZE I NIELEŚNE

Cały obszar Gminy Porąbka posiada pokrycie planem miejscowym z 2009 r. oraz kilkoma obejmującymi mniejsze obszary, uchwalonymi w latach 2011-2014. Kolejne zmiany będą uzależnione od bieżących potrzeb i zamierzeń inwestycyjnych.

29. KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

Rolnicza przestrzeń produkcyjna

Gmina dysponuje glebami o niewielkiej przydatności do produkcji rolniczej (kompleksy obejmują gleby średnio ciężkie i ciężkie – trudne do uprawy i mało ekonomiczne z rolniczego punktu widzenia). Przez wzgląd na niekorzystne warunki

naturalne (słabe gleby, niekorzystne warunki klimatyczne) oraz niesprzyjające uwarunkowania makroekonomiczne działalność rolnicza na obszarze gminy została niemal zaprzestana. W związku z powyższym rolnictwo nie powinno stanowić podstawowej działalności w gminie, a kierunkiem jego rozwoju może być jedynie rolnictwo ekologiczne.

Mając na uwadze racjonalne wykorzystanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej oraz dążenie do podniesienia opłacalności produkcji rolnej, ustala się następujące zasady gospodarowania:

- rozwijanie działalności agroturystycznej i rolnictwa ekologicznego;
- rozwój indywidualnego, regionalnego przetwórstwa rolno-spożywczego;
- utrzymanie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych, jako elementów lokalnego układu powiązań ekologicznych;
- podnoszenie kwalifikacji osób prowadzących gospodarstwa rolne.

Leśna przestrzeń produkcyjna

Na terenach lasów stanowiących własność Skarbu Państwa zrównoważoną gospodarkę leśną należy prowadzić w oparciu o plany urządzania lasu dostosowane do szczególnych warunków siedliskowych. W przypadku lasów niebędących własnością Skarbu Państwa działalność gospodarczą na ich terenach regulują uproszczone plany urządzania lasów i inwentaryzacja lasów.

Ponadto, dla lasów ustala się:

- bezwzględne zachowanie istniejących kompleksów leśnych;
- dążenie do łączenia izolowanych enklaw leśnych;
- dalszą budowę szlaków turystycznych, ścieżek rowerowych, konnych i miejsc odpoczynku oraz innych obiektów ułatwiających ruch turystyczny, w celu ochrony lasów przed niezorganizowaną penetracją turystyczną;
- budowę ścieżek edukacyjnych w celu zwiększenia świadomości ekologicznej odwiedzających lasy osób.

30. OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ ORAZ OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH

Obszary szczególnego zagrożenia powodzią

Na obszarze Gminy Porąbka obszary szczególnego zagrożenia powodzią obejmują:

1. dla rzeki Soły:
  - a) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q10%), wyznaczone na mapach zagrożenia powodziowego;
  - b) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q1%), wyznaczone na mapach zagrożenia powodziowego;
  - c) obszary, między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano trasę wału przeciwpowodziowego.
2. dla potoku Węgierka:
  - a) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q1%), wyznaczone w sporządzonym przez Dyrektora RZGW w Krakowie opracowaniu pn. "Studium określające granice obszarów bezpośredniego zagrożenia powodzią dla terenów nieobwałowanych w zlewni Soły", stanowiącym I etap studium ochrony przeciwpowodziowej.

Poza wskazanymi obszarami oraz pozostałymi obszarami narażonymi na niebezpieczeństwo powodzi - wskazanymi w rozdziale 19 - ze względu na specyfikę rzek górskich, we wszystkich dolinach cieków mogą występować lokalne podtopienia spowodowane intensywnymi opadami deszczu lub wiosennymi roztopami.

W związku z koniecznością ochrony ludzi i mienia przed powodzią w obrębie terenów zalewowych wodami Soły:

- należy wprowadzić ograniczenia w lokalizacji zabudowy;
- należy ograniczyć sadzenie drzew i krzewów;
- należy ograniczyć zmiany w ukształtowaniu terenu;
- dopuszcza się lokalizację obiektów infrastruktury przeciwpowodziowej.

Zasady zagospodarowania obszarów szczególnego zagrożenia powodziami regulują przepisy odrębne.

Obszary osuwania się mas ziemnych

Na obszarze Gminy Porąbka występują osuwiska i obszary zagrożone osuwaniem się mas ziemnych. Są one skartowane przez Państwowy Instytut Geologiczny.

Obszarami naturalnych zagrożeń geologicznych są tereny o znaczących spadkach terenu, zwłaszcza pozbawione szaty roślinnej, które w przypadku zwiększonej infiltracji wód opadowych, są najbardziej narażone na osuwanie się mas ziemnych. Dodatkowym czynnikiem sprzyjającym powstawaniu osuwisk są załęgające zgodnie z kierunkiem upadu warstwy skalne tworzące swoiste powierzchnie poślizgu, dla warstw nadległych. Do powstawania osuwisk przyczyniają się także wszelkie prace ziemne prowadzone na stokach, powodujące naruszenie ciągłości warstw skalnych i mogące doprowadzić do ich osunięcia.

Aby zapobiec powstawaniu osuwisk należy umiejętnie prowadzić gospodarkę rolną na terenach o większych spadkach, uporządkować gospodarkę wodną na stokach poprzez odpowiednie odprowadzenie wód opadowych oraz wprowadzać na stoki roślinność stanowiącą naturalne zabezpieczenie.

Za zgodne ze studium uznaje się także wprowadzenie zakazu zabudowy, w tym również zmianę przeznaczenia terenu, na obszarach istniejących aktywnych osuwisk oraz osuwisk skartowanych w przyszłości.

31. OBIEKTY LUB OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY

Na obszarze gminy Porąbka nie występują obiekty ani obszary, dla których należałoby wyznaczyć w złożu kopalin filar ochronny.

32. OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH ORAZ OBOWIĄZUJĄCE NA NICH OGRANICZENIA PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

Na terenie gminy Porąbka nie występują obszary pomników zagłady ani ich stref ochronnych ustalone na podstawie przepisów odrębnych.

33. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI, REKULTYWACJI LUB REMEDIACJI

Rehabilitacja i rekultywacja to działania mające na celu przywrócenie wartości użytkowych i przyrodniczych terenom zdewastowanym i zdegradowanym poprzez działalność człowieka. W przypadku zdegradowanych zabytków architektury i zespołów urbanistycznych zabiegi przywracające im wartość użytkową to rewaloryzacja i rewitalizacja, która dosłownie znaczy: przywrócenie do życia, ożywienie. Celem rewitalizacji jest przede wszystkim znalezienie nowego zastosowania i doprowadzenie do zmiany funkcji obiektów.

Rekultywacji na terenie Gminy Porąbka wymaga teren udokumentowanego złoża kruszywa naturalnego (żwiru) „Kobiernice”. Ustala się rekultywację terenu złoża w kierunkach: leśno-wodnym oraz sportu i rekreacji.

Rewaloryzacji na terenie gminy wymagają niemal wszystkie obiekty zabytkowe, figurujące w wojewódzkiej ewidencji zabytków, proponowane do objęcia gminną ewidencją zabytków. W chwili obecnej znaczna większość z nich jest w bardzo złym stanie technicznym, a prowadzone bieżące naprawy mogą często nieść szkodliwe skutki dla substancji zabytkowej. Większość budynków ma dachy pokryte blachą falistą, wiele ciągle pokrytych jest rakotwórczym eternitem. Działania mające na celu przywrócenie ich wartości należy podjąć bezzwłocznie, bowiem w miarę upływu czasu będą to inwestycje coraz droższe i trudniejsze, a w najgorszym przypadku dojdzie do utraty cennego dziedzictwa historycznego.

Warto, aby na terenach zabudowy usługowej, sportu i rekreacji powierzchnię biologicznie czynną kształtować, jako zieleni uporządkowana dająca wrażenie porządku i ładu w przestrzeni. Należy dbać o uporządkowanie zabudowy mieszkankowej, co do jej gabarytów, lokalizacji, formy architektonicznej i zastosowanych detali oraz kolorystyki.

Rewitalizacji wymaga natomiast przede wszystkim teren zespołu obiektów dawnego Hutniczego Przedsiębiorstwa Remontowego "Kozubnik". Pożądane przy tym jest przywrócenie i dalszy rozwój funkcji zgodnych z predyspozycjami terenu, m. in. funkcji hotelowych, kongresowych, rekreacyjnych.

Narzędziem służącym kształtowaniu ładu przestrzennego na terenie gminy jest miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego.

34. OBSZARY ZDEGRADOWANE

W myśl ustawy o rewitalizacji obszar zdegradowany to obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym.

Na obszarze Gminy Porąbka nie występują tereny zdegradowane w rozumieniu przepisów wymienionej ustawy.

35. GRANICE TERENÓW ZAMKNIĘTYCH I ICH STREF OCHRONNYCH

Na obszarze Gminy Porąbka nie występują tereny zamknięte.

36. OBSZARY FUNKCJONALNE O ZNACZENIU LOKALNYM

Na obszarze Gminy Porąbka nie wyznacza się lokalnych obszarów funkcjonalnych.

37. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ URZĄDZENIA WYTWARZAJĄCE ENERGIĘ Z ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII O MOCY PRZEKRACZAJĄCEJ 100 kW, A TAKŻE ICH STREF OCHRONNYCH ZWIĄZANYCH Z OGRANICZENIAMI W ZABUDOWIE ORAZ ZAGOSPODAROWANIU I UŻYTKOWANIU TERENU

Na obszarze Gminy Porąbka, na terenach oznaczonych na rysunku Studium symbolami: **U**, **UT**, **U/P**, **P**, **UT/E** oraz **Rf**, dopuszcza się lokalizację obszarów, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, a także ich stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu, w granicach jak na rysunku Studium.

Na terenach oznaczonych na rysunku Studium **Rf** dopuszcza się przeznaczenie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod lokalizację urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii, w postaci instalacji fotowoltaicznych, pod warunkiem zachowania:

- ograniczenia mocy do maksymalnie 1 MW w ramach jednej inwestycji,
- ograniczenia mocy do maksymalnie 10 MW w skali całej gminy.

SYNTEZA USTALEŃ STUDIUM

Podstawę do sporządzenia niniejszego studium stanowi Uchwała nr XV/132/2016 Rady Gminy Porąbka z dnia 22 marca 2016 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Porąbka.

Projekt studium został sporządzony zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tj. Dz. U. z 2017 r. poz. 1073) oraz z wymogami rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. Nr 118, poz. 1233).

Rozwiązania zaproponowane w niniejszym dokumencie służą przede wszystkim dostosowaniu polityki przestrzennej Gminy Porąbka do wymogów wymienionej wyżej ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz istniejących uwarunkowań rozwoju.

Kierunki zmian w polityce przestrzennej gminy uwzględniają zarówno oczekiwania władz samorządowych jak i mieszkańców oraz pozwalają na zachowanie zasad zrównoważonego rozwoju i kształtowanie ładu przestrzennego. Przyjęte w studium kierunki zagospodarowania przestrzennego zostały oparte na analizie istniejącego zagospodarowania, ocenie zapisów obowiązującego studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz na prognozie potrzeb i celów rozwojowych Gminy Porąbka.

Zgodnie z nowym brzmieniem ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w ramach uwarunkowań określonych w Studium przeanalizowano dane dotyczące potrzeb i możliwości rozwoju gminy, uwzględniające w szczególności analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne - prognozy demograficzne (w tym migracje) oraz możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy i bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę.

Przyjęte w Studium rozwiązania mają na celu umożliwienie rozwoju Gminy Porąbka i poprawę jakości życia mieszkańców z jednoczesnym zachowaniem zasad ochrony środowiska przyrodniczego oraz poszanowania dziedzictwa kulturowego.

W strukturze przestrzennej gminy wskazano następujące kierunki zagospodarowania przestrzennego:

- tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
- tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usługowej,
- tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej,
- tereny zabudowy zagrodowej,
- tereny zabudowy usługowej, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, a także ich stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie oraz w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu,
- tereny zabudowy usług turystycznych, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, a także ich stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie oraz w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu,
- tereny zabudowy usługowej i mieszkaniowej jednorodzinnej,
- tereny zabudowy usługowo-produkcyjnej, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, a także ich stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie oraz w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu,
- tereny zabudowy produkcyjnej, składy i magazyny, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, a także ich stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie oraz w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu,
- tereny obiektów infrastruktury technicznej,
- tereny elektrowni szczytowo-pompowej na górze żar,
- tereny obsługi komunikacji,
- tereny rolnicze,
- tereny rolnicze, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, a także ich stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie oraz w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu,
- tereny obsługi produkcji rolnej i leśnej,
- tereny sportu i rekreacji,

- tereny cmentarzy,
- tereny lasów i zalesień,
- tereny zieleni nieurządzonej,
- tereny zieleni urządzonej,
- tereny wód powierzchniowych.

Granice poszczególnych obszarów odpowiadają dokładnością skali mapy. Ich uściślenie oraz dostosowanie do granic ewidencyjnych nieruchomości nastąpi w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

W celu kształtowania ładu przestrzennego m.in. w rozwiązaniach dotyczących rozwoju struktury funkcjonalno-przestrzennej przyjęto zasadę nie rozpraszania zabudowy poza ukształtowane istniejące zespoły osadnicze. Rozwój przestrzenny osadnictwa powinien polegać na uzupełnianiu istniejącej struktury osadniczej oraz jej rozbudowę poprzez dołączanie nowych terenów przylegających do niej. Starano się dzięki temu zminimalizować infrastrukturalne koszty powstawania nowej zabudowy, ograniczyć transportochłonność układu przestrzennego, a także chronić krajobraz i inne komponenty środowiska przed negatywnym oddziaływaniem rozprzestrzeniającej się zabudowy.

Ponadto zdefiniowano parametry i wskaźniki zagospodarowania terenu, takie jak minimalna powierzchnia biologicznie czynna, maksymalna powierzchnia zabudowy, które zapewnią rozwój terenów osadniczych w sposób zrównoważony.

W zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej, Studium zakłada ochronę, rewitalizację i rehabilitację obiektów o wysokich walorach kulturowych, które mają na celu zachowanie tożsamości kulturowej Gminy Porąbka.

W celu zapewnienia lepszych warunków bytowych mieszkańcom oraz przygotowania dogodnych warunków rozwojowych na terenach inwestycyjnych, określono warunki dalszego rozwoju systemów infrastruktury technicznej, jak i modernizacji istniejącej.

Zgodnie z art. 9 ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tj. Dz. U. z 2017 r. poz. 1073) studium nie stanowi aktu prawa miejscowego, jest jednak podstawowym dokumentem planistycznym kształtującym politykę przestrzenną oraz wyznaczającym kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy.

Niniejsze Studium stanowi więc dokument kierunkowy, określający wytyczne przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, programów inwestycyjnych i operacyjnych oraz innych przedsięwzięć związanych z zarządzaniem przestrzenią. Dzięki temu pozwala na prowadzenie gospodarki przestrzennej w sposób przemyślany, świadomy i przede wszystkim jednolity, a także na rozsądne planowanie inwestycji o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym.